GUIDE TO THE PERSIAN LANGUAGE &C.

PUNTHAKI

00054385

491.582142
Pun/Gui
54385

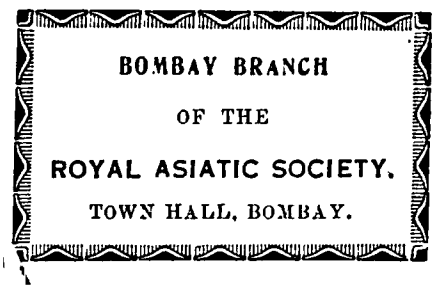

Digitized with financial assistance from the
Government of Maharashtra
on 18 July, 2018

00054385

بنامِ ایزدِ بخشایندهٔ بخشایشگرِ مهربان

کتاب راه نمائي زبانِ فارسي

GUIDE TO THE PERSIAN LANGUAGE.

AN ENGLISH, PERSIAN, AND GUJARATI VOCABULARY;

CONSISTING OF

ÁMADAN NÁMEH, AND PERSIAN GRAMMAR; SELECTIONS FROM THE SHAHNÁMEH AND PUNDNÁMEH; HIKÁYETE-LATIF,

WITH THE PRONUNCIATIONS OF PERSIAN WORDS,

IN THE ROMAN AND GUJARATI CHARACTERS;

FOR THE USE OF ENGLISH, PERSIAN, AND GUJARATI LEARNERS.

COMPILED BY

MOBED ASPUNDIARJI BURJORJI PUNTHAKI.

Registered under Act XXV. of 1867.

(All rights reserved.)

54385

Price Rs. ₹ 3

રાહનોમા-યે-ઝબાને ફારસી, યાને ફારસી ભાષાનો ભોમીયો.

ઇંગ્રેજી, ફારસી અને ગુજરાતી ફરહંગ; આમદનનામું અને ફારસી વ્યાકરણ અને શાહનામા મધેનો તથા પન્દ-નામા મધેનો ઈનતેખાબ, તથા હિકાયેતે લતીફ;

અને ફારસીના સઘળા શબ્દોનો રોમન તથા ગુજરાતી હરફે કીધેલો ઉચ્ચાર, અને તેના અર્થો સાંથે.

ઇંગ્રેજી, ફારસી અને ગુજરાતી શિખનારા અભ્યાસિઓને ઘણી સેહેલાઈથી સમજણ પડવા સારૂ,

મોબેદ અસપંડીયારજી બરજોરજી પંઠકીએ.

આ પુસ્તક રચીને છપાવ્યું છે.

(આ પુસ્તક સને ૧૮૬૭ ના ૨૫ મા કાએદા પ્રમાણે રજીસ્ટર કરાવીને સર્વે હકો ગ્રંથકર્તાએ પોતાને સ્વાધીન રાખેલા છે.)

આ કિતાબ મુંબઈ ધોબીતલાવપર મેરીન લાઈનની ૪ થી ગલી મધે, અસ૦ બ૦ પંઠકી પાસેથી મળશે.

મુંબઈ, સને ૧૨૪૮ યેઝદેજરદી, સને ૧૮૭૯ ઈસવી, કીંમ્મત રૂ. ₹ 3

Bombay:

PRINTED AT THE EDUCATION SOCIETY'S PRESS, BYCULLA.

1879.

To,

SIR JAMSEDJI JIJIBHOY BARONET.

HONORED SIR,

Permit me to dedicate this book to you in token of my humble appreciation of your aid and laudable efforts towards the diffusion of religious education amongst our community and the dissemination of a thorough knowledge and understanding of the ancient Zend, Pehlve, and Persian works, relating to the religion of Zoroaster amongst the Parsee community.

I have the honor to be,
Sir,
your most obedient servant,
MOBED ASPUNDIARJI BURJORJI PANTHAKI.

માનવન્ત શેઠજી સાહેબ,

શર જમશેદજી જીજીભાઈ બારોનેટ.

સાહેબ,

જરથોસ્તી મજહબને લગતી કેળવણીનો આપણા ટોલામાં વધારો થાએ, અને આપણા મજહબને લગતાં કદીમ પુસ્તકો જે જન્દ, પેહેલવી, અને ફારસી ભાષામાં લખાએલાં છે, તે મધેની સમજણ મેલવવામો આપણો ટોલો વધારો કરે, હેવી તમો શાહેબની ધારના હોવાથી તમો શાહેબે આ પુસ્તકને મદદ આપીછે, વાસ્તે આ ફારસી ભાષાનું પુસ્તક તમો શાહેબને અર્પણ કરવાની હું રજા લેઉ છેઉં.

હું છેઉં તમારો નમનતાઈ ભરેલો શેવક,

મોબેદ અસપંદીયારજી બરજોરજી પંથકી.

આપ્યે કેતાબ ખરીદનારા સાહેબોનાં નાંમો.

7 W. E. Hart Esquire, chief Judge of B. S. C. Court.
7 N. Spencer Esquire, Judge of B. S. C. Court.
5 Gunputrove Bhaskerji Esqr. Judge of B. S. C. Court.

અ

૪ શેઠ અરદેશરજી હોરમજજી વાડીઆજી
૫ શેઠ એદલજી બમનજી મારીસ.
૨ શેઠ એદલજી તથા બેરામજી કાવશજી બીસની.

ક.

૨ શેઠ કાવસજી શોહોરાબજી કનટરાકટર.
૧ શેઠ કેકાઉસ, એમ, તાતા.

ખ.

૫ શેઠ ખરશેદજી ફરદુનજી પારખ.
૫ બાન શાહેબ ખરશેદજી રૂશતમજી, વરોડરાના જડજ.
૨ દશતુર ખરશેદજી મીનોચેરજી થાંણેવાલા.
૧ શેઠ ખરશેદજી હોરમજી દાજીભાઇ.
૧ શેઠ ખરશેદજી ધનજીભાઈ પેતીગરા.

જ

૧૦ સર જંમશેદજી જીજીભાઇ ટરાનસલેસન ૫ંડ બાતે.
૭ સર જમશેદજી જીજીભાઇ બારોનેટ.
૨ શેઠ જાંહાંગીરજી મેહેરબાંનજી વકીલ.
૨ શેઠ જાંહાંગીરજી હોરમજી માસ્તર—થાણેવાલા.
૧ શેઠ જમશેદજી સનતોકજી દાવર.

ડ.

૨ શેઠ ડોસાભાઇ એદલજી ગજદર.

દ.

૭ શેઠ દીનશાજી માંણેકજી પીતીત.
૧૦ શેઠ દાદાભાઇ હોરમજી પંથકી.
૨ શેઠ દાદાભાઇ ડોશાભાઇ બાસતર.
૧ શેઠ દાદાભઈ શોહોરાબજી શેઠના.
૧ શેઠ દાદીભાઈ પેસતનજી મુગાના.

ન.

૭ શેઠ નોશેરવાનજી માંણેકજી પીટીટ.
૧ શેઠ નોશેરવાંનજી બેહેરામજી શેકરેટરી.

પ.

૧ શેઠ પેશતનજી મોહોટાભાઇ કારખાનેવાલા
૧ શેઠ ફરદુનજી પેશતનજી ગજદર-

બ.

૫ શેઠ બેહેરામજી જીજીભાઈ શી. ઈસિ. આઇ.
૧ શેઠ બેહેરામજી હોરમજી પટેલ.
૨ શેઠ બેજનજી જમશેદજી સરાફ.
૨ શેઠ બેજનજી રતનજી ઇનટરપરીંટર.
૧ શેઠ બેજનજી કેકોબાદજી ભરૂચા.
૧ શેઠ બેહેરામજી પરામજી લાહેના.

મ.

૨૫ શેઠ મીનોચેરજી બહમનજી પંડકી.
૨ શેઠ માણેકજી રૂસ્તમજી ઊનવાલા.

૨.

૨ શેઠ રૂસ્તમજી દાદાભાઇ પંડકી.
૧ શેઠ રૂસ્તમજી માણેકજી રાઈટર.

૨૧.

૫ હાનરેબલ શેઠ શોહોરાબજી સાપુરજી બંગાલી.
૧ શેઠ સોહોરાબજી બેજનજી વકીલ.
૧ શેઠ સાપુરજી મીનોચેરજી દસ્તુર ઇછાપોરવાલા.
૧ શેઠ શાપુરજી શેહેરીયાદજી માદન.

હ.

૧ શેઠ હીરાજી એદલજી ડાકતર.
૧ શેઠ હોરમજી અરદેશરજી વાડીઆજી.

મુંબઈની હાઈ કોરટનાં ટરાંનસલેટર ખાતામાં.

૧ શેઠ બાલાજી પાંડુરંગ, ટરાનસલેટર, અને ઇનટર પરીંટર.
૧ શેઠ શામરાવ ભાશકરજી—ટરાનસલેટર અને ઇટરપરીંટર.
૧ શેઠ હરીચંદર શામરાવ, ટરાનસલેટર, ઇનટ૦
૧ શેઠ બરજોરજી કાવશજી મોતીવાલા, ટરાન૦ ઇન૦
૧ શેઠ રોશાભાઇ બેજનજી મોતીવાલા, ટરાન૦ ઇન૦
૧ શેઠ શોહોરાબજી એદલજી, ટરાન૦ ઇન૦
૧ શેઠ બનાજી બાબુલરાવ, ટરાન૦ ઇન૦
૧ શેઠ બેરામજી હીરજીભાઇ કામાદોર, ટરાન૦ ઇન૦
૧ શેઠ સોકરજી બાપુજી—ટરાન૦ ઇન૦
૧ મી૦ કાઝી ઇશમાયેલ, ચોલમાઇ, ફારસી તથા આરબી, ટરાનસલેટર હાઇ કોરટમાં.
૨૬ મુંબઇની સ્મોલકાજ કોરટનાં બાતા માહેલા કારભારીઓમાં.

"OPINIONS OF PERSIAN PROFESSORS."

This is to certify that the undersigned has seen MOBED ASPANDIARJEE BURJORJEE PUNTHAKE'S "GUIDE TO THE PERSIAN LANGUAGE." The book is very nicely printed, but appears to be also intrinsically valuable, inasmuch as it contains, besides the Persian Grammar, also an English, Persian, and Gujaratee Vocabulary, with Selections from the Shahnameh, the Pundnameh, &c., and also the Pronunciation of Persian words in the Roman and Gujaratee characters. There is no doubt that those who require an elementary knowledge of Persian may promote their studies by diligently applying themselves to this work.

(Signed) E. REHATSEK.

Khetwadi, 12th January 1879.

18th January 1879.

DEAR SIR,

I have to apologise for the delay in replying to your letter regarding your book—"GUIDE TO THE PERSIAN LANGUAGE."

I have however examined the book, and beg to congratulate you on your success.

The work is, I believe, the best of its kind. I sincerely hope that it will meet with that public acceptance which your honest labour and good sense entitle your book to enjoy.

Hoping humbly that the work will prosper,

I beg to be,

Your obedient servant,

(Signed) HAIRAT,

(Professor of Persian, Elphinstone College, Bombay.)

"ફારસી ઓલનાઓનાં મત."

આ લખીઆથી ખાતરી કીધામાં આવેછે કે નીચે સહી કરનાર મોબેદ અસ-ફંદીઆરજી બરજોરજી પંથકીનું "GUIDE TO THE PERSIAN LANGUAGE" "યાને ફારસી ભાષાનો ભોમીઓ" એવે નામનું પુસ્તક જોયું છે. તે ઘણી સારી રીતે છાપેલું છે; અને અંદરની બાબદોબી ઘણી કીમતી દેખાએ છે. કેમકે એમાં ફારસી વ્યાકરણની સાથે ઈંગ્રેજી, ફારસી, તથા ગુજરાતી કોશ સમાવી-એા છે; તેમજ એમાં શાહનામા, પંદનામા વગેરેની કેતાબોમાંથી ચુંટી કાહાડેલા ફકરાઓ દાખલ કીધા છે; વળી એમાં ફારસી શબ્દોના રોમન અને ગુજરાતી લીપીમાં ઉચ્ચારો આપીઆ છે, તેથી એ પુસ્તક ખરેખરૂં કીમતી બનેલું માલુમ પડેછે. જેઓ ફારસી ભાષાનું મૂળ તત્વજ્ઞાન મેળવવા ચાહતા હોએ., તેઓ જો એ પુસ્તકનો ઉદ્યોગથી ઉપયોગ કરશે તો તેઓ બેશક પોતાના અભ્યા-સનો વધારો કરશે.

(સહી) ઈ. રેહાત્સક.

બેતવાડી તારીખ ૧૨ મી જનેવારી ૧૮૭૯.

તારીખ ૧૮ મી જનેવારી ૧૮૭૯.

પ્યારા સાહેબ,

તમારાં "GUIDE TO THE PERSIAN LANGUAGE" યાને ફારસી ભાષાનો ભોમીઓ એવા નામના પુસ્તક બાબ તમારા પત્રનો જવાબ મોકલવાને જે ઢીલ થઈ છે તે વીશે હું તમારી માફી ચાહાઉંછું.

મેં તે પુસ્તક તપાસીઉં છે અને તેની ફનેહને માટે તમોને મુબારકબાદી આ-પવાની હું રજા લેઉંછું.

હું ધારૂંછું કે એ પુસ્તક એની જાતના બધાં પુસ્તકોમાં સઉથી સરસ છે, અને હું ખરાં દીલથી આશા રાખુંછું કે તમારી પ્રમાણીક મેહેનત અને સારી સમજને લાયકનો આસરો તમારા પુસ્તકને પ્રજાની તરફથી મળે.

તમારૂં પુસ્તક ફલદ્રુપ થાએ,
એવી નમનતાઈ ભરેલા આશા રાખીને
હું તમારો આજ્ઞાન સેવક થવાની રજા લેઉંછું
(સહી) દુર્ઘટાત.

(મુંબાઈના એલફીનસ્ટોન કોલેજમાં ફારસીના વડા પ્રોફેસર.)

PREFACE.

A work embodying an English, Persian, and Gujarati Vocabulary, selections from the Sháhnámeh and Pundnámeh, and Hikayete-latif, Amadan Námeh, and a Persian Grammar, with the pronunciation of Persian words, has long been a desideratum. It is with a view to meeting the want in some measure that this work has been prepared. It contains nearly all the ordinary words which are in general use in the Educational Department, and for all practical purposes. The arrangement adopted in the work is as follows :—

The book is divided into four parts.

The first part contains a description of the Persian Alphabet and vowel-marks, with rules, and Ámadan Námeh, an almost exhaustive enumeration of infinitive forms or roots, with their pronunciations and meanings in English and Gujarati.

In the second part are introduced declensions and conjugations, and general rules of grammar.

The third part comprises almost all the words in ordinary use in the language.

In the fourth Hikayete-latif, and a few choice poetical selections from the Sháhnámeh and Pundnámeh.

Neither time nor pains have been spared to make the work equally useful both to the private student who has not the assistance of a teacher, and the pupil at school.

It will also be of some use to interpreters and translators, as it contains a vocabulary of almost all the ordinary words used in the language.

The Compiler hopes that his labours will bear fruit in answering the purpose for which this little book is intended.

In a work like the present, which the Compiler believes to be the first attempt to collect and place together Persian words in

correct orthography with their English and Gujarati equivalents, errors will of necessity be found. He therefore trusts to the indulgence of the public and the candour of critics, who may easily detect faults, but at the same time can duly appreciate the difficulty of the performance.

The Compiler, therefore, most respectfully hopes that the public will not be wanting in according their support to this first attempt towards facilitating the study of the Persian language, the usefulness of which has been acknowledged by men who have obtained academical honours, by introducing it into our University examinations.

He begs in conclusion to add that any deficiencies pointed out, and any alterations suggested, will be thankfully received, and will be made up and adopted in the second edition.

The Compiler is indebted to Messrs. Cursetji Manocherji and Edulji Kersasji, Persian and Zend Teachers of the Sir Jamsedji J. Z. Madrasah; Mr. Jhangirji Hormusji Master, Tannahwala; Mr. Cassinath Withoba, Chief Translator and Interpreter, Bombay Small Cause Court; Mr. Bhasker Shridher, B.A., LL.B., Assistant Translator and Interpreter, Bombay Small Cause Court, Rustom Byram Yejdi, and Moonshee Mahamed Syeed Moongay, for the useful assistance rendered by them towards the compilation of this book.

He is also indebted to the authors of the following works, and of several others, which have been freely consulted in the preparation of this compilation :—Richardson's Persian, Arabic, and English Dictionary; Ramdhunsen's Persian and English Dictionary; Ardesher Framji and Nanabhoy Rustomji's English and Gujarati Dictionary; Mr. Mansukh's Muntakábe-Shahnameh; Mr. Duncan Forbes's Persian and English Grammar and Persián Moonshee, and Sir William Jones's Persian and English Grammar.

The Compiler has also prepared a translation of this book into Marathi and Hindustani.

ASPUNDIARJI BURJORJI PUNTHAKI.

Bombay, January, 1879.

પ્રસ્તાવના.

પાક દાદગર દાદાર આ હુરમજ્દના નામથી, આએ ઈંગ્રેજી, ફારસી અને ગુજરાતી ભાષાઓમાં આ પુસ્તકના ચાર ભાગો બનાવ્યા છે, એના પેહેલા ભાગમાં ફારસી, આરબીના સ્વરચિન્હો, અને મૂળાક્ષરો લખવા વાંચવાની રીતની સમજણ, ફારસીના ધાતુઓને કાળ, રૂપ લગાડવાની રીતનો કાએદો અને આમદનનામું. બીજા ભાગમાં, ફારસીનું વ્યાકરણ. ત્રીજા ભાગમાં ફારસીની ફરહંગ. ચોથા ભાગમાં હિકાયેતે લતીફ, અને સાહાનામા મધ્યેનો તથા કરીમા મધ્યેનો ટુંક ઈનતેખાબ, અને ફારસીના સઘળા શબ્દોનો રોમન તથા ગુજરાતી હરફે કીધેલો ઊચ્ચાર તેના મીનીંગો સાથનું આ પુસ્તક રચી તૈયાર કીધું છે. આ પુસ્તકની અંદર જે જે બાબતો રચેલી છે તે, જે હાલમાં સઘળી સરકારી કેળવણીખાતાની નિશાલોમાં જે શરૂવાતથી, તે સેવટ સુધી ફારસી શિખાડવામાં આવેછે તેને લગતી બાબતો આ પુસ્તકમાં સમાવી છે. જેથી સર્વે કોઈ ફારસી (તેમજ ઈંગ્રેજી ગુજરાતી) શિખનારા અભ્યાસિઓ જે પોતાની મેળે ફારસી લખવા વાંચવાની સમજણ મેળવી શકે, અને તેમને જોઈતા વપરાસના શબ્દો આ પુસ્તકમાંથી તરત મળી આવે તેહેવી રીતથી આ પુસ્તક રચી તૈયાર કીધું છે. આ પુસ્તક સઘળી નિશાળોના અભ્યાસિઓને તેમજ બીજા સર્વે કોઈને ઘણું ઊપયોગી છે. વાસ્તે સર્વે જરથોસ્તી સાહેબોને અરજ ગુજરવામાં આવેછે કે, આ કિતાબની નકલો વધારે ખરીદ કરીને ગરીબ જરથોસ્તીઓના બાળકોને આપવી, કે જેથી આપણા જન્દ અવસ્તા મધ્યેની પેતેતો, નીરંગો અને આકરીનો અને નીયાયેસ તથા યેસ્ટો મધ્યેના ઘણાએક શબ્દોના અર્થો કરી, સમજી શકે, તથા શુદ્ધ ઊચ્ચારે ભણવાને તેઓ શક્તિવાન થઈ શકે; તેમજ સર્વે કોઈ સાહેબોએ આ પુસ્તક તેમના બાળકોને વાસ્તે ખરીદવું કારણ કે, સરૂવાતથી તે સેવટ સુધીની સઘળી કેળવણીખાતાની સ્કુલો અને કાલેજોની અંદર જે સેકંડ લેનગ્યુએજ તરીકેની પરીક્ષા આપનારા અભ્યાસિઓને આ પુસ્તક ઘણુંજ ઊપયોગી છે, કારણ કે ચાલુ વપરાસના શબ્દો જાણવા સારૂ જુદી જુદી કિતાબોમાંથી શબ્દો શોધી કાહાડતાં તેમને કેટલી મેહેનત અને કેટલો વખત ખોવો પડેછે! અને ફારસીના શબ્દોમાં સ્વરચિન્હો, અને વ્યંજનોના ઊચ્ચારો કરવાની ગુંચવણ ભરેલી રીતો કે જે મોહોટી કિમ્મતોની કિતાબો ખરીદ કીધા વગર ગરીબોનાં બચ્ચાંઓને ઊપલી બાબતોની સમજણ મળવી ઘણી મુશકેલ હોય છે; તે વાસ્તે આ પુસ્તક તેમનું મોહોટું મદદગાર હથિયાર થઈ પડયું છે તેમજ સઘળી કોર્ટોના ઈનટરપ્રીટર સાહેબોને પણ ઊપયોગી છે.

આ પુસ્તક મધ્યેના બિકટ કામની રચનાની શિરૂઆત પેહેલવેહેલીજ હોવાથી, તથા ત્રણ ભાષાઓનો મુકાબલો કરીને તેના ઊચ્ચારો સાથની રજુવાત આપતાં તથા દરએક બાબતોમાં તેમને લગતા શબ્દોની હારમાળાઓ ગોઠવતાં કોઈ જગોએ શબ્દોમાં અથવા અક્ષરોમાં કાંઈ પણ માહારી નજરચુક હોવીજ જોઈએ; કે જે બીજી આવૃત્તિમાં જે ઠેકાંણે શબ્દોની ખુટ હોય તે વધારવામાં આવશે, અને જે ચુકો માલમ પડે તે સુધારવામાં આવશે, વાસ્તે કોઈ સાહેબ ગ્રંથકર્ત્તાની ચુક અથવા ખામી બતાવવા માગે તેની આગમચ હાવાં વગર આસરાના બિકટ ભરેલાં કામની રચના ઉપર નજર રાખીને, ગ્રંથકર્ત્તાની મેહેનતની કદર બુજવી જોઈએ છે.

આ પુસ્તકમાં રચેલી એબારતોના કોઈ પણ ભાગો ઊલટપાલટ કરીને અથવા છુટા પાડીને છાપવાનો બીજા કોઈનો હક રાખેલો નથી, આ પુસ્તકનો મહારાષ્ટ્ર તથા ઉરદુ ભાષામાં પણ તરજુમો હમોએ કરેલો છે.

માસ, તીર, યેજદેજરદી સને ૧૨૪૮. મોબેદ, અસપંડીયારજી બરજોરજી પંથકી.

PERSIAN ALPHABET.*

he, h	che, ch	jím, j	se, s	te, t	pe, p	be, b	alif, a
ح	چ	ج	ث	ت	پ	ب	ا
હયે,હ	ચે, ચ	જીમ,જ	સે, સ઼	તે, ત	પે, પ	બે, બ	અલિફ઼, અ
shín, sh	sín, s	zhe, zh	ze, z	re, r	zál, ż	dál, d	ḳhe, *kh*
ش	س	ژ	ز	ر	ذ	د	خ
શીન, શ	સીન, સ	ઝે, ઝ઼	ઝે, ઝ઼, જ઼	રે, ર	ઝ઼ાલ, ઝ઼	દાલ, દ	ખ઼યે, ખ઼
qáf, ḳ	fe, f	*gh*aïn, gh	ʾaïn, ạ	ẓo,e; ż	ṭo,e ; ṭ	ẓád, ẓ	ṣád, ṣ
ق	ف	غ	ع	ظ	ط	ض	ص
ક઼ાફ઼, ક઼	ફ઼े, ફ઼	ઘ઼ૈન, ઘ઼	ઐન, અ	ઝ઼ોયે, ઝ઼	તોયે, ત	ઝ઼ાદ, ઝ઼	સ઼ાદ, સ઼
lámälif	he, ḥ	wáw, w	nún, n	mím, m	lám, l	gáf, g	káf, k
لا	ه	و	ن	م	ل	گ	ک
લામઅલિફ઼	હે, હ઼	વાવ, વ	નુન, ન	મીમ, મ	લામ, લ	ગાફ઼, ગ	કાફ઼, ક઼
	pesh	ẓer	ẓabr	ye	ee	ye, y	hamẓah
	ـُ	ـِ	ـَ	ـے	ـيـ	ي	ء
	પેશ	ઝે૨	ઝ઼બ૨	યે	ઈ	યે, ય	હમઝ઼ાહ

ha	cha	ja	sa	ta	pa	ba	a
ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ
ح	چ	ج	ث	ت	پ	ب	ا
હ	ચ	જ	સ઼	ત	પ	બ	અ
rá	chá	já	sá	tá	pá	bá	á
ـا	ـچا	ـجا	ـثا	ـتا	ـپا	ـبا	ـآ
રા	ચા	જા	સ઼ા	તા	પા	બા	આ
hi	chi	ji	si	ti	pi	bi	i
ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ
ح	چ	ج	ث	ت	پ	ب	ا
હિ	ચિ	જી	સિ	તિ	પિ	બિ	ઈ
ḳhí	hí	jí	sí	tí	pí	bí	í
خي	هي	جي	سي	تي	پي	بي	اي
ખી	હી	જી	સી	તી	પી	બી	ઈ

* The pronunciation of letters having at the foot a *nukta* or dot is short.

* જે અક્ષરોની નીચે નુકતાંઓ મુકેલાં છે તે અક્ષરોનો ઊચ્ચાર દરએક જગોએ ટુંકા કરવોઃ—ફારસીની અંદર આરબીના અક્ષરો લખવાના વપરાસમો આવેછે અને ફારસી ભાષા એ યેરીયનમોથી જન્મ પામી છે; અને આરબી, એ સેમેટીકમોથી જન્મ પામી છે તેથી કેટલાએક અક્ષરોનું વર્હણન યેરીયેનની ભાષાઓ સાથે ચોકસ કાયદે મળતું આવતું નથી તેથી જુદા જુદા દેશોના વિદ્વાનો એક બીજાથી જુદી જુદી રીતે ઊચ્ચારો કરેછે. હાલ જરમની વિદ્વાનો જન્દને કાયદે ઊચ્ચારો કરેછે તે બરોબર છે.—કારણ કે ફારસીના ધાતુઓ, જન્દ ભાષામાંથી બનેલા જણાય છે.

SYLLABICATION—*contd.* બારાખડી.

hu	chu	ju	ṣu	tu	pu	bu	u
ہُ	چُ	جُ	ثُ	تُ	پُ	بُ	اُ
હુ	ચુ	જુ	સુ	તુ	પુ	બુ	ઉ
au	tú	sú	jú	tú	pú	bú	ú, rò o
عو	طو	سو	جو	تو	پو	بو	او
ઉ	ટૂ	સૂ	જૂ	તૂ	પૂ	બૂ	ઊ, ઓ
ko	fo	ạo	so	jo	to	bo	o
كُو	فُو	عُو	صُو	جُو	ٹُو	بُو	اُو
કો	ફો	ઓ	સો	જો	તો	બો	ઓ
mai	lai	kai	ṭai	sai	jai	bai	ai
مَي	لَي	كَي	طَي	سَي	جَي	بَي	اَي
મૈ	લૈ	કૈ	ટૈ	સૈ	જૈ	બૈ	ઐ
ke le	fe	ạe	ṭe	se	je	be	e
كے لے	فے	عے	طے	سے	جے	بے	اے
કે, લે	ફે	એ	ટે	સે	જે	બે	એ

ạb	ṭab	ṣab	sab	jub	tab	pab	bab	ab
عب	طب	صب	سب	جب	تب	پب	بب	اب
અબ	ટબ	સબ	સબ	જબ	તબ	પબ	બબ	અબ
daḥ	saḥ	taḥ	paḥ	baḥ	taḥ	paḥ	baḥ	aḥ
ڈھ	ثھ	تھ	پھ	بھ	تھ	پھ	بھ	اھ
દઃ	સઃ	તઃ	પઃ	બઃ	તઃ	પઃ	બઃ	અઃ
faạ	uạ	baạ	haạ	aạ	taạ	saạ	yaạ	aạ
فع	ع أ	بع	ہع	عع	طع	صع	یع	اع
ફઅ	ઊઅ	બઅ	હઅ	અઅ	તઅ	સઅ	યઅ	અઅ

ق : ع : ظ : ط : ض : ص : ح : ث—these are Arabic letters, આ હરફો આરબી છે.
چ : پ : ژ : گ—these are Persian, and આ હરફો પારસીના છે.
ڈ : ٹ : ڑ : ڈ—these are Oordoo. આ હરફો સંસ્કૃતને મળતા ઉરદુ ભાષામાં છે.

ABJED OR ALPHABETICAL NOTATION.

મૂળાક્ષરોની ગણતરીનું પ્રમાણ.

1000 900 800 700 600 500 400 300 200 100 90 80 70 60 50 40 30 20 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

ابجد + هوز + حطي + كلمن + سعفص + قرشت + ثخذ + ضظغ

THE VOWEL-MARKS OF THE PERSIAN AND ARABIC.

1. The primitive vowels in Arabic and Persian are three, which are expressed by the following simple notation :—

The first is called فتحه *fatḥa*, and is written thus ـَ over the consonant to which it belongs. Its sound is that of a short *a*= پَ *pa*.

The second is called کسره *kasra*, and is thus ـِ written under the consonant to which it belongs. Its sound is generally that of our short *i* = as سِپ *sip*, فِن *fin*.

The third is called ضمه *zmma*, which is thus ـُ written over its consonant. Its sound is like that of our short *u* = پُل *pul*, گُل *gul*.

2. The form of the *ma*khr*aj*, as in اَ *ă*, اِ *ĭ*, اُ *u*, just in the same way as the lips form the *ma*khr*aj* of *b*, in the syllables بَ *bă*, بِ *bĭ*, بُ *bu*.

3. The symbol ـْ , called *jazm*; thus in the word مردم *mardum*, which signifies 'amputation,' it is placed over a consonant to show when it is inert: as مرْدُم *mardum*—the *mím* is moveable by *fatḥa*; the *re* is inert.

4. *Sákin* ساکن. When, in the middle or end of a word, a consonant is not accompanied by a vowel, it is said to be *sákin*.

5. The mark ـّ called *tashdíd*; thus in the word شدّت *shíddat*, the two *dáls* are united into one, and the mark ـّ indicates this union.

6. ع pronounced weak aspirate from the throat, like ع *a*.

7. The vowel or mark ـٔ *hamzá*, and the vowel ـِ *kasra* (or *kasra-i-izáfat* کسرهٔ اِضافت), representing the sign of the genitive case, or the concord of an adjective.

8. و *Wáw*, pronounced *ú* or *o*; and عطف *átaf* or conjunction copulative, between two nouns or two verbs, *w*, as آمد و رفت *ámed w ruft*.

9. ي In the Arabic language the latter sound of ي is unknown: hence, when the ي has the sound of *ea* in *bear*, &c., it is called *yá e Majúl*, or *yá e"Ajamí*, that is, the *yá* unknown (in the Arabic language), or Persian ي; whilst the former sound—that of *ee* in *feel*, or *i* in *machine* — is called *yá e Márúf*, the known or familiar ي * ي * *a*, article, is supplied in Persian by adding the letter ي to a noun, singular number: as گلي, *gulí*, a single rose, مرغي *murgí*, a bird, نقاشي *naqqáshí*, a painter.

10. The ه *h*, pronounced like the short vowel *a* (like ـَ *fatḥa*): thus دانه *dána*, at the end of a word may be long or short at pleasure, or the ه *h* may in such case be reckoned as a final consonant, or as a mere nothing.

11. Arabic nouns have frequently the definite article ال (*the*). thus النّور *the light*, pronounced *an-núr*, not *al-núr*.

12. The symbol ـً called *tanwín*, which signifies the using of the letter ن, or núnation; thus, بابًا *bábaṇ*, بابٍ *bábiṇ*," بابٌ *

13. ى When the word ends in ى *ya:* thus, تعالى *ta'álá* (ى *yá* pronounced) by *a* or *á*.

14. ن *n*, this letter when followed by labials, ب *b*, assumes the sound of *m*, as پنبه *pumba:* not *punba*.

15. ة At the end of words derived from Arabic roots, this letter is frequently marked with two dots, thus, ة, and sounded like the letter ت *t*.

16. The Persian language has ten vocal sounds; viz.—1st three short or primitive vowels (ـَ *zabar*) (ـِ *zer*) (ـُ *pesh*), as in the syllables بَد *băd*, بِد *bĭd*, بُد *bud;* 2ndly, three corresponding long vowels ا *alif* ي *ye* و *wáw*, as in باد *bád*, بيد *bíd*, بود *búd;* 3rdly, two diphthongs, as in بَيد *baid*, بَود *baud;* 4thly, the two long vowels, peculiarly Persian, or Majhúl, as بيدْ *bêl*, or *bail*, روز *rôz*, like the English word *rose*.

ફારસી તથા આરબીનાં સ્વરચિન્હો વાંચવાની સમજણ.

૧. ફારસી તથા આરબી ભાષાઓમાં અસાધીત સ્વરો ત્રણ છે. ફત્હઅ, ફસ્રઅ, ઝમ્મહ, (અ બર, એ ર, પેશ.) જેમાં પેહેલો ـَـ فَتْحَه ફત્હઅ, વ્યંજનને માથે મુકવામાં આવેછે; એનો ઉચ્ચાર ટુંકો,-અ=ના જેવો કરવો:—બીજો, ـِـ كَسْرَه ફસ્રઅ, વ્યંજનની નીચે મુકવામાં આવેછે; એનો ઉચ્ચાર -હ્રસ્વ િ, ઈ, અથવા =એ=ના જેવો કરવો:—ત્રીજો, ـُـ ضَمَّه ઝમ્મઅ, વ્યંજનને માથે મુકવામાં આવેછે; એનો ઉચ્ચાર ટુંકો રસ્વ, ઉ, અથવા=ઑ=ના જેવો કરવો.

૨. (મપ્રજ) જ્યારે આ ત્રણ અસાધીત સ્વરો વ્યંજનના અક્ષરો સાથે જોડાએ છે ત્યારે આ રીતે ઉચ્ચારો થાયછે; જેમકે:— اَ અ, اِ ઈ, اُ ઊ, + بَ બ, بِ બિ, અથવા બે بِ બુ, આ હોઠમાંથી કરવાના ઉચ્ચારને مَخْرَج મપ્રજ કરી કેહેછે.

૩. ـْـ جَزْم જજ્મ, આ ચિન્હ કીયા અક્ષર આગળ અટકવું તેની નિશાની બતાવેછે; જેમકે:—مَرْدُم મર્દુમ, એમાં મીમ, ફત્હઅ સ્વરની મદદથી આગળ ચાલ્યો છે; અને =રે=સ્વરની મદદ વગર ગતિરહિત થયો છે.; (એટલે અટકયો છે.)

૪. سَاكِن સાકિન, જે વ્યંજનની સાથે સ્વર જોડાયલો નથી તે અક્ષરને સાકિન કરી કેહેછે.

૫. ـّـ تَشْدِيد તશદીદ, એ સંધિ અથવા જોડાયલા અક્ષરની નિશાની બતાવે છે; જેમકે:—شِدَّت શિદ્દત, આ શબ્દમાં બે દાલ જોડાયલા બતાવવા સારૂ એ શબ્દમાં د દાલને માથે ـّـ આવી નિશાની કરી છે, જેને તશદીદ કરી કેહેછે.

૬. ـٔـ સ્વર અથવા નિશાન (હમ્ઝા) અને સ્વર ફસ્રઅ, (અથવા ફસ્રઅએ-ઈઝાફત) આ સ્વરોની નિશાનીઓ છઠ્ઠી વિભક્તિનો સંબંધ અથવા વિશેષણનો ગુણ બતાવવા સારૂ વપરાય છે; તથા ـٕـ (હમ્ઝા) એ સ્વર કેટલેએક ઠેકાણે=અલિફ=ને બદલે પણ લખ્યામાં આવેછે.

૭. ال અલ્, આરબી ભાષામાં કોઈ ચોકસ ચીજ અથવા વસ્તુના નામની સરૂવાતમાં પેહેલો અલ્ ધાતુ વારેઘડીએ વાપરવામાં આવેછે; જેમકે:—النُّور (એટલે તે રૂશની) એનો ઉચ્ચાર અન-નુર કરવો, અલ્નુર નહીં કરવો.

૮. ع ઐન, એનો ઉચ્ચાર ટુંકો સ્વર=અ=ના જેવો કરવો. ع અને ء એ બે વર્ણો "એરીયેન" વિભાગની કોઈબી ભાષાઓના વર્ણોની સાથે મળતો આવતો નથી કે જે અતરે

* યુરોપનાં જબાન સનાસોએ" (Philologist) આએ દુન્યાની તમામ બોલાતી ભાષાઓને એક બીજા સાથે સરખાવવાને સવલ પડવા સારૂ તેના ત્રણ મોટા વિભાગો કરેલા છે. એરીયેન, સેમેટીક, અને તુરાનીયેન, એવાં નામો આપેલાં છે. ફારસી ભાષા એ એરીયેનમાં છે અને આરબી સેમેટીકમાં છે.

મુકાબલો આપી શકાએ, જે કે યુરોપીયન વ્યાકરણકર્ત્તાઓએ, એના ઉચ્ચાર આપવાની કોશેશો કીધી છે, પણ તે બરાબર શુધ્ધ નથી.

૯. و વાવ, આ અક્ષર જ્યારે બીજા અક્ષરોની પછવાડે જોડાયલો હોયછે ત્યારે એનો ઉચ્ચાર, ઉ, અથવા=ઓ=ના જેવો થાયછે, અને (બ્રતક, એટલે ઉભયાન્વયી અવ્યયમાં) બે નામો અથવા બે ક્રિયાપદોને જોડવામાં આવેછે ત્યારે વાવનો ઉચ્ચાર વ થાયછે. જેમકે آمدورفت આમદ, વ, રફ્ત, આવ્યો અને ગયો.

૧૦. ي આરબી ભાષામાં,=યે=નો ઉચ્ચાર યે, અથવા ઈ, એ રીતે કરેછે ; એ વિષે આરબી ભાષામાં કાંઈ ચોકસ નિયમ નથી. વપરાસમાં ل مجهول يا ي યા, એ, મજ્હુલ અથવા યા, એ, અજ્મી (એટલે બેખબર) એ રીતે બોલાય છે. ફારસી ભાષામાં ي ; નો ઉચ્ચાર ચોકસ=ઈ=ના જેવો થાયછે, વપરાસમાં એને معروف يا ي યાયે મારૂફ (એટલે પ્રખ્યાત) કરી કેહેછે.

૧૧. ي ફારસીમાં યે, નામને છેડે લગાડયાથી સામાન્યનામનું એકવચન બનેછે ; જેમકે: گلي—ગોંલી, એક ફુલ, مرغي મોર્ગી, એક પંખી.

૧૨. ً આ નિશાનીને આરબીમાં (તનવીન) કરી કેહેછે, અને એ=નુન= ને ઠેકાણે વંચાએ છે; જેમકે:—بابًا બાબન, بابٍ બાબીન, بابٌ બાબુન.

૧૩. ه=હે=નો ઉચ્ચાર કેટલાએક શબ્દોને છેડે ટુંકો સ્વર=અ=ના જેવો થાયછે ; જેમકે:—دانا દાનઅ, અને કેટલાએક શબ્દોને છેડે ه હે, વ્યંજન તરીકે વપરાય છે ત્યારે ઉચ્ચાર=હ=ના જેવો થાયછે ; અને કેટલાએક શબ્દોને છેડે, હે, આવેછે તેનો ઉચ્ચાર બોલવામાં આવતો નથી.

૧૪. ّ જે શબ્દો આરબી, ધાતુઓમાંથી ઉત્પન્ન થયલા છે તેને છેડે આ અક્ષરને વારેઘડીએ ّ આ પ્રમાણે બે મિડાંઓ મુકીયામાં આવેછે એનો ઉચ્ચાર ت ત, ના જેવો કરવો.

૧૫. ن ન, આ અક્ષર જ્યારે, ب. બેની પછવાડે આવેછે ત્યારે ઉચ્ચાર કાંઈ પ્રમાણ અથવા સાબેતી વગર, મ, બોલાએ છે; જેમકે پنبه પમ્બ;—પન્બ નહીં ઉચ્ચાર કરવો.

૧૬. ફારસી ભાષામાં દસ રીતના ઉચ્ચારો હોયછે; જેમાં ત્રણ પેહેલા અસાધીત સ્વરો,(-હ્સ્વ) જેનું સ્વરયુકત વર્ણન; જેમકે:—بَد બદ, بِد બિદ, (અથવા) બેદ, بُد બુદ, અથવા બોંદ—બીજા ત્રણ લખવાના વપરાસમાં આવનારા (દીર્ઘ) સ્વરો ; ا, ي, و, જેમકે:—بَاد બાદ, بِيد બીદ, بُود બુદ અથવા બોદ.—ત્રીજું, બે સંધિ અથવા દ્વિસ્વરો; જેમકે:—بَيد બૈદ, بَود બૌદ.—ચોથું બે ખાસ (મજ્હુલ) સ્વરો; જેમકે:—بَيل બે યેલ, رَوز રોઝ.

كَ ક, كَا કા, كِ કિ, كِي કી, كُ કુ, كُو કૂ, كِ કે, كَيْ કૈ, كُو કો, كُوْ [illegible]

خَ ખ, خَا ખા, خِ ખિ, خِي ખી, خُ ખુ, خُو ખૂ, خِ ખે, خِي ખૈ, خُو ખો, خُوْ [illegible]

PERSIAN ÁMADAN NÁMEH.

ફારસી આમદન નામું.

MOOD AND TENSE OF THE PERSIAN GRAMMAR.

ફારસી વ્યાકરણના કાળ અને રૂપની સમજણ.

آمدن	ámadan, to come	આમદન, આવવું.
مصدر	masdar, infinitive mood	મસદર, સામાન્યરૂપ.
آمد	ámad, he did come	આમદ, તે આવ્યો.
ماضي مطلق	mází-mutlaq, past	માઝીમુત્લક, ભૂતકાળ.
مي آمد	mí-ámad, he was coming	મીઆમદ, તે આવતો હતો.
ماضي استمراري	mází-istmrárí, pres. impf.	માઝી-ઈસ્ત મરારી, અપૂર્ણ ભૂતકાળ.
آمده است	ámadah-ast, he has come	આમદેહ-અસ્ત, તે આવ્યો છે.
ماضي قريب	mází-qríb, perfect tense	માઝી-કરીબ, ભૂતવર્તમાનકાળ.
آمده بود	ámadah-búd, he had come	આમદેહ-બૂદ, તે આવ્યો હતો.
ماضي بعيد	mází-byid, pluperfect	માઝી-બઈદ, ભૂતભૂતકાળ.
خواهد آمد	*khá*had-ámad, he will come	ખાંહદ-આમદ, તે આવશે.
مستقبل	mustaq-bil, future tense	મુસ્તક-બિલ, ભવિષ્યકાળ.
بيايد	biyáyed, he may come	બિયાયેદ, તે આવે. (સંભવી).
مضارع	muzára, the aorist	મોઝારઅ, અનિયમિત કાળ.
مي آيد	mí-áyed, he is coming	મીઆયેદ, તે આવેછે.
حال	hál, present tense	હાલ, વર્તમાનકાળ.
بيا	biyá, come (thou)	બિયા, આવ. (તું)
امر	amar, imperative mood	અમર, આજ્ઞાર્થ રૂપ.
ميا	ma-yá, do not come	મ-યા, ના આવ.
نهي	náhi, negative	નહીં, આજ્ઞાર્થ. નીશેધ રૂપ.
آينده	áyendah, coming	આયેનદેહ, આવનાર.
اسم فاعل	ismê-fáil, agentive noun	ઈસમે-ફાઈલ, ક્રિયાપદનો કર્તા.
آمده	ámadah, come	આમદેહ, આવેલો.
اسم مفعول	isme-maf-úal, past participle	ઈસમે-મફ- ઊલ, ભૂત કૃદંત.

Paradigms of Verbs = ક્રિયાપદોનું દૃષ્ટાંત.*

આમદન آمدن આવવું. રફ્તન رفتن જવું. ખોફ્તન خفتن સુવું.
Infinitive Mood, Ámadan, to come; Raftan, to go; *Kh*ôftan, to sleep

મીઆમદ می آمد તે આવતો, મીરફ્ત می رفت તે જતો, મીખોસ્પદ می خفت તે સુતો
mí-ámad હતો; mí-raft હતો; mí-*kh*oft હતો
Present Imp. he was coming; he was going; he was sleeping

મીઆયેદ می آید તે આવેછે. મીરવદ می رود તે જયછે. મીખોસ્પુદ می خسپد તે
mí-áyed mí-ravad mí-*kh*ospad સુવેછે.
Present Tense he is coming; he is going; he is sleeping

આમદ آمد તે આવ્યો. રફ્ત رفت તે ગયો. ખોફ્ત خفت તે સુતો.
Past, ámad, he did come; raft, he did go; *kh*oft, he did sleep

આમદેહ-અસ્ત آمده است તે આવ્યો છે. રફ્તેહ-અસ્ત رفته است તે ગયો છે. ખોફ્તેહ-અસ્ત خفته است તે સુતેલો છે.
ámadah-ast તે ગયો છે. raftah-ast તે સુતેલો છે. *kh*oftah-ast
Perfect he has come; he has gone; he has slept

આમદેહ-બુદ آمده بود તે આવ્યો હતો. રફ્તેહ-બુદ رفته بود તે ગયો હતો. ખોફ્તેહ-બુદ خفته بود તે સુતેલો હતો.
ámadah-búd raftah-búd *kh*oftah-búd
Pluperfect he had come; he had gone; he had slept

બિયાયદ بیاید તે આવે. બિરવદ برود તે જાએ. બિખોસ્પદ بخسپد તે સુવે.
biyayed biravad bikhosped
Pot. present, he may come; he may go; he may sleep

ખાંહદ-આમદ خواهد آمد તે આવશે ખાંહદ-રફ્ત خواهد رفت તે જશે ખાંહદ-ખોફ્ત خواهد خفت તે સુશે
*kh*áhad-ámad *kh*áhad-raft *kh*áhad-*kh*oft
Future t. he will come; he will go; he will sleep

biyá બિયા بیا (તું) આવ. birú બિરૂ برو (તું) જા. bikhosp બિખોસ્પ بخسپ (તું) સુ.
Imperative come (thou); go (thou); sleep (thou)

---

* The above-mentioned rule is applicable to all other verbs in the infinitive mood in the Persian language. In Persian every infinitive ends in دن *dan* or تن *tan*.

ઊપર જણાવેલી રીતનો કાયદો ફારસીનાં, સંધાં સામાન્ય રૂપોને લગાડવામાં આવેછે, એમ જાણવું. ફારસીનાં, સામાન્યરૂપને છેડે دن દન; અથવા تن તન; લાગેછે.

આમદેહ-બાશદ آمده باشد રફ્તેહ-બાશદ رفته باشد ખોફ્તેહ-બાશદ خفته باشد
તે આવેલો હોય. ámadah-báshad, તે ગયલો હોય. raftah-báshad, તે સુતેલો હોય. *kh*oftah-báshad

Past Subj. he may have come; he may have gone; he may have slept

આયેદ આ તે આવે. રવદ رود તે જાય. ખોસપદ خسپد તે સુવે.
Aorist áyed, he may come; ravad, he may go; *kh*ospad, he may sleep

આયેન્દેહ آيندهٔ આવનાર. રવન્દેહ روندهٔ જનાર. ખોસપન્દેહ خسپندهٔ સુનાર.
Agentive Noun, áyendah, coming; ravandah, going; *kh*ospandah, sleeping

આમદેહ آمدهٔ આવેલો. રફ્તેહ رفته ગયલો. ખોફ્તેહ خفته સુતેલો.
Past Participle, ámadah, come; rafatah, gone; *kh*ofatah, slept.

Form of Infinitive, and Present Tense = સામાન્યરૂપ, અને વર્તમાનકાળની રીત.

آمدن †	مي آيد	to come †	جستن †	مي جويد	to search †
آوردن	مي آرد	to bring	حسد كردن	حسد ميكند	to envy
مي انداز د انداختن		to throw	خواندن	مي خواند	to read
آموختن	مي آموزد	to learn	دادن	مي دهد	to give
مي اندوزد اندوختن		to collect	داشتن	مي دارد	to keep
آميختن	مي آميزد	to mix	رفتن	مي رود	to go
مي انبارد انباشتن		to fill	ساختن	مي سازد	to make
بستن	مي بندد	to bind	شمردن	مي شمارد	to count
باختن	مي بازد	to lose	طلبيدن	ميطلبيد	to call
پيمودن	مي پيمايد	to measure	فرمودن	فرمايد	to order
پختن	مي پزد	to cook	گستردن	ميگسترد	to spread
پرسيدن	مي پرسد	to ask	لرزيدن	مي لرزد	to tremble
توانستن	مي تواند	to be able	ماندن	مي ماند	to stay
تاختن	مي تازد	to assault	نوشتن	مينويسد	to write
تافتن	مي تابد	to spin, shine	نوشيدن	مي نوشد	to drink

PERSIAN ÁMADAN NAMEH.

ફારસી આમદન નામું.

آمدن	ámadan, to come	આમદન, આવવું.
آوردن	áwardan, to bring	આવરદન, લાવવું.
انداختن	andákhtan, to throw	અનદાખ્તન, ફેંકવું.
آشامیدن	áshámidan, to drink	આશામીદન, પીવું.
انگیختن	angekhtan, to draw	અંનગેખ્તન, ઊપાડવું.
ایستادن	istádan, to stand	ઈસ્તાદન, ઊભું રેહેવું.
آموختن	ámokhtan, to learn	આમોખ્તન, શિખવું.
اندوختن	andokhtan, to collect	અનદોખ્તન, ભેગું કરવું.
آمیختن	ámekhtan, to mix	આમેખ્તન, ભેળવું.
اُفتادن	uftadan, to fall	અુફ્તાદન, પડવું.
افشردن	afshurdan, to squeeze	અફ્શુરદન, ઝટકવું.
افروختن	afrokhtan, to inflame	અફ્રોખ્તન, સળગાવવું.
افراختن	afrákhtan, to elevate	અફ્રાખ્તન, ઉંચે ચઢવું.
آفریدن	áfridan, to create	આફ્રીદન, પેદા કરવું.
افزانیدن	afzánidan, to multiply	અફ્ઝાનીદન, ગુણવું.
افزودن	afzúdan, to increase	અફ્ઝુદન, વધારવું.
افشاردن	afshárdan, to press	અફ્શારદન, દાબવું.
افشاندن	afshándan, to sprinkle	અફ્શાનદન, છાંટવું.
افگندن	afgandan, to throw down, to cast away	અફ્ગનદન, વેરી-ઢોળી નાખવું.
انباشتن	ambáshtan, to fill	અમબાશતન, ભરવું.
آراستن	árástan, to adorn	આરાસ્તન, સણગારવું.
آرامیدن	árámidan, to repose	આરામીદન, થાક લેવી.
آزاردن	ázárdan, to trouble, to hurt	આઝારદન, દુઃખ દેવું.
آزمودن	ázmúdan, to try	આઝમુદન, તજવીજ કરવી.
آغاریدن	ágháridan, to moisten	આગારીદન, ભીંજવવું.
آغازیدن	ágházidan, to begin	આગાઝીદન, મંડાણ કરવું.
آغالیدن	ágházidan, to excite	આગાલીદન, ઊસકેરવું.
آغشتن	ághastan, to pollute	આગશતન, અપવિત્ર કરવું.
آغندن	ághandan, to fill	આગનદન, ભરવું.

آمادن	ámádan, to prepare	આમાદન, તૈયાર કરવું.
آماسیدن	ámásidan, to swell	આમાસીદન, ફુલવવું, સુજવવું.
آمرزیدن	ámurzidan, to forgive	આમુરઝીદન, માફ કરવું.
اندودن	andúdan, to plaster	અનદુદન, કફલાદ કરવી.
اندیشیدن	andeshidan, to consider	અનદીશીદન, વિચાર કરવો.
انفختن	anfakhtan, to acquire	અનફખ્તન, કમાવું, મેળવવું.
آوازیدن	awázidan, to call out	આવાઝીદન, પોકારવું.
آویختن	áwekhtan, to hang	અવેખ્તન, લટકાવવું.

ب

باختن	bákhtan, to play, to lose	બાખ્તન, હારવું, ખોવું, રમવું.
باریدن	báridin, to rain	બારીદન, વરસવું.
بازیدن	bázidan, to play, to gamble	બાઝીદન, જુગાર રમવું.
باشیدن	báshidan, to be, to dwell, to stay	બાશીદન, થવું, થોભવું, રહેવું.
بافتن	báftan, to weave	બાફતન, વણવું, કાંતવું.
بالیدن	bálidan, to grow up	બાલીદન, ઊગવું.
بخشیدن	bakhasidan, to give	બખ્શીદન, બખ્શવું.
برافتادن	baraftádan, to refuse	બરઅફતાદન, ના પાડવું.
برآوردن	bar-âwardan, to bring up	બર-આવરદન, ઊપર લાવવું.
برجستن	bar-jastan, to leap	બર-જસ્તન, કુદી જવું, ભુસકો મારવો.
برچیدن	bar-chidan, to pick up	બરચીદન, ઊંચકી લેવું.
برخاستن	barkhástan, to rise	બરખાસ્તન, ઊઠવું.
برخوردن	barkhúrdan, to enjoy	બરખુરદન, ભોગવવું, ખાવું.
بردن	burdan, to carry	બુરદન, લેઈ જવું.
بریدن	buridan, to cut	બુરીદન, કાંપવું.
برداشتن	bardáshtan, to support	બરદાશતન, મદદ કરવી.
برفتن	bar-raftan, to proceed	બરરફતન, આગળ વધવું.
برشتن	birishtan, to fry	બીરીશતન, તળવું, ભુંજવું.
برگردیدن	bargrdidan, to be inverted	બરગરદીદન, લોટવું, ઊંધું કરવું.
برگزیدن	barguzidan, to choose	બરગઝીદન, પસંદ કરવું, ચુંટી કહાડવું.
بوسیدن	bosidan, to kiss	બુસીદન, ચુમી લેવી.
بوئیدن	búidan, to smell	બુઈદન, સુંઘવું.
بستن	bastan, to bind	બસતન, બાંધવું.
بودن	búdan, to be, to exist	બુદન, હોવું, થવું.

پ

پاشیدن	páshidan, to sprinkle	પાશીદન, છંટકાવ કરવો.
پاکوفتن	pákoftan, to dance	પાકુફતન, નાચવું.
پالیدن	pálidan, to purify	પાલીદન, ચોખું કરવું.
پختن	pukhtan, to cook	પુખ્તન, રાંધવું.
پذیرفتن	piziraftan, to accept	પઝીરફતન, કબુલ રાખવું.
پرستن	parastan, to worship	પરસ્તન, પુજા કરવી.
پرسیدن	pursidan, to ask	પુરસીદન, પુછવું.
پروردن	parwardan, to nourish	પરવરદન, પાળવું, પોશવું.
پرهیزیدن	parhezidan, to abstain	પરહેઝીદન, કરી કરવી.
پریدن	paridan, to fly	પરીદન, ઊડવું.
پزمردن	pazmurdan, to faint	પઝમુરદન, બેશુદ્ધ થવું.
پزوهیدن	pazúhidan, to examine	પઝુહીદન, તપાસવું.
پسندیدن	pasandidan, to approve	પસનદીદન, પસંદ કરવું.
پایستن	páestan, to expect, to wait	પાયસતન, વાટ જોવી, ધારવું, થોભવું.
پزیدن	pazidan, to cook	પઝીદન, રાંધવું.
پنداشتن	pindáshtan, to think	પીનદાશતન, વિચાર કરવો.
پوشیدن	poshidan, to hide, to dress	પોશીદન, સંતાવું, દરેસ કરવો.
پوئیدن	púidan, to search, to wander	પુઈદન, ગોતવું, ભટકવું.
پیچیدن	pechidan, to twist	પેચીદન, લપેટવું.
پیراستن	pirástan, to adorn	પીરાસતન, સણગારવું.
پیمودن	paimúdan, to measure	પયમુદન, માપવું.
پیوستن	paiwastan, to join	પયવસતન, લાગુ કરવું.

ت

ترسیدن	tarsidan, to fear	તરસીદન, બીહીવું.
تراشیدن	taráshidan, to cut off	તરાશીદન, છોલવું, કાપવું.
تپیدن	tapidan, to totter	તપીદન, તપવું.
تاختن	tákhtan, to hasten	તાખ્તન, દોરવું.
تافتن	táftan, to shine	તાફતન, ચમકવું.
توانستن	tawánistan, to be able	તવાનીસતન, શકવું.
ترقیدن	tarqidan, to burst	તરકીદન, ફાટવું.

ث

ثابت کردن	sábit kardan, to prove	સાબીતકરદન, સાબેત કરવું.
ثنا کردن	sanákardan, to praise	સનાકરદન, વખાણ કરવી.

ثقیل کردن	saqilkardan, to weigh	સકીલકરદન, ભારી કરવું.
ثواب کردن	sawabkardan, to be virtuous	સવાખ કરદન, નેકી કરવી.

ج

جستن	jústan, to search	જુસતન, શોધવું.
جوشیدن	júsidan, to boil	જુશીદન, ઊકાળવું.
جنبیدن	jambidan, to move	જમખીદન, હીલવું.
جستن	jastan, to jump	જસતન, કુડવું.

چ

چشیدن	chashidan, to taste	ચશીદન, ચાખવું.
چسپیدن	chaspidan, to stick	ચસપીદન, વળગાવવું, જોડવું.
چیدن	chidan, to select	ચીદન, ચુંટી કાહાડવું.
چکیدن	chakidan, to drop	ચકીદન, ટપકવું.
چریدن	charidan, to graze	ચરીદન, ચરવું.

ح

حاصل کردن	hásil-kardan, to acquire	હાસીલ-કરદન, કમાવું, મેળવવું.
حاضرکردن	házir-kardan, to present	હાઝીર-કરદન, હાઝર કરવું.
حسد کردن	hasad-kardan, to envy	હસદ-કરદન, અદેખાઈ કરવી.

خ

خوردن	khúrdan, to eat	ખુરદન, ખાવું.
خواندن	khwándan, to read	ખવાનદન, વાંચવું.
خندیدن	khandidan, to smile	ખનદીદન, હસવું.
خریدن	kharidan, to purchase	ખરીદન, ખરીદવું.
خزیدن	khazidan, to creep	ખઝીદન, પેટે ચાલવું.
خفتن	khúftan, to sleep	ખુફતન, સુવું.
خراشیدن	kharáshidan, to scratch	ખરાશીદન, છોલવું, ધસી કાઢવું.
خواستن	khwástan, to desire	ખવાસતન, ઈચ્છવું.
خمیدن	khamidan, to be crooked	ખમીદન, મડવું, વાકું કરવું.
خوشیدن	khoshidan, to dry	ખોશીદન, સુકાવવું.
خاستن	khástan, to rise, to get up	ખાસતન, ઊઠવું.
خلیدن	khalidan, to pierce	ખલીદન, ભોંકવું.
خروشیدن	kharoshidan, to cry out	ખરોશીદન, પોકારવું.
خائیدن	kháidan, to chew, to gnaw	ખાઈદન, કરડીને ખાવું, ચાવવું.

د

داشتن	dáshtan, to have, to keep	દાશતન, રાખવું.
دانستن	dánistan, to know, to acknowledge	દાનિસતન, જાણવું.
دوختن	dokhtan, to sew	દોખતન, સીવવું.
دادن	dádan, to give	દાદન, આપવું.
دیدن	didan, to see	દીદન, જોવું.
دریدن	daridan, to tear	દરીદન, ફાડવું.
دزدیدن	duzdidan, to steal	દુઝદીદન, ચોરવું.
دوشیدن	doshidan, to milk	દોશીદન, દોહોવું.
دویدن	dawidan, to run	દવીદન, દોડવું.

ذ

ذبح کردن	zabh-kardan, to sacrifice	ઝબહ કરદન, ભોગ આપવો.
ذکرکردن	zikar-kardan, to remember	ઝિકરકરદન, યાદ કરવું.

ر

رسیدن	rasidan, to reach	રસીદન, પોહોંચવું.
ربودن	rabúdan, to seize	રબુદન, પકડવું, ધરવું.
رستن	rustan, to grow	રૂસતન, ઊગવું.
رفتن	raftan, to go, to walk	રફતન, જવું, ચાલવું.
رفتن	rúftan, to sweep	રૂફતન, જહાડવું.
رقصیدن	raqsidan, to dance	રકસીદન, નાચવું.
رمیدن	ramidan, to fly away	રમીદન, ઊડીજવું.
رنجیدن	ranjidan, to be displeased	રનજીદન, હેરાન થવું.
راندن	rándan, to drive	રાનદન, હાંકવું.
ریستن	ristan, to twist	રીસતન, કાંતવું.
ریختن	rekhtan, to pour	રેખતન, નામવું, ઓતવું.
رهاندن	rihándan, to release	રિહાનદન, છુટકારો કરવો.

ز

زیستن	zistan, to live	ઝીસતન, જીવવું.
زادن	zádan, to be born	ઝાદન, જન્મવું.
زدن	zadan, to strike	ઝદન, મારવું.
زدودن	zadúdan, to polish	ઝદુદન, સફાઈદાર કરવું.
زکیدن	zakidan, to murmur	ઝકીદન, બબડવું.
زراندودن	zarandúdan, to gild	ઝરઅંદુદન, ઢોળ ચઢાવવો.

س

ساختن	sákhtan, to make, to do	સાખ્તન, બનાવવું, કરવું.
سائیدن	sáidan, to grind, to rub	સાઈદન, વાઠવું, પીસવું.
سباریدن	subáridan, to plough	સબારીદન, જમીન ખેડવી.
سپردن	supurdan, to entrust	સપુરદન, સોંપવું.
ستودن	sitúdan, to praise	સિતુદન, વખાણવું.
ستادن	sitádan, to stand	સિતાદન, ઉભું થવું.
سنجیدن	sanjidan, to weigh	સનજીદન, તોળવું.
سرائیدن	saráyidan, to sing	સરાઈદન, ગાવું.
ستاندن	sitándan, to seize	સિતાનદન, પકડવું, લેવું.
سوختن	sokhtan, to burn	સોખ્તન, બળવું.
سرفه کردن	sarfh-kardan, to cough	સરફ઼:કરદન, ઠાંસવું.
ستردن	saturdan, to shave	સતુરદન, હજામત કરવી.
سفتن	suftan, to bore	સુફ઼તન, વીંધવું.

ش

شدن	shudan, to be	શુદન, હોવું, થવું.
شستن	shústan, to wash	શુસતન, ધોવું.
شکستن	shikastan, to break	શિકસતન, તોડવું.
شناختن	shinákhtan, to know	શિનાખ્તન, પીછાનવું.
شگافتن	shigáftan, to split	શિગાફ઼તન, ચીરવું.
شکیبیدن	shakibedan, to be patient	શકીબીદન, ધીરજ પકડવી.
شمیدن	shamidan, to perfume, to smell	શમીદન, સુંઘવું.
شمردن	shumardan, to count	શમરદન, ગણવું.
شنیدن	shanidan, to hear	શનીદન, સાંભળવું.
شگفتن	shiguftan, to blow	શિગુફ઼તન, ફુંકવું.
شکنجیدن	shikanjidan, to press	શિકનજીદન, છાપવું.

ص

صلح کردن	súlh-kardan, to make peace	સુલહ-કરદન, સલાહ કરવી.
صلاح دادن	saláh-dádan, to give advice	સલાહદાદન, સમજ આપવી.
صبر کردن	subar-kardan, to endure	સબર-કરદન, ખમવું, સોસવું.

ض

ضبط کردن	zabt-kardan, to attach	ઝબત-કરદન, જપ્ત કરવું.

ط

طپیدن	tapidan, to flutter	તપીદન, તફડવું, ડોલવું.
طلبیدن	'talbidan, to call	તલબીદન, બોલાવવું.
طرقیدن	tarqidan, to be torn	તરકીદન, ફાટવું.

ظ

ظاہر کردن	záher-kardan, to inform	ઝાહેર-કરદન, જાહેર કરવું.
ظلم کردن	zulm-kardan, to tyrannize	ઝુલમ-કરદન, જુલમ કરવો.
ظن بردن	zann-burdan, to doubt	ઝન્નબુ-રદન, ગુમાન લેઈજાવું.

ع

عدل کردن	ạdal-kardan, to do justice	અદલ કરદન, ઈનસાફ કરવો.
علیحدہ کردن	ạláhidh-kardan, to separate	અલા હિદ્દે કરદન, જુદું કરવું.
عطسیدن	ạtasidan, to sneeze	અતસીદન, છીંકવું.
عربدہ کردن	ạrbadh-kardan, to raise a dispute	અરબદઃ કરદન, વાંધો કાહાડવો.

غ

غنودن	ghanúdan, to sleep	ઘનુદન, ઝુંકવું, ઉંઘવું.
غلطیدن	ghaltidan, to roll	ઘલતીદન, લોટવું.
غریدن	ghurridan, to thunder	ઘુરરીદન, ગરજવું.

ف

فرمودن	farmudan, to order, command	ફરમુદન, ફરમાવવું.
فریفتن	fireftan, to deceive	ફરેફતન, ઠગવું.
فروختن	farokhtan, to sell	ફરોખ્તન, વેચવું.
فرستادن	firistádan, to send	ફિરિસતાદન, મોકલવું.
فہمیدن	fahmidan, to understand	ફહમીદન, સમજવું.
فروکوفتن	farokoftan, to knock down	ફરોકુફતન, નીચે તોડી પાડવું.
فراموشیدن	farámúshidan, to forget	ફરામુશીદન, ભુલીજવું.
فرانمودن	faránamúdan, to show	ફરાનમુદન, દેખાડવું, ખુલું કરવું.
فروگذاشتن	faroguzáshtan, to quit	ફરોગુઝાશતન, ખાલી કરવું.

ق

قابل شدن	qábil shudan, to be fit	કાબિલ શુદન, માહીતગાર થવું.
قرار کردن	qarár-kardan, to promise	કરાર કરદન, કબુલાત કરવી.
قرار دادن	qarárdádan, to make an agreement	કરાર દાદન, કબુલાત આપવી.
قصد کردن	qasd-kardan, to intend	કસદકરદન, ધારવું, ઈરાદો કરવો.

ک

کاریدن	káridan, to sow seed	કારીદન, રોપવું, વાવણી કરવી.
کاستن	kástan, to decrease	કાસતન, ઘટાડવું, ઓછું કરવું.
کردن	kardan, to do	કરદન, કરવું.
کشادن	kushádan, to open	કુશાદન, ઊઘાડવું.
کشیدن	kashidan, to pull	કશીદન, ખેંચવું.
کندن	kandan, to dig	કનદન, ખણવું.
کشتن	kushtan, to kill	કુશતન, મારવું.

گ

گداختن	gudákhtan, to melt	ગુદાખ્તન, પીગળવું.
گذاشتن	guzáshtan, to quit, to place	ગુઝાશતન, છોડવું, મુકવું.
گذشتن	guzashtan, to pass	ગુઝશતન, થવું, બનવું, નીપજવું.
گرد کردن	gird-kardan, to surround	ગિરદ-કરદન, ફેરવવું.
گرفتن	giriftan, to take, to seize	ગિરિફ્તન, લેવું, પકડવું.
گریختن	gurekhtan, to flee	ગુરેખ્તન, નાહાસવું.
گریستن	giristan, to cry, to weep	ગીરીસતન, રોવું.
گزیدن	gazidan, to bite	ગઝીદન, કરડવું.
گستردن	gustárdan, to spread	ગુસતરદન, બીછાવવું.
گفتن	guftan, to speak	ગુફ્તન, બોલવું.
گماشتن	gumáshtan, to commission	ગુમાશતન, આરત કરવી.
گم کردن	gum-kardan, to lose, to miss	ગુમકરદન, ખોવું.
گندیدن	gandidan, to putrefy	ગનદીદન, કોહોવું, સડવું.
گرویدن	girwidan, to follow	ગિરવીદન, પછવાડે લાગવું.

ل

لرزیدن	larzidan, to tremble	લરઝીદન, ધ્રુજવું, થથરવું.
لمس کردن	lams-kardan, to touch, feel	લમસકરદન, લાગવું.
لنگیدن	langidan, to limp	લનગીદન, લંગડાવું.
لیسیدن	lisidan, to lick	લીસીદન, ચાટવું.

م

مردن	murdan, to die	મુરદન, મરવું.
مالیدن	málidan, to rub	માલીદન, લગાડવું, ચોપડવું.
ماندن	mándan, to stay, to remain	માનદન, થોભવું, રેહેવું.
مکیدن	makidan, to suck	મકીદન, ચુસવું, સોસીલેવું.
میزان دادن	mizándádan, to balance an account	મીઝાનદાદન, બાકી કાહાડવી.

ن

نمودن	namúdan, to show	નમુદન, દેખાડવું.
نشستن	nish'stan, to sit down	નિશસ્તન, બેસવું.
نوشتن	navishtan, to write	નવિશતન, લખવું.
نهادن	nihádan, to place	નિહાદન, મુકવું.
نگریستن	nigristan, to behold, to gaze	નિગરીસ્તન, તપાસી જોવું, ગુડવું.
نگاشتن	nigáshtan, to draw, to paint	નિગાશતન, રંગવું, ચિતારવું.
نواختن	nawákhtan, to caress	નવાખ્તન, પતાવવું, પસવાળવું.
نهفتن	nahuftan, to conceal, to hide	નહુફ્તન, સંતાવું, છુપાવું
نوشیدن	noshidan, to drink	નોશીદન, પીવું.
نفس زدن	nafaszadan, to breathe	નફ્સઝદન, દમ લેવો.
نشاندن	nasháudan, to fix	નશાનદન, જડવું, બેસતું કરવું.

و

ورزیدن	warzidan, to practise	વરઝીદન, આદત પાડવી.
وابستن	wábastan, to bind, to tie	વાબસ્તન, બાંધવું.
واجستن	wájustan, to inquire, search	વાજ્સ્તન, શોધવું.
واخریدن	wákharidan, to redeem	વાખરીદન, છોડવવું, વેચાતું લેવું.
وادادن	wádádan, to restore	વાદાદન, પાછું આપવું.
وزیدن	wazidan, to blow	વઝીદન, ફુંકવું.

ه

هراسیدن	hirásidan, to fear	હિરાસીદન, બીહીવું.
هراشیدن	haráshidan, to vomit	હરાશીદન, ઓકવું.
هوختن	húkhtan, to draw out	હુખ્તન, બાહેર કાહાડવું.

ي

یافتن	yáftan, to obtain	યાફ્તન, મેળવવું.
یاد کردن	yád-kardan, to recollect	યાદ કરદન, યાદ કરવું.
یاد داشتن	yáddáshtan, to remember	યાદદાસ્તન, યાદ રાખવું.
یاري کردن	yárikardan, to aid, befriend	યારી કરદન, મદદ-દોસ્તી કરવી.
یغما کردن	yeghmákardan, to plunder	યેગમા કરદન, લુટવું.

تمام شد

A GRAMMAR OF THE PERSIAN LANGUAGE.

ફારસી ભાષાનું વ્યાકરણ.

grammar, ilme-sarf	علم صرف	એલ્મે-સર્ફ; વ્યાકરણ.
part, hissah	حصہ	હિસ્સહ, ભાગ.
orthography, imlá	إملا	ઈમલા, અક્ષરવિચાર.
etymology, ishtiqáq	اشتقاق	ઈશતીકાક, શબ્દો-ઉત્પત્તિ.
syntax, naho	نحو	નહો, વાક્યરચના.
prosody, ilme-urúz	علم عروض	એલ્મે-અરૂઝ, છંદશાસ્ત્ર.
alphabet, tahajji	تہجي	તહજ્જી, મુલાક્ષર.
vowels, harúfi-illat	حروف علت	હરૂફે-ઈલ્લત, સ્વર.
consonant, harúfi-sahih	حروف صحيح	હરૂફે-સહીહ, વ્યંજન.
letter, haruf	حروف	હરૂફ, હરફ, અક્ષર.
word, lafz	لفظ	લફ્ઝ, શબ્દ, બોલ.
idiom, istiláh	إصطلاح	ઈસતિલાહ, ઢપ.
pronunciation, talaffuz	تلفظ	તલફ્ફુઝ, ઊચ્ચાર.
diphthong, dúalat	دو علت	દુઅલત, દ્વિસ્વર.
double, tazáuf	تضاعف	તઝાઅફ, બેવડું.
long, daráz	دراز	દરાઝ, દીર્ઘ; લાંબું.
short, kútáh	کوتاہ	કુતાહ, -હ્રસ્વ; ટુંકું.
spelling, murakkab	مرکب	મરક્કબ, જોડણી.
class, darjah	درجہ	દરજ્જહ, વર્ગ.
particle, harúf	حرف	હરૂફ, અવ્યય.
case, hálat	حالت	હાલત, વિભક્તિ.
number, adad	عدد	અદદ; નંબર.
singular, váhid	واحد	વાહિદ, એકવચન.
plural, jame	جمع	જમેં. અનેકવચન.
nominative, hálat-faili	حالت فاعلي	હાલત-ફાઈલી, પ્રથમા.
genitive, izáfat	اضافت	ઈઝાફત, ષષ્ઠી.
acc. dative, mafúli	مفعولي	મફુલી, દ્વિતીયા, ચતુરથી.
vocative, nidá	ندا	નિદા, સંબોધન.
noun, ism	اسم	ઈસમ, નામ.

gender, tamizi-jins	تميز جنس	તમીઝી-જ્નસ, લિંગ.
proper noun, ismi-khás	اسم خاص	ઈસમેં-ખાસ, વિશેષ નામ.
common noun, ismi-ám	اسم عام	ઈસમેં-આમ, સામાન્ય નામ.
first person, matkallim	متكلم	મતકલ્લિમ, પ્રથમ પુરૂષ.
second person, makhátib	مخاطب	મખાતિબ, દ્વિતીય પુરૂષ.
third person, gáib	غايب	ગાઈબ, તૃતીય પુરૂષ.
pronouns, zamáir	ضمایر	ઝમાઈર, સર્વનામો.
personal pr., zammir	ضمير	ઝમ્મીર, પુરૂષ સર્વનામ.
demonstrative pr., zammir ishárah	ضمير اشاره	ઝમ્મીર-ઈશારેહ, દર્શક સર્વનામ.
relative pr., zammir mausúl	ضمير موصول	ઝમ્મીર-મઉસુલ, સંબંધી સર્વનામ.
interrogative pronoun, zammir istifhám	ضمير استفهام	ઝમ્મીર-ઈસતીફહામ, પ્રશ્નાર્થક સ૰
indefinite, tankir	تنكير	તંનકીર, મોઘમ, અચોક્કસ.
adjective, sifát	صفات	સેફાત, વિશેષણ.
verb, fi'l	فعل	ફે'લ, ક્રિયાપદ.
v. passive, mafaúl	مفعول	મફઊલ, કર્મણી ક્રિયાપદ.
v. transitive, mutádi	متعدي	મતાદી, સકર્મક ક્રિયાપદ.
v. intransitive, lázami	لازمي	લાઝમી, અકર્મક ક્રિયાપદ.
mood, sighah	صيغة	સીગહ, રૂપ.
tense, zamán	زمان — صيغه	ઝમાન, કાળ.
adverb of time, zarf	ظرف	ઝરફ. ક્રિયાવિશેષણ અવ્યય.
article, almárifat	المعرفت	અલમારિફત, ચોકસપણું બતાવનાર.

The noun, and gender = નામ અને લિંગ.

Sing.	*Plu.*	*Sing.*	*Plu.*	*Sing.*	*Plu.*	એકવ૰	અનેકવ૰	એકવ૰	અનેકવ૰
مرد	مردان	mard, mardán = man, men				મરદ,	મરદાંન,	માણસ,	માણસો.
زن	زنان	zan, zanán = woman, women				ઝન,	ઝનાન,	બઈરી,	બઈરાંઓ.
اسپ	اسپان	asp, aspán = horse, horses				અસપ,	અસપાન,	ઘોડો,	ઘોડાઓ.

In neuter nouns ها is added to the singular to make the plural; as—

વગર જીવવાલાં એકવચની નામોને ها હા છેડે લગાડ્યાથી અનેકવચન વાલાં નામો બનેછે, જેમકે:—

Sing.	*Plu.*	*Sing.*	*Plu.*	*Sing.*	*Plu.*	એકવ૰	અનેકવ૰	એકવ૰	અનેકવ૰
در	درها	dar, darhá = door, doors				દર,	દરહા,	બારણું,	બારણાં.
روز	روزها	roz, rozhá = day, days				રોઝ,	રોઝહા,	દિવસ,	દિવસો.

درخت+درختها dir*kht*, dir*kht*aha = tree, trees દિરખ્ત, દિરખ્તહા, ઝાડ, ઝાડો.
كتاب + كتب kitáb, kútub = book, books કિતાબ, કુતુબ, ચોપડી, ચોપડીઓ.

Arabic has two sorts of plurals, one formed according to the analogy of the Persian nouns, and the other is irregularly formed; as—

આરબીક ભાષામાં બે રીતનાં અનેકવચનો વપરાય છે, જેમાં એક રીત ફારસીની માફક છે, અને બીજી રીત ગેરકાયદે વપરાય છે; જેમકે :—

Sing. એકવ૦	*Per. Plur.* અનેકવ૦	*Irr. Plur.*		
طفل	طفلان	اطفال	tifl, a child	તિફલ, બચ્ચું.
وقت	وقتها	اوقات	waqt, time	વકત, વખત.
نايب	نايبان	نواب	náib, deputy	નાઈબ, નાએબ, મુનીમ.

Forms of the other sort of plural = અનેકવચનની બીજી રીત:—

Sing. એકવ૦	*Plu.* અનેકવ૦	+ *Sing.* + *Plu.*	એકવ૦ + અનેકવ૦
ملك	ملوك	malik, malúk, a king	મલિક, મલુક પાદશાહ.
علم	علوم	ilm, ilúm, science	એલ્મ, એલુમ, વિદ્યા.
حكيم	حكما	hakim, hakmá, a sage, doctor	હકીમ, હકમા, દાનાવ, વૈદ્ય.

Personal pronoun = પુરૂષ સર્વનામ.

من	ما	man, má = I, we	મન, હું, મા, હમો.
تو	شما	tú, shumá = thou, you	તૂ, તું, શુમા, તમો.
او	ايشان	o, eshán = he, they	ઓ, તે, એશાન, તેઓ.

Case of first person = પ્રથમ પુરૂષ વિભકતી:—

من	ما	man, má = I, we	મન, હું, મા, હમો.
مرا	مارا	marà, márá = to me, to us	મરા, મને, મારા, હમુને.
ءِ من	ءِ ما	ï-man, ï-má = my, our	એ-મન, મારૂં, એ-મા, હમારૂં.

Case of second person, દ્વિતીય પુરૂષ વિભકતી:—

تو	شما	tú, shumá = thee, you	તૂ, તું, શુમા, તમો.
ترا	شمارا	túrá, shumárá = to thee, to you	તોરા, તુને, શુમારા, તમુને.
ءِ تو	ءِ شما	i-tú = i-shumá = thy, yours	એ-તૂ, તારૂં-એ-શુમા, તમારૂં.

Case of third person = તૃતીય પુરૂષ વિભકતી:—

او	ايشان	o, ishán = he, she, it, they	ઓ, તે, પેલો, એશાન, તેઓ.
ءِ او	ءِ ايشان	i-o, i-eshán = his, of them	એ-ઓ, તેનું, એ-એશાન, તેઓનું.
اورا	ايشانرا	orá, eshánrá = to him, to them	ઓરા, તેને, એશાનરા, તેઓને.

Possessive case = ષષ્ઠી વિભક્તી.

خانهٔ مرد	khánah-e-mard, the house of the man	ખાનેહ-એ-મર્દ, તે માણસનું ઘેર.
ماهيِ دريا	máhí-e-dariyá, the fish of the sea	માહી-એ-દરીયા, તે દરીયાની માછલી.
پسرِ ملک	pisar-e-malik, the son of the king	પિસરે-મૂલિક, તે પાદશાહનો છોકરો.
پاءِ مرد	pá-e-mard, the foot of the man	પા-એ-મર્દ, તે માણસનો પગ.

Terminations of the pronouns, સર્વનામોના પ્રત્યય:—

مان + م	ma, mán = me, my + our, us	મ, મને, મારૂં, +માન, હમારૂં.
تان + ت	ta, tán = thee, thy + you, your	ત, તુને, તારૂં, +તાન, તમારૂં.
شان + ش	sha, ṣhán = his, her + their, them	શ, તેનું, પેલીનું, +શાન, તેમનું.
دلم	dilem, my heart	દિલેમ, મારૂં હૈડું.
دلت	dilet, thy heart	દિલેત, તારૂં હૈડું.
دلش	dilesh, his heart	દિલેશ, તેનું હૈડું.
دلهاي ما	dilháïmá, our hearts	દિલહાઈ-મા, હમારૂં હૈડું.
دلهاي شما	dilháï shumá, your hearts	દિલહાઈ-શમા, તમારૂં હૈડું.
دلهاي ايشان	dilháï-ishán, their hearts	દિલહાઈ-ઈશાન, તેમનું હૈડું.

Demonstrative pronoun = દર્શક સર્વનામ.

اين اينان	in, inán = this, these	ઈન-આએ, ઈનાન, અથવા.
or اينها	inhá = these	ઈનહા-આ, એઓ.
آن آنان	án, ánán = that, those	આન-તે, આનાન, અથવા.
or آنها	or ánhá	આન્હા, તેઓ.

Interrogative pronoun = પ્રશ્નાર્થક સર્વનામ.

كي	kai, when?	કયે, ક્યારે.
كرا كدام را	kerá, to whom?	કેરા, કોણને?
چند چرا	chirá, why? chund, how many?	ચિરા, કાં, શામાટે, ચંન્દ, કેટલા?
كه چه	ke? che? what? which?	કે! કીયું? એ, શું?

Adjective = વિશેષણ.

روي خوب	rúi-khúb, a fair face	રોઈ ખુબ, સારો ચેહેરો.
مرد نيک	mard-nek, a good man	મર્દ નીક, સારૂં માણસ.

Degrees of comparison = પદવિ અથવા ગુણનો મુકાબલો.

خوب	*kh*úb, good	ખુબ, સારૂં.
خوبتر	*kh*úbtar, better,	ખુબતર, વધારે સારૂં.
خوبترين	*kh*úbtarin, best	ખુબતરીન, સર્વેથી સારૂં.
بلند	búland, tall	બુલન્દ, ઊંચું.
بلند تر	búlandtar, taller	બુલન્દતર, વધારે ઊંચું.
بلند ترين	búlandtarin, tallest	બુલન્દતરીન, સર્વેથી ઊંચું.

Verb = ક્રિયાપદ.

Terminations of the first, second, and third persons, applicable to all roots, are in the following order:—

ફારસી ભાષાના દરએક ધાતુઓને પેહેલા બીજા અને ત્રીજા પુરૂષને છેડે લાગનાર પ્રત્યયોની સમજણ વિષે નીચે જણાવેલા દાખલા;—

Person.			*Singular.*	*Plural.*	પુરૂષ૦	એકવ૦	અનેકવ૦
1st	ام	يم	am	im	૧	અમ	ઈમ.
2nd	ي	يد	i	id	૨	ઈ	ઈદ.
3rd	اد	اند	ad	und	૩	અદ	અન્દ.

Present tense, zamáne-hál = زمان حال ઝમાને હાલ, વર્ત્તમાનકાળ.

I am	hastam	هستم	હસ્તમ, હું છું.
thou art	hastí	هستي	હસ્તી, તું છે.
he is	hast	هست	હસ્ત, તે છે.
we are	hastim	هستيم	હસ્તીમ, હમો છિએ.
you are	hastid	هستيد	હસ્તીદ, તમો છેઓ.
they are	hastand	هستند	હસ્તન્દ, તેઓ છે.

Past tense, mázímutlak = ماضي مطلق માઝીમુત્લક, ભૂતકાળ.

I was	búdam	بودم	બુદમ, હું હતો.
thou wast	búdí	بودي	બુદી, તું હતો.
he was	búd	بود	બુદ, તે હતો.
we were	búdim	بوديم	બુદીમ, હમો હતા.
you were	búdid	بوديد	બુદીદ, તમો હતા.
they were	búdand	بودند	બુદન્દ, તેઓ હતા.

Perfect tense, mazi-karib = ماضي قريب માઝી કરીબ, ભૂતવર્તમાનકાળ.

I have been	búdah-am	بوده ام	બુદેહ-અમ, હું થયો છું.

thou hast been	búdah-yí	بودهاي	ખુદેહ-ઈ, તું થયો છે.
he has been	búdah-ast	بودهاست	ખુદેહ-અસ્ત, તે થયો છે.
we have been	búdah-aim	بودهايم	ખુદેહ-ઈમ, હમો થયા છેઅે.
you have been	búdah-aid	بودهايد	ખુદેહ-ઈદ, તમો થયા છો.
they have been	búdah-and	بودهاند	ખુદેહ-અન્દ, તેઓ થયા છે.

Pluperfect, mází-baíd = ماضي بعيد માઝી બેઈદ; ભૂતભૂતકાળ.

I had been	búdah-shadam	بودهشدم	ખુદેહ-શુદમ, હું થયો હતો.
thou hadst been	búdah-shudí	بودهشدي	ખુદેહ-શુદી, તું થયો હતો.
he had been	búdah-shúd	بودهشد	ખુદેહ-શુદ, તે થયો હતો.
we had been	búdah-shúdim	بودهشديم	ખુદેહ-શુદીમ, હમો થયા હતા.
you had been	búdah-shúdid	بودهشديد	ખુદેહ-શુદીદ, તમો થયા હતા.
they had been	búdah-shúdan	بودهشدند	ખુદેહ-શુદન્દ, તેઓ થયા હતા.

Future tense, mustakbil = مستقبل મસ્તકબિલ, ભવિષ્યકાળ.

I shall be	*khw*áham búd	خواهم بود	ખ્વાહમ-બુદ, હું થઈશ.
thou wilt be	*khw*áhi búd	خواهي بود	ખ્વાહી-બુદ, તું થશે.
he will be	*khw*áhad búd	خواهد بود	ખ્વાહદ-બુદ, તે થશે.
we will be	*khw*áhim búd	خواهيم بود	ખ્વાહીમ-બુદ, હમો થશું.
ye will be	*khw*áhid búd	خواهيد بود	ખ્વાહીદ-બુદ, તમો થશો.
they will be	*khw*áhand búd	خواهند بود	ખ્વાહન્દ-બુદ, તેઓ થાશે.

Imperative mood, amr = امر અમ્ર, આજ્ઞાર્થ રૂપ.

be thou	bú, básh	بو or باش	બુ, બાશ, તું થા.
let him be	bád, báshad	باد or باشد	બાદ-બાશદ, તેને થવાદે.
let us be	báshim	باشيم	બાશીમ, હમુને થવાદે.
be you	báshid	باشيد	બાશીદ, તમો થાવો.
let them be	báshand	باشند	બાશન્દ, તેઓને થવાદે.

Potential, mazári = مضارع મઝારિ, સંભવી.

I would	búda-mí	بودمي	બુદમી, હું થયો હોઉં.
he would	búda-í	بودي	બુદ-ઈ, તે થયો હોએ.

The moods:—infinitives that change into imperatives and aorists; as—

ફારસીના સામાન્યરૂપને, આજ્ઞાર્થરૂપ અને અનિયમિતકાલમાં લાવતી વખતે તેઓના અક્ષરોમાં ફેર બદલ થાએછે તે નીચે મુજબ; જેમકે :—

† *Infinitive.* સામા-ન્ય૦	*Imperfect.* આજ્ઞાર્થે૦	*Aorist.*† અનિય૦	*Infinitive Mood.*	† સામા-ન્યરૂપ.
آمدن	آي	آيم	to come	આવવું.
آوردن	آور	آرم	to bring	લાવવું.
آموختن	آموز	آموزم	to learn	શિખવું.
بستن	بند	بندم	to bind	બાંધવું.
بودن	باش	باشم	to be	થવું, હોવું.
پختن	پز	پزم	to boil	પકાવવું, રાંધવું
تافتن	تاب	تابم	to shine	પ્રકાશવું.
جستن	جوي	جويم	to seek	શોધવું.
خوردن	خور	خورم	to eat	ખાવું.
داشتن	دار	دارم	to have	રાખવું.
ديدن	بين	بينم	to see	જોવું.
دادن	ده	دهم	to give	આપવું.
دانستن	دان	دانم	to know	જણવું.
رفتن	رو	روم	to go	જવું.
زادن	زاي	زايم	to be born	જનમવું.
ساختن	ساز	سازم	to make	બનાવવું.
سوختن	سوز	سوزم	to burn	બાળવું.
ستاندن	ستان	ستانم	to take, seize	લેવું, ધરવું.
شستن	°شوي	شويم	to wash	ધોવું.
فروختن	فروش	فروشم	to sell	વેચવું.
فرمودن	فرماي	فرمايم	to command	ફરમાવવું.
فرستادن	فرست	فرستم	to send	મોકલવું.
كردن	كن	كنم	to do	કરવું.
گفتن	گوي	گويم	to say	કેહેવું.
لاندن	لان	لانم	to move	હલાવવું, ખસેડવું.
نمودن	نماي	نمايم	to show	દેખાડવું.
يافتن	ياب	يابم	to find	પામવું, મળવું.

Particles. અવ્યય.

here	injá	اِينجا	ઈનજા, હાં.
there	ánjá	آنجا	આનજા, ત્યાં.
where	kújá	كجا	કુજા, ક્યાં.
how?	chegúna	چگونه	ચેગુનઃ કેમ, કેવી રીતે.

how many	chund	چند	ચન્દ, કેટલા.
now, at present	hálá	حالا	હાલા, હમણાં, હાલી.
within	darún	درون	દરૂન, માંહે, અંદર.
out	birún	بيرون	બીરૂન, બાહાર.
down, below	páin, farod	پائين+فرود	પાઈન, ફરોદ, નીચે, હેઠે.
over, upon	hálá	بالا	બાલા, ઊપર.
before	pesh	پيش	પેશ, અગાઊ, આગળ.
then, after	pas, bád-azán	پس+بعدازآن	પસ, બાદઅઝઆંન, તે પછી.
never	hargizna	هرگزنه	હરગિઝનઃ કદી નહીં.
yet	hanúz	هنوز	હનુઝ, હજુર સુધી.
again	báz, digarbár	باز+ديگربار	બાઝ, દીગરબાર, ફરીથી, બીજી વાર.
sometimes	gáhgáh	گاه گاه	ગાહ ગાહ, કોઈ કોઈ વકત.
for	baráe	برائي	બરાયે, વાસ્તે.
from, by, of	az	از	અઝ, થી, પાસેથી.
therefore	azán	ازآن	અઝઆન, તેટલા સારૂ.
do not	mabar	مبر	મબર, કરતા ના.
about	darhaq	درحق	દરહક, આસરે.
whither	kudám, tarf	كدام طرف	કુદામ, તર્ફ, કેણીમેર.
instead	bajáí	بجاي	બજાઈ, બદલે.
but, or	lekin, yá	ليكن يا	લેકિન, યા, પણ, અથવા.
by whom	as-ke	ازكه	અઝકે, કોણની પાસે.
because	ziráke	زيراكه	ઝીરાકે, કારણ કે.
yes, so, it is so	áre, bale	اري + بلي	આરે, બલેં, હા, એમ, એ પ્રમાણે.
without, except,	bi, juz	بي جز	બી, જઝ, વગરે, સિવાએ.
up to	tá, mádám	تا مادام	તા, માદામ, સુધી.
to, with, together,	ba, báham	بر=باهم	બઃ, બાહમ; ને, સાથે, પાસેથી, એકઠું.
if, unless	agar, magar	اگر+مگر	અગર, મગર, જો, જંહાંસુધી.
so much	bainkdar	باينقدر	બઈનકડર, આટલું.
and, as	w, chún	و+چون	વ, ચુંન, અને જેમકે.

ENGLISH, PERSIAN, AND GUJARATI VOCABULARY,
WITH PRONUNCIATION.

ઇંગ્રેજી, ફારસી, અને ગુજરાતી ફરહંગ; ઊચ્ચાર સાથે.

Divine and astronomical = ઈશ્વરી તથા, ખગોલવિદ્યાને લગતું.

God, Izad, Khúdá, Allá	ايزد+خدا+الله	યઝદ, ખોદા, અલ્લા, પરમેશ્વર.
Creator, Kirdegár, Kháliq	كِردِگار: خالِق	કિરદેગાર, ખાલ્કિ, પેદાયશ, સરજાવનાર, કિરતાર.
Providence, Parwardigár	پروردِگار	પરવરદિગાર, ઘણું જેનાર, સંભાળનાર.
Holy Ghost, Jánpák	جان پاک	જનપાક, પવિત્ર આત્મા.
Message, paighám	پيغام	પયેગામ, સંદેસો.
Prophet, paighambar, rasúl	پيغمبر+رسول+نبي	પયેગમબર; રસૂલ, નબી, પેગંબર.
Angel, firishtah	فِرِشتہ	ફિરિશતેહ, ફરેસ્તો.
Divine, iláhí	اِلٰهي	ઈલાહી, ઈશ્વરી.
Fairy, parí	پري	પરી. »
Satan, Áhariman, Iblís	آہِرمن+اِبليس	આહરિમન, ઈબલીસ, શેતાન.
Ghost, dev, bút	ديو+بُت	દેવ, ભુત, જીન, ખવીશ.
Creation, *kh*alq	خلق	ખલ્ક, સૃષ્ટિ, જગ.
Creature, ma*kh*lúq	مخلوق	મખ્લુક, પ્રાણી, જીવ.
World, dúníyá, jahán	دنيا+جهان	દુનિયાં, જહાંન. »
Sky, asmán, falak	آسمان+فلك	આસમાન, ફલક, આકાશ.
Light, rúshaní, húraa	روشني+هورع	રૂશની, હુરઅ, અજવાળું.
Cloud, abar, saháb	ابر+سحاب	અબર, સહાબ, વાદળ.
Mansion, manázil, kúkab	منازل+كوكب	મનાઝિલ, કુકબ, નક્ષત્ર, તારો.
Meteor, shiháb	شهاب	શિહાબ, બળતી હવા.
Planet, star, sitárah, a*kh*tar	ستارہ+اختر	સિતારેહ, અખતર, ગ્રહ, તારો, સેતારો.
Sun, áftáb, mihr, húr	آفتاب+مهر+هور	આફતાબ, મિહર, હુર, સૂર્ય.
Moon, máhatáb, qamar	ماہتاب+قمر	માહતાબ, કમર, ચંદ્ર, ચંદ્રમા.
Mars, Bahrám	بهرام	બેહરામ, મંગલ.
Mercury, Tír	تير	તીર, બુધ્ધ.

Jupiter, Mushtarí, Barjís	مشتري+برجيس	મશતરી,બરજીસ, બૃહસ્પતિ, ગુરૂ.
Venus, Náhíd	ناهيد	નાહીદ, શુક્રર.
Saturn, Kaíwán	كيوان	કૈયેવાન, શનિશ્ચર.
Sunshine, raúshní-e-áftáb	روشنئي آفتاب	રૂશની-એ-આફતાબ, તડકો.
Moonlight, raushní-e-máhatáb	روشنئي ماهتاب	રૂશની-એ-માહતાબ, ચાંદરણું.
New moon, hilál	هلال	હિલાલ, ચાંદરાત.
Full moon, purmáh, badar	پُرماه+بدر	પુરમાહ, બદર, પુનમ.
Eclipse, giriftagí	گرفتگي	ગિરિફતગી, ગ્રહણ.
Shade, sáyah	سايہ	સાયેહ, છાયો.
Reflection, partú	پرتو	પરતુ, પડછાયો.
Comet, sitárah-dúmdár	ستارۂ دم دار	સિતારેહ-દોમદાર, ધૂમકેતુ.
Rays, shuáa	شعاع	શઆઅ, કીરણ.
South pole, qútbe-janúb	قطبِ جنوب	કુતબે-જનુબ, દક્ષિણધ્રુવ.
North pole, qutbe-shímál	قطبِ شمال	કુતબે-શિમાલ, ઉત્તરધ્રુવ.
Corner, goshah	گوشہ	ગોશેહ, ખૂણો.
Attraction, jar	جر	જર, ખેંચાણ.
Side, súí	سوي	સુઈ, દિશા.
Eclipse of moon, khasúf	خسوف	ખસુફ, ચંદ્રગ્રહણ.
South, janúb	جنوب	જનુબ, દક્ષિણ.
North, shimál	شمال	શિમાલ, ઉત્તર.
East, mashariq	مشرق	મશરિક, ઊગમણ.
West, maghrib	مغرب	મગરિબ, પશ્ચિમ.
Rising, tulúa, zalúa	طلوع : زلوع	તલુઅ, ઝલુઅ, ઊગવું.
To set, ghurúb	غروب	ગરૂબ, અસ્ત પામવું.
Globe, goí	گوي	ગોઈ, ગોળો.
Bastion, búraj	بُرج	બુરજ, બરૂજ.
Astronomy, ilme-sitárah	علمِ ستارہ	એલમે-સિતારેહ, જ્યોતીષવિદ્યા.
Astrologer, najúmí	نجومي	નજુમી, જોશી.
Horoscope, tálenáma	طالع نامہ	તાલેનામઃ, ટપકો.
Astronomer, sitárah-shinás	ستارہ شناس	સિતારેહ-શિનાસ, ખગોલશાસ્ત્રી.
Divination, omen, fál, shagún	فال+شگون	ફાલ, શગુન, શુકન, સગન, મૂરત.
Almanac, taqvim	تقويم	તકવીમ, પંચાંગ.
Almacantar, dáirah-i-burúj	دايرۂ بروج	દાઈરેહ-એ-બરૂજ, રાશીચક્ર.
Fortune, luck, bakht, tále	بخت+طالع	બખ્ત, તાલે, નસીબ, ભાગ્ય.

Religion = દીન ધરમની બાબત.

Religion, dín, mazahb	دين + مذهب	દીન, મઝહબ, ધરમ.
Mythology, tawárikhe-qadím	تواريخ قديم	તવારીખે-કદીમ,પુરાણો ઈતિહાસ.
Faith, eatiqád, imán	اعتقاد+ايمان	ઐતિકાદ, ઈમાન, એકિન.
Tradition, riwáyet	روايت	રિવાયેત, દંતકથા.
Resurrection, rúze-rastákhiz	روزِ رستاخيز	રૂઝે-રસ્તાખીઝ, રોજે કયામત.
Blessing, áfrin	آفرين	આફરીન, દુવા.
Reverence, pábúsí	پا بوسي	પાબુસી, નમસ્કાર, સલામ.
Fire-temple, darmihr	درمهر	દરમિહર, અગીઆરી, આતશ-કદેહ.
Church, ebádtgáh	عبادت گاه	એબાદતગાહ, દેવલ, બંદગીની જગા.
Bell, jars	جرس	જર્સ, ઘંટ, ઘાંટ.
Pagoda, búte khánah	بتخانه	બુત-ખાનેહ, દેવસ્થાન, દેહેરૂં.
Mosque, masjid	مسجد	મસજીદ, મસીદ.
Guard of fire, múgh	مغ + پير مغان	મોગ, આતશ, સંભાલનાર, આથરવણ, (મોબેદ.)
Saint, walí	ولي	વલી, રૂષી, સાધુ. [રસી.
Persian (or pious), páw-rúsí	پاو رُسي	પાવ-રૂષી, પવિત્ર, પરેજગાર, પા-
Philosopher, doctor, múbed	موبد+حكيم	મુબેદ, હકીમ, દાકતર, ફીલસોફ.
Sovereign, dáwar	داور	દાવર, મહારાજા, ઈનસાફનો ધણી.
Leader, peshwá	پيشوا	પેસવા, મુખ્ય, વડો.
Minister (custom), dastúr	دستور	દસ્તૂર, પ્રધાન, ધારો (કેહેનાર).
High-priest, pír-pírán	پير پيران	પીર-પીરાન, વડો ધરમગુરૂ.
Rank, marátubah	مراتبه	મરાતબેહ, દરજો, હોદ્દો.
Guide, acquaintance, ráhbar, herbúd	راهبر + هربود	રાહબર, હેરબુદ, (ધરમનો) ભોમિયો, માહિતગાર.
Layman, behedín, díndár	بهدين + دين دار	બેહેદીન, દીનદાર, ભલી ખોદાઈ રાહાપર ચાલનાર,(ઈનસાફી).
Prayer, bundgí, nimáz	بندگي + نماز	બન્દગી, નિમાઝ, મુનાજાત.
Sermon, pand, nasíhat	پند+نصيحت	પન્દ, નસીહત, શીખામણ.
Monk, darwesh, faqír	درويش+فقير	દરવેશ, ફકીર, »
Inn, sará, musáfir khánah	سرا+مسافرخانه	સરા, મુસાફિર-ખાનેહ, ધરમશાળા.
Worship, parstesh, setáesh	پرستش+ستايش	પરસ્તેશ, સેતાયેશ, બંદગી.

Worshipper, parstindah	پرستندہ	પરસતિનદેહ, પુજારી.
Crier, bángí	بانگي	બાંગી, „
Naked, birhanah, uriyán	برهنہ + عریان	બિરહનેહ, અરિયાન, નાગો.
Bathing, ghosal	غسل	ગોસલ, નાહાવું.
Hermit, devotee, riyázat kísh	ریاضت کیش	રિયાઝતકીશ, તપેસરી, જોગી.
Rosary, tasbíah	تسبیح	તસબીહ, જપમાલા, દાણાની હારડી.
Caste, tribe, qaúm, firqah	قوم : فرقہ	કૌમ, ફિરકેહ, જાત, વરણ.
Idolater, bút-prast	بت پرست	બુત-પરસ્ત, મૂર્ત્તિપુજક.
Idol, bút	بت	બુત, મૂર્ત્તિ.
Corpse, lásh, (múrda, dead)	لاش + مردہ	લાશ, મુડદું. મુર્દ, મુએલું.
Bier, funeral, janázah	جنازہ	જનાઝેહ, ગીહાંન.
Tomb, gúr	گور	ગુર, કબર.
Burial-ground, gúrstán	گورستان	ગુરસ્તાન, કબરસ્થાન.
Buried, madfún	مدفون	મદફુન, દાટેલું.
Heaven, jinnat, bihisht	جنت+بہشت	જન્નત, બિહિશ્ત, બેહેસ્ત.
Hell, jahannam, dúz*kh*	جہنم+دوزخ	જહન્નમ, દુઝખ, દોજખ.
Virtue, nekí, sawáb	نیکي+صواب	નેકી, સવાબ, પુણ્ય, ભલું કામ.
Sin, fault, *kh*utá, gúnáh	خطا+گناہ	ખતા, ગુનાહ, પાપ, તકસીર.
Victory, pirozí	پیروزي	પીરોઝી, ફતેહ, જય, ઝીત.
Always, dáim	دایم	દાયમ, હમેશગી.

Time and days = વખતો તથા દાહાડા.

Time, gáh, bár, zamán	گاہ + بار + زمان	ગાહ, બાર, ઝમાન, વખત, કાળ.
An hour, sáat	ساعت	સાઅત, કલાક.
Minute, daqqáq	دقاق	દક્કાક, મીલીટ.
Day, lunar, rúz, qamrí	روز + قمري	રૂઝ, કમરી, દાહાડો, તિથી, તારીખ.
Week, haftah	ہفتہ	હફતેહ, અઠવાડિયું.
Month, máh	ماہ	માહ, મહિનો.
Year, sál	سال	સાલ, વરસ.
This year, imsál	امسال	ઈમસાલ, આએ વરસ.
Era, sanah, sál	سنہ + سال	સનેહ, સાલ, સંને, સંવત.
Year solar, sále-shamsí	سال شمسي	સાલે-શમસી, હાફતાબી વરસ.
Year lunar, sále-qamrí	سال قمري	સાલે-કમરી, મહાતાબી વરસ.

Holiday, ruze-jashan, íd	روز جشن + عید	રૂઝે-જશન, ઈદ, તેહેવાર.
Morning, fajar, sabáh	فجر + صباح	ફજ્ર, સબાહ, સહવાર.
Noon, ním-rúz	نیم روز	નીમ-રૂઝ, બપોર.
Evening, shám	شام	શામ, સાંઝ.
Night, shab	شب	શબ, રાત.
Midnight, ním-shab	نیم شب + دلِ شب	નીમ-શબ, દિલિ-શબ, મધરાત.
To-night, ím-shab	اِمشب	ઈમ-શબ, આજની રાત.
Dawn, bámgáh	بامگاہ	બામગાહ, બામદાદ.
To-day, ímrúz	اِمروز	ઈમરૂઝ, આજ.
Yesterday, dírúz, áms	دیروز + آمس	દીરૂઝ, આમ્સ, ગેઈ કાલ.
Day before yesterday, prírúz	پریروز	પરીરૂઝ, ગેઈ પરમદીન.
To-morrow, fardá	فردا	ફરદા, આવતી કાલ.
Day after to-morrow, pasfardá	پس فردا	પસફરદા, આવતી પરમદીન.
Sunday, yak-shambah	یکشنبہ	યક-શમ્બઃ, રવીવાર.
Monday, dú-shambah	دوشنبہ	દુ-શમ્બઃ, સોમવાર.
Tuesday, si-shambah	سہ شنبہ	સિ- શમ્બઃ, મંગલ, ભોમવાર.
Wednesday, chahár-shambah	چہار شنبہ	ચહાર-શમ્બઃ, બુધવાર.
Thursday, panj-shambah	پنجشنبہ	પન્જ-શમ્બઃ, ગુરૂવાર.
Friday, jumah	جمعہ	જુમઅહ, શુક્રવાર.
Saturday, shambah	شنبہ	શમ્બઃ, સનીવાર.
Last day, roz-psín	روز پسین	રોઝ-પસીન, આખરનો દાહાડો.
Season, fasl, maúsim	فصل : موسم	ફસલ, મઉસિમ, મોસમ.
Spring, maúsimê-bahar	موسمِ بہار	મઉસિમે-બહારઃ, વસંતરૂતુ.
Winter, sarmá, zimistán	سرما + زمستان	સરમા, ઝિમિસ્તાન, શિયાલો.
Summer, garmá, hámín	گرما + هامین	ગરમા, હામીન, હુનાલો.
Autumn, *kh*ezán	خزان	ખેઝાંન, ચોમાસું.

Fire = આતશને લગતી બીના.

Fire, átesh or átush	آتش	આતેશ, (અથવા) આતશ.
Heat, garmí	گرمی	ગરમી, »
Inflammation, sozish	سوزش	સોઝિશ, સળગાવવું.
Spark, a*kh*gar	اخگر	અખગર, ઈંગાર.
Charcoal, zughál	زغال	ઝગાલ, કોળસો.
Ashes, *kh*ákistar	خاکستر	ખાકિસ્તર, રાખ.

Smoke, doad	دود	દુદ, ધુમાડો.
Soot, doodah	دودهٔ	દુદેહ, મેસ.
Light, rúshaní	روشني	રૂશની, અજવાળું, રોશની.
Darkness, tárík	تاريک	તારીક, અંધારૂં.
Vapours, ábkhar	آبخر	આબ-ખર, બાફ.

Water = પાણીને લગતી બીના.

Water, áb	آب	આબ, પાણી.
Rain, bárán	باران	બારાંન, વરસાદ.
Sea, baḥar, dariyá	بحر + دريا	બેહેર, દરિયા, દરિઓ.
Sea-shore, sáhil	ساحل	સાહિલ, કિનારો, સમુદ્ર કાંઠો.
River, rúdaḥ	رودهٔ	રૂદેહ,નદી.
Stream, chashmaḥ	چشمہ	ચશમેહ, ઝરો, નાલું.
Cataract, jet, ábshár	آبشار	આબ-સાર, ફુવારો, પાણીનો ધોધ.
Aqueduct, ábjúí	آبجوي	આબજુઈ, પાણીનો નળ, નેહેર.
Well, tank, cháh, ghadír	چاهٔ + غدير+پير	ચાહ, ગદીર, બેઈર, કુવો, તળાવ.
Flow, madd	مد	મદ્દ, ભરતી.
Ebb, jazar	جزر	જઝર, ઓટ.
Depth, amíq	عميق	અમીક, ઊંડાણ.
Bay, khalíj	خليج	ખલીજ, અખાત.
Air, hawá, bád	هوا + باد	હવા, બાદ, હવા, પવન.
Wave, maúj	موج	મઊજ, પાણીનો મોજો.
Tempest, storm, túndebád	تند باد	તુન્દેબાદ, વા વઝોડું, તોફાન.
Inundation, saíle-áb	سيلاب	સીલે-આબ, પાણીની રેલ.
Shower, bárish	بارش	બારિશ, વરસાદનું ઝાપટું.
Drop, qatrah	قطرهٔ	કતરેહ, પાણીનું ટીપું.
Ice (moist, wet), baraf (gizní)	برف = گزني	બરફ, (ગિઝની, ભીનું, લીલું.)
Thunder, raad	رعد	રઅદ, ગગડાટ.
Lightning, barq	برق	બર્ક, વીજળી.

Earth = જમીનને લગતી બીના.

Ground, the earth, zamín	زمين	ઝમીન, પૃથ્વી, ભોંય.
Dust, earth, khák	خاک	ખાંક, માતી, ધૂળ.
Clay, gil, kulúkh	گل+کلوخ	ગિલ, કીચલ. કલુખ, ઢેકું.
Continent, iqtisám, keshwar	اِقتسام + کشور	ઈકિતસામ, કેશ્વર, ખંડ.

Island, jazirah	جزیرہ	જઝીરેહ, ટાપુ.
City, shahar	شہر	શહર, શેહેર.
Town, qasbah	قصبہ	કસબહ:, કસબો.
District, zila	ضلع	ઝિલઅ, જીલ્લો.
Street, mahallah, barzan	محلہ + برزن	મહલ્લેહ, બર્ઝન, મોહોલો.
Station, makán, jáigáh	مکان + جایگاہ	મકાન, જઈ-ગાહ, ઠેકાણું, રેહેઠાણ.
Lane, kúchah	کوچہ	કુચેહ, ગલી.
Plain, maídán	میدان	મીદાન, મૈદાન.
Path, ráh	راہ	રાહ, રસ્તો.
Mountain, koah	کوہ	કોહ, પાહાડ.
Hillock, kohastán	کوہستان	કુહસ્તાન, ડુંગરી.
Rock, waqa	وقع	વકઅ, ખડક.

Metals = ધાતુની બાબત.

Mine, quarry, maadan, kán	معدن + کان	મઅદન, કાન, ધાતુની ખાંડ.
Metal, madaní	معدني	મઅદની, ધાતુ.
Rust (s. bell), zang	زنگ	ઝંગ, કાત, (હાનો ઘાંટ).
Gold, zare-súrkh, tilá	زرِ سرخ + طلا	ઝરે-સુરખ, તીલા, સુનું.
Silver, sím, núqrah	سیم + نقرہ	સીમ, નુકરેહ, રૂપું.
Copper, mis	مس	મિસ, ત્રાંબું.
Brass, barnjinah	برنجینہ	બરનજીન: પીત્તળ.
Iron, áhan	آہن	આહન, લોઢું.
Lead, súrb, rasás	سرب + رصاص	સુર્બ, રસાસ, સીસું.
Tin, qaláí	قلعي	કલાઈ, »
Quicksilver, símáb	سیماب	સીમાબ, પારો.
Magnet, áhankash	آہنکش	આહનકશ, લોહીચુંબક.
Marble, sunge-marmar	سنگ مرمر	સંગે-મરમર, »
Flint, chaqmáq	چقماق	ચકમાક, »
Sulphur, gogird	گوگرد	ગોગિરદ, ગંધક.

Jewels = જવેરાતની બાબત.

Jewels, jawáhir, gúher	جواہر + گہر	જવાહિર, ગુહેર, જવેર.
Diamond, almás	الماس	અલમાસ, હીરો.
Pearl, lúlú, marwáríd	لولو + مروارید	લુલુ, મરવારીદ, મોતી.
Ruby, laal	لعل	લઅલ, માણેક.

Emerald, zumurrad	زمرد	ઝમ્મરદ, પાનું.
Amethyst, yáqút	یاقوت	યાકૂત, ,,
Coral, marján	مرجان	મરજાન, પરવાળું.
Agate, sange-íshb	سنگ یسب	સંગે-ઈસબ, ગોમેદર.
Topaz, yáqúte-zard	یاقوتِ زرد	યાકૂતે-ઝરદ, પોખરાજ.
Sapphire, yáqúte-kabúd	یاقوتِ کبود	યાકૂતે-કબુદ, લિલમ.
Turquoise, fírozah	فیروزہ	ફીરોઝેહ, પીરોજો.
Crystal glass, billaúr	بلور	બિલ્લુર, કાચ.
Lapis-lazuli, lájúrd	لاجورد	લાજુર્દ, રાજાવરખ.
Glass bead, shibah	شبہ	શિબેહ, કાચના દાણા.
Earring, áwezah, gúshvárah	آویزہ + گوشوارہ	આવેઝેહ, ગુશ-વારેહ, કાનનું એરીન.
Finger-ring, angúshtrí	انگشتری	અંગુશતરી, વીંટી.
Philosopher's stone, aksír	اکسیر	અકસીર, પારસમણી.
Wristlet, míle-dast, alungú	میلِ دست + النگو	મીલે-દસ્ત, અલંગુ, પોંહચી, બાંગડી.
Amulet, tawíz, bazúband	تعویذ + بازوبند	તાવીઝ, બાજુબંદ, માદળીયું.
Nose-ring, halqehê-bíní	حلقۂ بینی	હલકેહે-બીની, નથ, (ગોલકરી.)
Necklace, máhiche	ماہیچہ	માહીચે, ગળાંનો હાર.
Ornament, zínat, zawáhir	زینت + زواہر	ઝીનત, ઝવાહિર, દાગીનો, જનસ.

Birds = પક્ષીઓની બાબત.

Bird, parandah	پرندہ	પરંદેહ, પક્ષી, પંખેરૂં.
Cock, *khr*ús	خروس	ખરૂસ, મરઘો.
Parrot, túti	طوطی	તુતી, પોપટ.
Cage, pinjarah	پنجرہ	પિન્જરેહ, પાંજરૂં.
Crow, zágh	زاغ	ઝાંગ, કાગડો.
Kite, chíl, músh*khh*úr, zaghan	چیل + موش خور + زغن	ચીલ, મુશખુર, ઝગન, સોરી.
Owl, búm	بوم	ઘુમ, ઘુવડ.
Goose, qáz	قاز	કાઝ, હંસ.
Falcon, báz	باز	બાઝ, ,,
Eagle, kargas, úqáb	کرگس + عقاب	કરગસ, અલીર. ઓકાબ, ગરૂડ પક્ષી.
Crane, heron, kalung	کلنگ + ماہی خوار	કલન્ગ, માહીખોર, બગલો.

Game, shikár	شکار	શિકાર, „
Dove, kabútar, humám	کبوتر+حمام	કબુતર, હમામ, ખબુતર.
Duck, bat	بط	બત, બતક.
Hen, mákíyán	ماکیان	માકિયાન, કુકડી.
Chicken, júja	جوجہ	જુજેહ, પીલું.
Fowl, múrgh	مرغ	મુર્ગ, „
Peacock, táwas	طاوس	તાવસ, મોર.
Sparrow, kúnjashk	کنجشک	કુનજશક, ચલીઆં.
Nightingale, búlbúl	بلبل	બુલબુલ, „
Partridge, títar	تیتر	તીતર, „
Beak, manqád, nol	منقاد+نول	મંનકાડ, નોલ, ચાંચ.
Wing, jináh, bál	جناح+بال	જીનાહ-બાલ, પાંખ.
Feather, par	پر	પર, પીંછ.
Egg, bíz, tu*kh*am	بیض+تخم	બીઝ-તખમ, ઈંડું.
Shell, sadaf	صدف	સદફ-કોટલું, કાચલી, સીપ.
Nest, áshiyán	آشیان	આશિયાન, પક્ષીઓનો માળો.

Fish = માછલાંની બાબત.

Fish, máhí	ماہی	માહી, માછલી.
Fisherman, máhígír	ماہی گیر	માહીગીર, માછી.
Net, shibkah	شبکہ	શિબકેહ, જળ, ફાંસો.
Gills, mamghán	ممغان	મમ્ગાન, ચુંઈ.
Whale, shír-máhí	شیر ماہی	શીર-માહી, મગરમચ્છ.
Crab, *kh*archang	خرچنگ	ખરચંગ, ખેંકડો.
Eel, már-máhí	مار ماہی	માર-માહી, બામ, માછલી.
Oyster, *kh*úm-*kh*úm	خم خم	ખુંમ-ખુંમ, કાલું.
Porpoise, *kh*úke-driyáí	خوک دریائی	ખુકે-દરિયાઈ, દરિયાઈ ડુક્કર.
Scale, falús	فلوس	ફલુસ, ભિંગડું.
Shell, *kh*ar-sang	خرسنگ	ખરસંગ, સીપ, કોડો.
Shrimp, rúbiyán	روبیان	રૂબિયાન, કોલમી.
Tortoise, sangpúst	سنگ پشت	સંગપુસ્ત, કાચબો.
Fin, pare-máhí	پر ماہی	પરે-માહી, પાંખ.
Swimmer, shináwar	شناور	શિનાવર, તરનાર.

Beasts, or Quadrupeds = હેવાન અથવા ચોપગાંની બાબત.

Animal, jánwar	جانور	જનવર, „
Beast, brute, haíwán	حیوان	હૈવાન, પશુ, ઢોર.
Elephant, píl; ivory, áuj	پیل+عاج	પીલ, હાથ્થી. આઅજ, હાથી-દાંત.
Lion, babar	ببر	બ્બર, સહીં, સીંઘ.
Panther, palung, *khá*rpasht	پلنگ+خارپشت	પલંગ-ખારપશ્ત, ચિત્તો.
Camel, mule, oshutar, shútar	اُشتر+ شتر	ઓશતર, સોતર, ઊંટ, ખચ્ચર.
Onager, gúr*kh*ar	گورخر	ગુરખ્ખર, „
Rhinoceros, kargadan	کرگدن	કરગદન, ગેંડો, ગેણ્ડો.
Wolf, karg	گرگ	કર્ગ, વરૂ.
Tiger, sher	شیر	શેર, વાઘ.
Claw, chúngál	چنگال	ચુંન્ગાલ, પંજો.
Horse, asp	اسپ	અસ્પ, ઘોડો.
Bull, gáw	گاو	ગાવ, બૈલ.
Cow, mádah-gáw	ماده گاو	માદેહ-ગાવ, ગાએ.
Buffalo, gáw-mesh	گاومیش	ગાવમિશ, ભેંસ.
Calf, gúsálah	گوسالہ	ગુસાલેહ, વાછરડો.
Deer, áhú	آہو	આહુ, હરણ.
Ass, *kh*ar	خر	ખર, ગધેડો.
Ox, nargáw	نرگاو	નરગાવ, બળદ.
Hog, *kh*úk, gráz	خوک+گراز	ખુક, ગરાઝ, ડુક્કર, સુવર.
Bear, *kh*irs	خرس	ખિર્સ, રીંછ.
Goat, búz, gúspand	بز + گوسپند	બુઝ, ગુસપંદ, બકરૂં.
Sheep, mesh	میش	મેશ, મેઢું.
Horn, qaran, shákh	شاخ+قرن	શાખ, કરણ, શીંગડું.
Hoof, súm	سم	સુમ, ખડી.
Hide, charam	چرم	ચરમ, ચામડું.
Tail, dúm	دم	દુમ, પુછડી.
Monkey, kabbí, boznah	کبی + بوزنہ	કબ્બી, બોઝનેહ, વાંદરો.
Dog, sag	سگ	સગ, કુતરો.
Cat, gúrbah	گربہ	ગરબેહ, બીલાડી.

Jackal, shaghál	شغال	શગાલ, સીયાળ.
Hare, *kh*ar-gúsh	خرگوش	ખરગુશ, સસલો.
Greyhound, sag-shikárí	سگ شکاري	સગ - શિકારી, સેકારી કુતરો.
Kid, halúwán	حلوان	હલુવાન, બકરીનું બચ્ચું.
Mungoose, rású	راسو	રાસુ, મંગુસ, નોળીઓ.
Mouse, músh	موش	મુશ, ઊંદર.
Musk-rat, mús*hk*or	موش کور	મુશકોર, ચેણ.
Squirrel, múshe-pirán	موشِ پیران	મુશે-પીરાંન, ખલેડી.

Reptiles and Insects, and things connected with them = જીવજંત અથવા કિડાઓ વિષે.

Reptile, insect, hashrát	حشرات	હશરાત, પેટે ચાલનારાં જીવડાં.
Ant, múrchah, múr	مورچہ + مور	મુરચેહ, મુર, કીડીમંકોડી.
Worm, maggot, kiram	کرم	કિરમ, કિડો, જીવડો.
Glow-worm, kirm-shab-táb	کرم شب تاب	કિરમ-સબ-તાબ, આગીયો કિડો.
Centipede, gúshe-*kh*az	گوشِ خز	ગુશે-ખઝ, કાનખજુરો.
Snake, már	مار	માર, સાંપ.
Slough of snake, púste-már	پوستِ مار	પુસ્તે-માર, સાપની કાંચળી.
Scorpion, gazdam	گزدم	ગઝદમ, વીછુ.
Spider, ankabút	عنکبوت	અન્કબુત, કરારિયો.
Web, pardah-ankabút	پردۂ عنکبوت	પરદેહ-અન્કબુત, જાળું.
Lizard, karbás	کرباس	કરબાસ, ગીલોડી.
Snail, korah ; leech, zalú	کرہ + زلو	કોરેહ, ગોકળગાએ. ઝલુ, જળો.
Bee, fly ; zambúr, magas	زنبور + مگس	ઝમબુર, મગસ, મધમાખ, માખ.
Wax, múm	موم	મુમ, મીણ.
Honeycomb, *kh*ánahe-jambúr	خانۂ زنبور	ખાનેહ-ઝંમબુર, મધપુડો.
Honey, shahad	شہد	શહદ, મધ.
Wasp, mags-siyáh	مگس سیاہ	મગસ-સિયાહ, ભમરો.
Sting, nísh	نیش	નીશ, ડંખ, ચટકો.
Gnat, pashah	پشہ	પશેહ, મચ્છર.
Bug, sás, katmal	ساس + کتمل	સાસ, કટમલ, માકડ.
Frog, bazagh, ghaúk	بزغ + غوک	બઝગ, ગુક, દેડકો.

Mankind, and Relationship = આદમ જાત, અને સગાઈનો સંબંધ.

Man, mard	مرد	મર્દ, મરદ.
Woman, zan	زن	ઝન, ઓરત, બાયડી.

Boy, kúduk	کودک	કુદક, છોકરો.
Girl, banat	بنت	બનત, છોકરી.
Young, jawán	جوان	જવાન, જુવાન.
Old, pír	پیر	પીર, બુઢો, ઘરડો.
Elder, kilán	کلان	કિલાન, વડો.
Young, *kh*úrd	خورد	ખુર્દ, નાહાનો, નાધલો.
Widow, bewáh	بیوه	બેવાહ, રેડાએલી, વિધવા.
Bachelor, nákad*kh*udá	ناکدخدا	ના-કદખુદા, કુંવારો.
Virgin, doshízah, bikar	دوشیزه + بکر	દોશીઝેહ, બિકર, કુંવારી.
Male, nar	نر	નર, પુરૂષ, મરદ.
Female, mádah	ماده	માદેહ, માદા, સ્ત્રી.
Eunuch, *kh*únshí	خنثی	ખુનશી, હિંજડો.
Pregnant, ábíst	آبیست	આબીસ્ત, હમેલ.
Relation, *kh*aesh	خویش	ખેયશ, સગું.
Father, padar	پدر	પદર, બાપ.
Mother, mádar	مادر	માદર, માએ.
Child, tifal	طفل	તિફલ, બચ્ચું.
Son, boy, pisar, bin, walad	پسر + بن + ولد	પિસર, બિન, વલદ, દીકરો.
Daughter, dú*kh*tar	دختر	દુખ્તર, દીકરી.
Brother, birádar, a*kh*wí	برادر + اخوی	બિરાદર, અખવી, ભાઈ.
Sister, *kh*wáhar	خواهر + خوه	ખાંહર, ખોહ, બેહેન.
Grandfather, jadd	جد	જદ, બપાવો.
Grandmother, jaddah	جده	જદેહ, બપાઈ.
Paternal uncle, ammú	عمو	અમ્મુ, કાકો.
Paternal aunt, ammah	عمه	અમ્મેહ, ફુઈ.
Maternal uncle, *kh*álú	خالو	ખાલુ, મામો.
Maternal aunt, *kh*álah	خاله	ખાલહ, માસી.
Nephew, birádar-zádah	برادرزاده	બિરાદર-ઝાદેહ, ભત્રીએ.
Niece, birádar-zádí	برادرزادی	બિરાદર-ઝાદી, ભત્રીજી.
Husband, shaúhar, *kh*áwand	شوهر + خاوند	શૌહર, વર. ખાવન્દ, ધણી.
Lady, bánú, bíbí	بانو + بی بی	બાનુ, બીબી, બાઈ, શેઠાણી.
Wife, zaújah, zan	زوجه + زن	ઝુજેહ, ઝન, ધણીઆણી, બઈરી.
Father-in-law, padare-zan	پدرزن	પદરે-ઝન, સસરો.

Mother-in-law, *kh*úshdáman	خوشدامن	ખુશદામન, સાસુ.
Son-in-law, dámád	داماد	દામાદ, જમાઈ.
Daughter-in-law, saná	سنا	સના, વહુ. [ઠાણી.
Mistress, dilárám, bíbí	دل آرام+بي بي	દિલ-આરામ, બીબી, બાઈ, શે-
Brother-in-law, birádare-zan	برادرزن	બિરાદરે-ઝન, સાળો.
Ancestor, padrán	پدران	પદરાન, વડીલ.
Descendants, awlád	اولاد	અવલાદ, ઓલાદ.
Heir, wáris	وارث	વારિસ, વારસ.
Inheritance, mírás	میراث	મીરાસ, વારસો.
Orphan, yatím ; poor, binawá	یتیم+بینوا	યતીમ, નાવારેસ.બિનવા-નાચાર.
Bastard, harámzádah	حرام زاده	હરામઝાદેહ, રાંડના પેટનો.
Adopted son, mútabanná	متبنّي	મુતબન્ના, પાળક, દત્તપુત્ર.
Infant, bachah	بچہ	બચેહ, બાળક, બચ્ચું.
Birth, wiládat, pedáyesh	ولادت+پیدایش	વિલાદત, પેદાયશ, જન્મ.

Parts of Body = શરીરના ભાગોવિષે.

Body, andám, tan, badan	اندام+تن+بدن	અન્દામ,તન,બદન, આંગ,શરીર.
Bone, ústu*kh*wán, azm	اُستخوان+عظم	ઓસ્તખાન, અઝમ, હાડકું.
Marrow, maghaz	مغز	મગઝ, ગુર.
Blood, *kh*ún	خون	ખુંન, લોહી.
Grease, charbí, pí	چربي + پي	ચરબી, પી, ચરબ.
Pulse, nabaz	نبض	નબઝ, નાડ.
Vein, rag	رگ	રગ, નસ.
Flesh, gúsht	گوشت	ગુશ્ત, માસ.
Skin, pást	پوست	પુસ્ત, ચામડું.
Hair, múe	موي	મુય, બાલ.
Head, sar ; top, rás	سر + راس	સર, માથું. રાસ, મથાળું.
Brain, damágh, maghz	دماغ + مغز	દમાગ, મગઝ, ભેજું.
Forehead, peshání	پیشاني	પેશાની, કપાળ.
Eye, chashm	چشم	ચશ્મ, આંખ.
Eyebrow, abrú	ابرو	અબરૂ, ભવાં.
Mouth, dahhan	دهان	દહહન, મોહોડું.
Face, shikl, rúí	شکل+روي	શિકલ, રૂઈ, ચેહેરો.
Eyelid, palk	پلک	પલ્ક પાપણ.

Pupil of eye, mardmak-chashm	مردمک چشم	મર્દમક-ચશ્મ, આંખની પુતળી.
Ear, gúsh, uzan	گوش + اذن	ગુશ, અઝન, કાન.
Ear-wax, charage-gúsh	چرگ گوش	ચરગે-ગુશ, કાનનો મેલ.
Nose, bíní	بینی	બીની, નાક.
Nostril, parre-bíní, min*kh*ar	پرهٔ بینی+منخر	પરેરે-બીની, મિન્ખર, નસકોરું.
Cheek, ro*kh*sár	رخسار	રોખ્સાર, ગાલ.
Lip, lab	لب	લબ, હોઠ.
Plate, kám	کام	કામ, તાળવું.
Jaw, fak	فک	ફક, જડબું.
Tooth, dandán	دندان	દનદાન, દાંત.
Grinder, dandáne-ásiá	دندان آسیا	દનદાને-આસિયા, ડાઢ.
Tongue, zabán	زبان	ઝબાન, જીભ.
Chin, zina*kh*	زنخ	ઝિનખ, હડપચી, થુથડી.
Beard, rísh	ریش	રીશ, દાહાડી.
Mustaches, barút	بروت	બરૂત, મુછ.
Neck, gardan, yál	گردن+یال	ગરદન,યાલ, ડોક,(ઘોડાની યાલ).
Armpit, bagh*l*	بغل	બગ્લ, બગલ.
Throat, halqúm	حلقوم	હલકુમ, ગળું.
Shoulder, dúsh	دوش	દુશ, ખભું, ખાંધ.
Back, púsht	پشت	પોસ્ત, પીઠ.
Breast, sínah	سینه	સીનેહ, છાતી.
Dug, pistán	پستان	પિસ્તાન, આંચળ, થાન.
Milk, shír	شیر	શીર, દુધ.
Rib, pahlú	پهلو	પેહલું, પાંસળી.
Waist (between), miyán	میان	મિયાન, કમર, (બેની વચ્ચે).
Belly, shakam	شکم	શકમ, પેટ.
Navel, náf	ناف	નાક, ઢુંટી.
Anus, safarah	سفره	સફરેહ, ગાંડ.
Buttocks, sarín	سرین	સરીન, કુલાં.
Penis, char	چر	ચર, પીસાબદાન.
Thigh, rán	ران	રાન, અંગ.
Testicles, *kh*úsíyah	خصیه	ખુશીયેહ, બાઓ.
Semen, maní	منی	મની, ધાત.
Knee, zánú	زانو	ઝાનું, ઘુંઠણ.

Leg, sáq	ساق	સાક, ટંગડી.
Foot, pá	پا	પા, પગ.
Calf, goshte-sáq	گوشت ساق	ગોશતે-સાક, ટેટાં.
Heel, páshanah	پاسنہ	પાસનેહ, પગની એડી.
Sole, kafe-pá	کف پا	કફે-પા, પગનું તળીઉં.
Hand, dast	دست	દસ્ત, હાથ.
Wrist, pahanjá	پہنچا	પહન્જા, પોહોંચો.
Right hand, dast-rást	دست راست	દસ્ત-રાસ્ત, જમણો હાથ.
Left hand, dast-chap	دست چپ+متروک	દસ્ત - ચપ, ડાબો હાથ. મતુક, ડાબું.
Palm, kafe-dast	کف دست	કફે-દસ્ત, હથેળી.
Span, shibar	سبر	સિબર, બિલ્લસ.
Fist, múst, qabzah	مُشت+قبضہ	મુસ્ત, કબ્ઝેહ, મુઠ્ઠી.
Finger, angúsht	انگشت	અન્ગુસ્ત, આંગળું.
Thumb, ibhám	ابہام	ઈબહામ, અંગુઠો.
Nail, nákhún	ناخن	નાખુન, નખ.
Breath, dam	دم	દમ, શ્વાસ.
Lungs, shash	شش	શશ, ફેફસું.
Heart, dil	دل	દિલ, દિલગુર્દો.
Liver, jigar	جگر	જીગર, કલેજું.
Soul, rúán, ján	روان+جان	રૂઆન, જાન, જીવ, આત્મા.
Spleen, saparz	سپرز	સપર્ઝ, તલ્લી.
Gut, rúdah	رودہ	રૂદેહ, આંતરડું.
Stomach, shakamb	شکم	શકમ્બ, હોજરી.
Kidney, gúrdah	گردہ	ગુરદેહ, બુક્કો.
Bladder, makízdán	مکیزدان+کھیز	મકીઝ-દાન, કુક્કો.
Gal, zahrah	زہرہ	ઝેહરેહ, પિત્તો.
Womb, riham	رحم	રિહમ, ગર્ભસ્થાન.
Bile, talkhá	تلخا	તલ્ખા, પિત્ત.
Urine, baul, shásha	بول+شاشہ	બઉલ, શાશ, પીશાબ.
Organ, pisháb-dán	پیشاب دان	પીશાબ-દાન, ઈંદ્રી.
Dung, charkín	چرکین	ચરકીન, નરક, છાણ, મેલ.
Sweat, araq	عرق	અરક, પસીનો.
Senses, hawás	حواس	હવાસ, ઈંદ્રિઓ.

Properties, qualities, defects and deformities in men = માણસોની ખોડખાપણ અને ગુણ, ખાસીયત વિગે.

Deficiency, qasúr, *kh*ámí	قصور+خامي	કસુર, ખામી, ખુટ, ખોડ.
Blind, kúr	كور	કુર, આંધળું, આંધળો.
Squint-eyed, kujabínáí, lúj, ashús, lúch	كج بيناي+لوج +اشوس+لوچ	કજખીનાઈ, લુજ, અશુસ, ચુંચો, બાડો. (બારો).
Deaf, kar	كر	કર, બેહેરો.
Dumb, gúng, a*kh*ras	گنگ+اخرس	ગુન્ગ, અખ્રસ, મુંગો.
Stutterer, alkun	الكن	અલ્કન, તોતડો.
Hump-backed, kúze-púst	كوزپشت	કુઝે-પુશ્ત, ખુંધો.
Lame, lang	لنگ	લન્ગ, લંગડો.
Nose-cut, bíní-búrídah	بيني بريده	બીની-બુરીદેહ, નકટો.
Stump, kondah	كنده	કોન્દેહ, ઠુંઠો.
Tall, búlund-qad	بلند قد	બોલન્દ-કદ, ઊંચો.
Low, dwarf, kútáh-qad (short)	كوتاه قد زابل	કુતાહ-કદ, ઠીંગણો. ઝાબુલ, ટુંકો.
Fat, farbah	فربه	ફરબેહ, ડાંગુ.
Lean, lághir	لاغر	લાગિર, દુબલો.
Beautiful, khúb-súrtí	خوبصورتي	ખુબ-સુરતી, ખુબસુરત.
Ugly, bad-súrtí	بدصورتي	બદ-સુરતી, બદસુરત.
Mine, dahiyán	دهيان	દહિયાન, ધીહાંન.
Sense, *kh*irad, faham, aqqal	خرد+فهم+عقل	ખિરદ, ફહમ, અક્કલ, સમજણ.
Memory, yáddásht (remember), *khutar*	ياد داشت+خطر	યાદ-દાશ્ત, ફેમ, ખટર, સ્મરણ.
Desire, wish, árzú, kháyesh	آرزو+خواهش	આરઝુ, ઈચ્છવું, ખાયશ, ચાહાવું.
Sensible, dánesh, dáná	دانش+دانا	દાનેશ, દાના, "
Ignorant, nádán	نادان	નાદાન, બેસમજ.
Vagabond, aúbásh	اوباش	ઓબાશ, લુચ્ચો.
Mean, base, kamínah, haqír	كمينه+حقير	કમીનેહ, હકીર, હલકા દરજ્જનો.
Temper, habit, khúe, ádat	خوي+عادت	ખુયે, આદત, સભાવ, ટેવ.
Friend, acquaintance, dost	دوست+آشنا	દોસ્ત, યાર. આશના, ઓળખાણ.
Enemy, dúshman, *kh*asim	دشمن+خصيم	દુશમન, ખસીમ, શત્રુ.
Jealousy, envy, hasad	حسد	હસદ, અદેખાઈ.
Hatred, kínah	كينه	કીનેહ, કપટ.

Mercy, rahamat, karam	رحمت+كرم	રહમત, કરમ, રેહેમ, દયા.
Freedom, *kh*alási	خلاصي	ખલાસી, છુટાપણું.
Abstraction, girftárí	گرفتاري	ગિરફતારી, અટકાવ.
Happiness, *kh*úshnudí	خوشنودي	ખુશનુદી, ખુશાલી.
Well, very well, *kh*úshá	خوشا	ખુશા, સારૂં, સારીપિઠે.
Pleasure, aish	عيش	અયેશ, મહજા.
Covetousness, avidity, tamaá	طمع	તમઅ, લોભ. અધિરો, ઈન્તેજાર.
Covetous, hirs	حرص	હિર્સ, લાલચુ, લોભી.
Contentment, tamánían	طمانيه	તમાનીહ, સંતોષ, રાજી, ખુશી.
Patience, sabúrí	صبوري	સબુરી, ધીરજ.
Liberality, sa*kh*áwat	سخاوت	સખાવત, ઉદારપણું.
Miser, bakhíl	بخيل	બખીલ, કંજુસ.
Noble, gentleman, ashráf	اشراف	અશરાફ, બુન્યાદ, મર્દઆદમી.
Respect, tázim; honour, ábrú	تعظيم+آبرو	તાઝીમ, માન, ઈજત, આબરૂ.
Difficulties, múshkilát	مشكلات	મુશકિલાત, આફત, નાચારી.
Pride, takúbbur	تكبر	તકુબ્બર, ગર્વ, હેંકાર.
Truth, just, rástí	راستي	રાસ્તી, ખરૂં, વાજબી, સાચું.
False, darúgh	دروغ	દરૂગ, જુઠું, ખોટું.
Laborious, mihantí	محنتي	મિહનતી, મેહેનતુ.
Lazy, idle, batí, káhel	بطي+كاهل	બતી, કાહેલ, સુસ્તી, આળસુ.
Intelligence, húsíyárí	هوشياري	હુસિયારી, ચંચળાઈ.
Negligence, gháfilí	غافلي	ગાફિલી, ગફલતી.
Backbiting, ghíbat	غيبت	ગીબત, ચુગલી, ચાડી.
Slander, búhtán	بهتان	બુહતાન, તોહોમત.
Roguery, daghábází	دغابازي	દગાબાઝી, બુચ્ચાઈ, દગો.
Hypocrisy, deceit, makar, faríb	مكر+فريب	મકર, ઢોંગ. ફરીબ, ઠગાઈ.
Ill-nature, bad-*kh*uslat	بدخصلت	બદખસલત, બુરી ટેવ.
Disgrace, rúswái	رسوائي	રૂસવાઈ, ફજેતી.
Flattery, *kh*úshámad	خوشامد	ખુશામદ, ચાપલુસી.
Angry, *kh*ashmgín	خشمگين	ખસમગીન, ખફા, ગુસ્સે થએલું.
Temper, mizáj	مزاج	મિઝાજ, સ્વભાવ.
Severity, sa*kh*tí	سختي	સખતી, જુલમ.

Honesty, diyánt-dárí	دیانت داري	દિયાનત-દારી, ઈમાની.
Dishonesty, daghlbází	دغل بازي	દગલબાઝી, બેઈમાની.
Pure, pák	پاک	પાક, પવિત્ર, ચોખ્ખું.
Pollution, nápák	ناپاک	નાપાક, અપવિત્ર, મેલું, અજીઠું.
Partiality, tarfdárí	طرفداري	તર્ફદારી, તરફદારી, પક્ષપાત.
Confidence, iatibár	اعتبار	એતિબાર, વિશ્વાસ.
Distrust, be-itibár	بي اعتبار	બે-એતિબાર, અણવિશ્વાસ.

Disease, pain, and remedy = દરદ રોગ અને તેના ઈલાજો વિષે.

Sickness, marz, bímárí	مرض+بيماري	મર્ઝ, બીમારી, રોગ.
Pain, dard	درد	દર્દ, દરદ.
Numbness, gajalag	گجلگ	ગજલગ, બેશુધ્ધ.
Madness, dívángí	ديوانگي	દીવાનગી, દેવાનાપણું.
Itch, *kh*árash	خارش	ખારશ, ખુજલી.
Weakness, nátwání	ناتواني	નાત્વાની, નબળાઈ.
Boil, domlí	دملي	દોમલી, ફોલ્લો, ગુમડું, ગોડ.
Fistula, násúr	ناسور	નાસુર, ,,
Bone, bones, azm, izám	عظم+عظام	અઝમ, એઁઝાઁમ, હાડકું, હાડકાં.
Matter, pus, rím	ريم	રીમ, પરૂ.
Rotten, stinking, bosídah, gandah	بوسيدہ+گندہ	બોસીદેહ, ગન્દેહ, કોહેલું, ગંધાતું.
Swelling, ámás	آماس	આમાંસ, ફુલવું, સુજવું.
Scurf, dághe-*kh*árash	داغ خراش	દાગે-ખરાશ, ખોડો, પોપડા.
Mole, *kh*ál	خال	ખાઁલ, તલ, મસો.
Dysentery, pichash-*kh*ún	پيچش خون	પિચશ-ખુઁન, મરડો, અતિસાર.
Asthma, damah	دمہ	દમેહ, હાંફણ.
Piles, shúlúl	شولول	શુલુલ, બાવસીર, હરસ.
Consumption, za*kh*me-shash	زخم شش	ઝખ્મે-શશ, ખહીનો મરજ.
Indigestion, bad-hazmí	بدہضمي	બદ-હઝમી, અજીરણ.
Rheum, a cold, zakám	زکام	ઝકામ, સાંધા રહી જવાનો રોગ.
Cough, súrfah	سرفہ	સોર્ફેહ, ઠાંસો, ઊધરસ.
Liver complaint, darde-jigar	درد جگر	દર્દે-જેગર, કલેજાનું દરદ.
Paralysis, raashah	رعشہ	રઅૅશેહ, લખવો.
Blister, pimple, ábilah	آبلہ	આબિલેહ, છાગરો, ફુલ્લી.

Giddiness, dúráne-sar	دورانِ سر	દુરાને-સર, ફેર આવવા.
Fever, tap	تپ	તપ, તાપ, તાવ, બોખાર.
Small-pox, chíchak	چیچک	ચીચક, સહીએડ.
Leprosy, bars	برّص	બર્સ, કોહેાડ.
Guinea-worm, qúbá	قوبا	કુબા, નારૂ, વાળો.
Vomiting, kae	قی	કયે, ઓકારી, ઊલટી.
Purge, jaláb	جلاب	જલાબ, જુલાબ.
Remedy, iláj	علاج	એલાજ, ઉપાય.
Medicine, davá, dárú	دوا+دارو	દવા-દારૂ, ઓસડ.
Pill, habb	حب	હબ્બ, ગોળી.
Powder, safúf	سفوف	સફુફ, ચુરણ, ભુકી, ફાકી.
Syrup, síraḥ	سیرہ	સીરેહ, શીરો.
Plaster, tilá-maráham	طلا+مراهم	તિલા, મરાહમ, લેપ, પલાસ્તર.
Mustard-seed, *kh*ardal	خردل	ખરદલ, રાઈ.
Senna, sená	سنا	સેના, સુનામખી. [પડવો.
Cure, árám	آرام	આરામ, દરદ સારૂં થવું, ફેર
Health, tandurústí	تندرستي	તનદરૂસ્તી, તબિયત.
Hospital, bímár-*kh*ánaḥ	بیمارخانہ	બીમાર-ખાનેહ, હાસપીટાલ.

Grocery or Drugs = કરિયાણું અથવા ગાંધીની દુકાન.

Grocer, baqál	بقال	બકાલ, ગાંધી.
Drugs, ábzár	آبزار	આબઝાર, કરિયાણું.
Seeds, ta*kh*am	تخم	તખમ, બીઆં.
Ginger, zanjabíl	زنجبیل	ઝન્જબીલ, સુંઠ.
Turmeric, zard-chúb	زرد چوب	ઝર્દ-ચુબ, હળદ, હળદર.
Betelnut, gard-chúb	گرد چوب	ગર્દ-ચુબ, સોપારી.
Gum, samg	صمغ	સમ્ગ, ગુંદર.
Asafœtida, angozaḥ	انگوزہ	અંગુઝેહ, હીંગ.
Arsenic, sombal	سنبل	સોમબલ, સોમલ.
Benzoin, lúbán	لوبان	લુબાન, લોબાન.
Camphor, káfúr	کافور	કાફુર, કપુર.
Oil, raúghan	روغن	રઊગન, તેલ.
Cloves, qarnfal	قرنفل	કર્નફલ, લવંગ.
Cinnamon, dárchíní	دارچيني	દારચીની, તજ.

Collyrium, súrmaḥ	سرمہ	સોરમેહ, સુરમો, અંજન.
Acid, tízáb	تیزاب	તીઝાબ, તેજાબ.
Verdigris, zangár	زنگار	જન્ગાર, તાંબાનો કાટ.
Belleric, balílaḥ	بلیلہ	બલીલેહ, હરડાં બેહેડાં.
Emblic, ámalaḥ	آملہ	આમલેહ, આમળાં.
Liquorice, bíkhe-sús	بیخ سوس	બીખે-સુસ, જેઠીમધ.
Saltpetre, shúraḥ	شورہ	શુરેહ, સુરોખાર.
Rhubarb, rívendchíní	ریوند چیني	રીવન્દચીની, રેવન્ચીનો શીરો.
Tea, cháh	چاہ	ચાહ, ચાહે.
Musk, mask	مسک	મસ્ક, કસતુરી.
Sago, sagúdánaḥ	ساگودانہ	સાગુદાનેહ, સાબુયોખા.
Tobacco, tambákú	تنباکو	તમ્બાકુ, તમાખુ.
Snuff, túún	توتون	તુતુન, તપકીર.
Opium, nár*khh*úk	نارخوک	નારખુક, અફીણ.
Alum, zarní*khh*	زرنیخ	ઝરનીખ, ફટકી.

Names of Professions = ધંધાદારીઓનાં નામો વિષે.

Trade, profession, peshaḥ	پیشہ	પેશેહ, ધંધો, રોજગાર.
Physician, ṭabíb, hakím	طبیب+حکیم	તબીબ, હકીમ, વૈદ.
Surgeon, jarráḥ	جراح	જર્રાહ, શસ્ત્રવૈદ, સરજન.
Druggist, dawá-frúsh	دوا فروش	દવાફરોશ, કરિયાણું વેચનાર.
Artificer, húnarmand	ہنرمند	હોનરમન્દ, કિસબી.
Workshop, kár*khh*ánaḥ	کارخانہ	કારખાનેહ, કારખાનું.
Goldsmith, zar-gar	زرگر	ઝર-ગર, સોનાર.
Brazier, mes-gar	مسگر	મેસ-ગર, કસારો.
Blacksmith, áhan-gar	آہنگر	આહન-ગર, લુહાર.
Porter, mazdúr	مزدور	મઝદુર, હેલકરી.
Embroiderer, zardúz	زردوز	ઝર-દુઝ, ચીકંનદોર.
Tent-maker, páraḥ-doz	پارہ دوز	પારેહ-દુઝ, તમબુ બનાવનાર.
Armourer, síqal-gar	صیقل گر	સીકલ-ગર, હથિયાર બનાવનાર.
Dyer, rangríz	رنگریز	રન્ગ-રીઝ, રંગારી.
Painter, limner, músawwir, naqqásh, qualkár	مصور+نقاش+قلم کار	મોસૌવ્વિર, નક્કાશ, કલમકાર, ચિતારો.
Statuary, bút-tarásh	بت تراش	બોત-તરાશ, મૂર્ત્તિ કોતરનાર.

Weaver, khatri, báfundah	خطري+بافنده	ખતરી, બાફંદેહ, વણકર.
Gardener, bágbán	باغبان	બાગબાન, માળી.
Cloth merchant, párchah-frúsh	پارچه فروش	પારચેહ-ફરૂશ, કાપડિયો.
Potter, safál-gar	سفالگر	સફાલ-ગર, કુંભાર.
Wood-seller, *kh*asháb	خشاب	ખશાબ, લાકડાંવાળો.
Bricklayer, rájgar	راجگر	રાજગર, કડીઓ.
Shopkeeper, dúkándár	دوکاندار	દુકાનદાર, „
Bookseller, kútúb-frúsh	کتب فروش	કુતુબ-ફરૂશ, ચોપડીઓ વેચનાર.
Tailor, *kh*iyát	خیاط	ખિયાત, દરજી.
Shoemaker, kafsh-doz	کفش دوز+کفش گر	કફશ-ડોઝ, કફશગર, મોચી.
Shepherd, chúpán	چوپان	ચુપાન, ગોવાળિઓ.
Stone-cutter, sang-trásh	سنگ تراش	સંગ-તરાશ, ધોંડફોડો.
Wine merchant, áb-kár	آبکار	આબ-કાર, દારૂનો વેપારી.
Bookbinder, jild-gar	جلد گر	જીલ્દ-ગર, ચુકબાઈન્ડર.
Carpenter, darúdgar, najjár	درود گر+نجار	દરૂદગર, નજ્જાર, સુથાર.
Turner, *kh*arádí	خرادي	ખરાદી, કેતારી.
Ropemaker, rasun-sáz	رسن ساز	રસન-સાઝ, દોરડું બનાવનાર.
Watchmaker, ghahrí-sáz	گهڑي ساز	ઘહરી-સાઝ, ઘડિયાલી.
Washerman, gázúr	گازر	ગાઝુર, ધોબી.
Barber, hajám, sartrásh	حجام+سرتراش	સરતરાશ, હજામ.
Confectioner, halwáí, qanádí	حلوايي+قنادي	હલવાઈ, કનાડી, મીઠાઈ વાળો.
Baker, nánpaz	نانپز	નાનપઝ, ભઠિયારો.
Cook, báwurchí, tabbá*kh*	باورچي+طبّاخ	બાવરચી, તબ્બાખ, રસોયો.
Butcher, qassáb, lahám	قصاب+لحام	કસ્સાખ, લહામ, કસાઈ, ખાટકી.
Fisherman, máhí-gír	ماهيگير	માહી-ગીર, માછી.
Greens-seller, sabjí-frúsh	سبزي فروش	સબઝી-ફરૂશ, તરકારી વેચનાર.
Waterman, kishtíbán	کشتيبان	કિશ્તીબાન, ખલાસી, ખારવો.
Water-carrier, bhishtí	بهشتی	બહિશ્તી, ભીસ્તી, પખાલી.
Water-skin, mashk	مشک	મશક, પખાલ.
Juggler, bází-gar	بازيگر	બાઝી-ગર, ગારૂડી, મદારી.
Carder, pumbah-doz	پنبه دوز	પમ્બહ-દોઝ, પીંજરો.
Courtezan, lúlí	لولی	લુલી, કસબણ, ગાનારી.
Songster, rámashgar	رامش گر	રામશગર, ગવૈયો, ગાનાર.
Song, arghanún, sarod	ارغنون+سرود	અરગનુન, સરોદ, ગીત, રાગ.

Dance, raqs; dancer, raqqás	رقص+رقاص	રકસ, નાચ. રકાસ, નાચનાર.
Drummer, tabalchí	طبلچي	તબલચી, બજવૈઓ, ઢોલી.
Hunter, shikárí	شكاري	શિકારી, પારધી.
Broker, dalál	دلال	દલાલ, „
Pedler, dast-frúsh	دست فروش	દસ્ત-ફરૂશ, ફેરીયો.
Saddler, zín-gar	زينگر	ઝીન-ગર, હારનીસ બનાવનાર.
Horsekeeper, sáyes	سائيس	સાયેસ, ઘોડાવાળો.
Sweeper, járúb-kash	جاروبكش	જરૂબ-કશ, ભંગી.

Instruments of professions = ધંધાદારીનાં હથિયારો.

Tools, nijjár, auzár	نجّار+اوزار	નિજ્જર, ઓઝાર, હથિયાર.
Screw, pích	پيچ	પીચ, ઈસ્કરૂ.
Tongs, kalbtán	كلبتان	કલ્બતાન, સાંણસી, ચીપિયો.
File, súhhan	سوهان	સુહહન, કાનસ.
Axe, spade, bíl, tabar, kaland	بيل+تبر+كلند	બીલ, તબર. કલન્દ, કોદારી [પાવડો
Saw, arrah, mínshár	ارّه+منشار	અરરેહ, મિનસાર, કર્વતી.
Anvil, áhan-dán	آهندان	આહન-દાન, હરણી.
Hammer, putak, chakas	پتك+چكس خايسك	પતક, ચકસ, ખાંયસ્ક, હથોડી.
Pincers, káz, áhanj	كاز+آهنج	કાઝ, આહન્જ, ચિમટો.
Plane, randáh (gimblet, barmá)	رنده+برما	રનદેહ, રોનડો. બરમા, ટોપણ.
Wheel, char*khh*a	چرخ	ચર્ખ, ચાક, પઈડું.
Brush, múqlam	موقلم	મુકલમ, બરસ.
Loom, mázpúd	مازپود	મઝપુદ, સાળ.
Needle, súzan	سوزن	સુઝન, સોય.
Thimble, angashtánah	انگشتانه	અન્ગશતાનેહ, અંગોઠી.
Sieve, gharbál	غربال	ગરબાળ, ચાળણી.
Lock, qufal (hook, qulláb)	قفل+قلّاب	કફલ, કળ, તાળું. કુલાબ, હુક.
Key, qalíd	كليد	કલીદ, કુંચી.
Scales, tarázú	ترازو	તરાઝુ, તરાજવાં, પલ્લું.
Weight, wazan	وزن	વઝન, જોખ, તોલ, કાટલાં.
Heavy, sangin	سنگين	સંગીન, ભારી.
Light, subúk	سبك	સબોક, હલકું.
Pound, ratal	رطل	રતલ, „
Measure, cup, payemánah	پيمانه	પયમાનેહ, ભરત, માપ, ટીપડી.
Yard, wár (inch, tasú)	وار+طسو	વાર, તસુ, (એ આરબી શબ્દ છે).

Parts of a building = ઈમારતના ભાગો વિષે.

House, estate, *kh*ánaḥ, milk	خانہ+ملک	ખાનેહ, મિલ્ક, ઘેર, ઈસ્ટેટ.
Building, ká*kh* (palace, aiwán)	کاخ+ایوان	કાખ, હવેલી. ઈવાન, મેહેલ.
Wood, chúb	چوب	ચુબ, લાકડું.
Sawdust, barádaḥ	برادہ	બરાદેહ, લાકડાંનો વેહેર.
Nail-pin, me*kh*	میخ	મેયખ, ખીલો. તાકલી, ખુંટી.
Stone, sang	سنگ	સન્ગ, પથ્થર.
Brick, *kh*isht, ajurr	خشت+اجر	ખિશ્ત, અજ્જર, ઈંટ૨ડી.
Lime, áhak	آہک	આહક, ચુનો.
Sand, ríg	ریگ	રીગ, રેતી.
Tile, saghál	سغال	સગાલ, નળિયું.
Plank, darod	درود	દરોદ, પાટિયાં.
Foundation, páiaḥ, ásás, bún	پایہ+اساس+بن	પાયેહ, આસાસ, બુન, પાયો.
Roof, chapar	چپر	ચપર, છાપરું.
Wall, díwár	دیوار	દીવા૨, દીવાલ, ભીંત.
Door, dar	در	દ૨, દરવાજો, બા૨ણું.
Window, daríchaḥ	دریچہ	દરીચેહ, બારી, ખીડી.
Pillar, satún, arkán	ستون+ارکان	સતુન, અરકાન, થામલો, ટેકો.
Stairs, zínaḥ	زینہ	ઝીનેહ, દાદ૨.
Step, nardbán	نردبان	નર્દબાન, સીડી, નિસરણી.
Story, bálá-*kh*ánaḥ	بالا خانہ	બાલા-ખાનેહ, મજલો, માળ.
Arch, mihráb, ták	محراب+طاق	મિહરાબ, તાક, મેહેરાબ.
Terrace, bám	بام	બામ, અગાસી.
Drain, áb-ráh	آبراہ	આબ-રાહ, પાણી જવાનો મારગ.
Hole, súrá*kh*	سوراخ	સુરાખ, નાકું, દ૨.
Ground-floor, zamin-*kh*ánaḥ	زمین خانہ	ઝમીન-ખાનેહ, ભોંયતળિયું.
Cellar, tah-*kh*ánaḥ	تہ خانہ	તેહ-ખાનેહ, ભોંયરું. [ઓ૨ડો.
Hall, diván-*kh*ánaḥ, dálán	دیوان خانہ+دالان	દીવાન-ખાનેહ, દાલાન, હાલ,
Room, hújraḥ, ták	حجرہ+اتاق	હુજ્રેહ, અતાક, કોઠડી, ખોલી.
Kitchen, báwarchí-*kh*ánaḥ	باورچی خانہ	બાવ૨ચી-ખાનેહ, બબ૨ચીખાનું.
Cupola, gúmbaz	گنبد	ગુમ્બઝ, ઘુમટ, ગુંબજ, કળસ.
Chimney, dúdgír	دود گیر	દુદ-ગી૨, ધુમાડિયું.
Kiln, tanúr	تنور	તનુ૨, ભઠ્ઠી.
Privy, baitúl-*kh*alá	بیت الخلا	બૈતઊલ-ખલા, સંડાસ.

Ship = વાહાણને લગતી બિના.

Ship, kishtí, jaház	كشتي + جهاز	કિશ્તી, જહાઝ, વાહાણ.
Boat, fatehmárí	فتحمّاري	ફતેહમારી, મછવો.
Cargo, báre-kishtí	بارِ كشتي	બારે-કિશ્તી, વાહાણનો સામન.
Mast, satún, tíre-kishtí	ستون + تيرِ كشتي	સતુન, તીરે કિશતી, ડોલ.
Sail, bád-bán	بادبان	બાદ્-બાન, વાહાણનો સડ.
Rudder, súkán	سكان	સુકાન, સુકાન.
Oar, mijdáf, *kh*ádaḥ	مجداف + خادة	મિજ્દાફ, ખાધે, હલેસું.
Anchor, langar	لنگر	લન્ગર, લંગર.
Cable, rusmáne-langar	رسمانِ لنگر	રસમાને-લન્ગર, લંગરનું દોરડું.
Compass, qablaḥ-namá	قبلة نما	કબલેહ-નમા, હોકાયંત્ર.
Captain, ná-*kh*údá	ناخدا	ના-ખુદા, નાખોદા.
Mate, maalm	معلم	મઅલમ, માલમ.
Sailor, kishtíbán	كشتي بان	કિસ્તીબાન, ખલાસી.
Passenger, ábir	عابر	આબિર, ઊતારૂ.
Port, bandar	بندر	બન્દર, કીનારો.
Traveller, músáfir, ráhí	مسافر + راهي	મુસાફિર, રાહી, મુસાફર.
Travel, safar	سفر	સફર, મુસાફરી.
Carrier, bearer, bardár	بردارِ	બર્દાર, લેઈ જનાર, લાવનાર.
Guide, ráhnúmá	راه نما	રાહનુમા, ભોમિઓ, રસ્તો દેખાડનાર.

Merchandise and Dealing = વેપાર અને વેહેવાર વિષે.

Merchandise, sodágrí	سوداگري	સોદાગરી, વેપાર.
Merchant, sodágar	سوداگر	સોદાગર, વેપારી.
Partner, sharík	شريك	શરીક, ભાગીયો.
Share, hissaḥ, qismat	حصه + قسمت	હિસ્સેહ, કિસમત, ભાગ, હિસ્સો.
Agent, consignee, gúmáshtaḥ	گماشته	ગુમાશ્તેહ, આડતીઓ, મુનીમ.
Agency, gumáshtagí	گماشتگي	ગુમાશ્તગી, આડત.
Behalf, báraḥ	باره	બરેહ, વતી, (બીજાની વતી).
Warehouse, ambár	انبار	અમબાર, વખાર.
Hire, kiráyaḥ	كرايه	કિરાયેહ, ભાડું, ભાડૂં.
Business, károbár	كاروبار	કારોબાર, કામકાજ.

Correspondence, makátibat	مکاتبت	મકાતિબત, કાગળપત્રનો વેહેવાર.
Consign, supúrdan	سپردن	સપુર્દન, સોંપવું, આડત મોકલવી.
Wharf, langar-gáh	لنگرگاہ	લન્ગર-ગાહ, ડંકો.
Custom-house, bakhsh-bandar	بخشبندر	બખ્શ-બન્દર, કુરજો, માંડવી.
Import, ámadní	آمدني	આમદની, આવગ, આવતો માલ.
Export, rawángí	روانگي	રવાન્ગી, ગામ બહાર જતો માલ.
Custom, mahasúl	محصول	મહસુલ, જગાત, દાણ.
Invoice, dákhilah	داخله	દાખિલેહ, સતમી, દાખલો, ભરતિયું.
Passport, parvángí	پروانگي	પરવાન્ગી, પરવાનો.
Piece-goods, párchah	پارچه	પારચેહ, કાપડ.
Baggage, bale, baghchah	بغچه + بسته	બગ્ચેહ, બસ્તેહ, ગાંસડી, કોથળી.
Market, bázár	بازار	બાઝાર, ચૌટું, બજર.
Price, qimt, nirkh	قیمت + نرخ	કીમ્ત, નિર્ખ, ભાવ, મુલ, કીમત.
Contract, qabálah, payemán	قباله + پیمان	કબાલે, કબાલો. પયેમાન, કોલ.
Condition, sharáit	شرایط	સરાયત, સરત, કરાર.
Earnest-money, biyánah	بیعانه	બિયાનેહ, બેઆનું.
Advance, páyshkí	پیشکي	પેયશકી, આગળથી આપવું.
Property, goods, milkat, mál	ملکت + مال	મિલ્કત, માલ.
Ownership, málkí	مالکي	માલ્કી, ધણીપણું.
Owner, málik	مالک	માલિક, ધણી.
Insurance, bimah	بیمه	બીમેહ, વીમો.
Trustee, amántdár	امانت دار	અમાન્તદાર, ટ્રસ્ટી.
Deposit, amánt	امانت	અમાન્ત, અનામત, ડીપાજીટ.
Pledge, girú (mortgagee)	گرو + گرودار	ગિરૂ, ગાહાન, ગિરૂદાર, રાખનાર.
Mortgager, ráhin	راهن	રાહિન, ઘરેણે મુકનાર.
Cheap, arzán; much, bisyár	ارزان + بسیار	અરઝાન, સસ્તું. બિસ્યાર, ઘણું.
Few, kamí, andak	کمي + اندک	કમી, અન્દક, થોડું.
Famine, giráni	گراني	ગિરાની, દુકાળ.
Out of employ, bíkár	بیکار	બીકાર, નવરો, ધંધા વગરનો.
Exchange, húndí, saftah	هندي + سفتر	હુન્ડી, સફતેહ, હુંડી.
Account-book, daftar	دفتر	દફતર, ચોપડો.
Bond, dastávíz	دستاویز	દસ્તાવીઝ, લખત, લેખ.
Diary, roznámah	روزنامه	રોઝ-નામેહ, રોજમેળ.

Credit side, jama-raqum	جمع رقم	જમઅ-રકમ, જમેપાસું.
Debit side, *kh*arch-raqum	خرچ رقم	ખરચ-રકમ, ઉધારપાસું.
Transfer, huwálah	حوالہ	હવાલેહ, હવાલો.
Balance, báqí	باقي	બાકી, „
Surplus, fázal	فاضل	ફાઝલ, વધારો.
Insolvent, nádár	نادار	નાદાર, દીવાળિઓ.
Auction, harráj	ہراج	હરરાજ, લીલામ.
Debtor, karz-dár	قرض دار	કર્ઝ-દાર, કરજદાર.
Creditor, karz-*kh*wáh	قرض خواہ	કર્ઝ-ખૉહ, માગનાર.
Loan, wám	وام	વામ, ઊધાર, ઊછીનું.
Demand, talb	طلب	ટલ્બ, ઊઘરાણી.
Principal, múdal	مودل	મુદલ, „
Interest, súd	سود	સુદ, વ્યાજ, નફો.
Buyer, *kh*urídár	خریدار	ખરીદાર, વેચાતું લેનાર.
Seller, farúshandah	فروشندہ	ફરશનદેહ, વેચનાર.
Deed of sale, farú*kht*-*kh*at	فروخت خط	ફરૂખ્ત-ખત, વેચાંણખત.
Barter, iwaz-máwaz	عوض معاوض	ઈવઝ-માવઝ, અદલબદલ.
Change, alteration, tbdíl	تبدیل	ત્બદીલ, બદલવું, ફેરવવું.

Garden, field, and fruits = બાગ ખેતર અને મેવો.

Garden, bústán	بستان	બોસ્તાન, બાગ.
Flower, gúlistán, chuman	گلستان + چمن	ગુલેસ્તાન, ચમન, ફુલનો બાગ.
Fruits, mewah	میوہ	મેવેહ, મેવો, ફરૂટ.
Seed, tu*kh*am	تخم	તખ્મ, બી, બીઆં.
Tree, dira*kht*	درخت	દિરખ્ત, જાહર.
Hedge, *kh*ár-bast	خاربست	ખાર-બસ્ત, કાંટાની ઝાડી.
Root, beya*kh*	بیخ	બેયખ, જડ, મૂળ.
Branch, shá*kh*	شاخ	શાખ, ડાળી, ડાંખરાં.
Bark, púst, najab	پوست + نجب	પુસ્ત, નજબ, છાલ.
Fibre, rishah	ریشہ	રિશેહ, સાકો, રેસો.
Leaf, barg	برگ	બર્ગ, પાંદડું.
Blossom, bahár, shagúfah	بہار + شگوفہ	બહાર, શગુફેહ, મોહોર.
Gum, samagh	صمغ	સમગ, ગુંદર.
Bunch, *kh*oshah	خوشہ	ખોશેહ, ઝુમખો.

Smell, búí	بوي	ખુઈ, વાસ.
Perfume, khúsh-búí	خوشبوئي	ખુશ-ખુઈ, ખસબોઈ.
Stink, bad-búí	بد بوئي	બદ-ખુઈ, ખરાબ વાસ.
Plant, báwah, nahál	باوه + نهال	બાવેહ, નહાલ, રોપો.
Cocoanut, nárjíl	نارجيل	નારજીલ, નાળિયર, નરીયેર.
Almond, bádám	بادام	બાદામ, બદામ.
Sweet, shírín	شيرين	શીરીન, મીઠું, મીઠાસ.
Bitter, tala*kh*	تلخ	તલખ, કવરૂં.
Sour, acid, túrash	ترش	તોરશ, ખાટું.
Acrid, tez	تيز	તેઝ, તીખું.
Betelnut, gard-chúb	گردچوب	ગર્દચુખ, સોપારી.
Date, *kh*úrmá	خرما	ખૉરમા, ખજુર.
Apple, síb	سيب	સીબ, સીતાફળ.
Cherry, plum, álú	آلو	આલુ, ,,
Fig, unjír	انجير	અંજીર, ,,
Grapes, ungúr	انگور	અન્ગુર, દરાખ.
Lemon, lamún-túrash	ليمون ترش	લમુન-તોરશ, ખાટાં લીંબુ.
Water-melon, handánah	هندانه	હન્દાનેહ, તરબુજ.
Orange, nárunj	نارنج	નારંજ, નારંગી.
Pear, zamarúd	زمرود	ઝમરૂદ, જમરૂખ.
Pine-apple, aín-anás	عين اناس	અઈન-અનાસ, અનિનાસ.
Melon, *kh*arbúzah	خربوزه	ખરબુઝેહ, ખડબુચું.
Cabbage, karmkalah	كرم كله	કરમકલેહ, કોબીજ.
Plantain, múz	موز	મુઝ, કેળાં, કેરાં.
Pomegranate, anár	انار	અનાર, દાડિમ.
Expansion, bálidgí	باليدگي	બાલીદગી, ફુલવું, વકાસવું.
Fennel-seed, anise, badiyán	بادیان	બાદિયાન, વરીયાળી.
Tamarind, tamr-hindí	تمرهندي	તમ્ર-હિનદી, આમલી.
Nimb-tree, dir*kh*te-waíz	درخت ويز	દિર્ખ્તે-વઈઝ, લિમડાનું ઝાડ.
Walnut, chahár-maghz	چهارمغز	ચહાર-મગ્ઝ, અખરોટ, અખોડ.
Cucumber, khiyár	خيار	ખિયાર, કાકડી.
Flower, gúl	گل	ગૉલ, ફુલ.
Bud, ghúnchah	غنچه	ગોન્ચેહ, કળી, ,,
Rose, gúláb	گلاب	ગૉલાબ, ગુલાબ.

Thorn, khár, shúk	خار+شوک	ખાર, શૂક, કાંટો.
Pomegranate flowers, julnár	جلنار	જલનાર, દાડમનું ફુલ.
Jasmine, yásamín	یاسمین	યાસમીન, ચંબેલી, ચંપેલી.
Poppy flower, *kh*as-*kh*ásh	خسخاش	ખસ-ખાશ, (ના ફુલ) ગુલલાલા.
Nosegay, gúl-dastaḥ	گلدستہ	ગુલ-દસ્તેહ, ફુલનો તોરો.
Wreath of flowers, hamáíle-gúl	حمایلِ گل	હમાઈલે-ગુલ, ફુલનો હાર.
Coffee, bún	بن	બુન, કાફી.
Cypress tree, dir*kh*te-sarú	درختِ سرو	દિર્ખ્તે-સરૂ, સરોવરનું ઝાડ.
Gourd, kadú-safíd, tatam	کدو سفید+تتم	કદુ-સફીદ, તતમ, દોધી, દુધી.
Turnip, shalgham	شلغم	શલગમ, „
Onion, píyáz, basal.	پیاز+بصل	પિયાઝ, બસલ, કાંદો.
Ginger, zanjabíl	زنجبیل	ઝનજબીલ, આદુ.
Garlic, sír, fúm	سیر+فوم	સીર, ફુમ, લસણ.
Chili-pepper, filfil-dráz	فلفل دراز	ફિલફિલ-દરાઝ, મરચું.
Pepper, filfil	فلفل	ફિલફિલ, મરી.
Basil, ríhán	ریحان	રીહાન, સબજો.
Cardamom, qáqulaḥ	قاقلہ	કાકલેહ, એળચી.
Mint, púdínaḥ	پودینہ	પુદીનેહ, ફુદનો.
Rue, sadáb	سداب	સદાબ, સીતાબ.
Saffron, zafrán	زعفران	ઝઅફરાન, કેસર.
Indigo, gulí, níl	گلي+نیل	ગુલી, નીલ, ગુલી, ગળી.
Nettle, kawánch, gaznaḥ	کوانچ+گزنہ	કવાન્ચ, ગંઝનેંહ, કવચ.
Coriander seed, kushníz	کشنیز	કશનીઝ, ધાણા.
Cumin seed, ziraḥ	زیرہ	ઝીરેહ, જીરું.
Rubbish, *kh*áro*kh*as, nasaḥ	خاروخس+نسح	ખારોખસ, નસેહ, કચરો, નસો.
Field, kisht	کشت	કિશ્ત, ખેતર. [ધણી.
Landlord, marzbán, zamíndár	مرزبان	મર્ઝબાન, ઝમીનદાર, જગાનો
Cultivator, búrzigar, dahqání	برزگر+دہقاني	બુરઝિગર, દેહકાની, એડુત.
Manure, sargín	سرگین	સરગીન, ખાતર.
Hedge, *kh*árbst	خاربست	ખારબસ્ત, ઝાડી.
Grass, hay, giyáḥ, káh	گیاہ+کاہ	ગિયાહ, કાહ, ઘાસ, સુકું ઘાસ.
Scythe, dás	داس	દાંસ, દાતરડું.
Plough, kasháwarz, súlí	کشاورز+سولي	કશાવર્ઝ, સુલી, નાગર, હોળ, હળ.

Corn, ghalah	غلہ	ગલેહ, અનાજ.
Harvest time, hangáme-drúd	ہنگام درود	હંગામે-દરૂદ, કાપણીનો વખત.

House furniture, carriage, &c. = ઘરનો સામન તથા ગાડી, ઘોડો.

House furniture, asbábe-*khá*-nah	اسبابِ خانہ	અસબાબે-ખાનેહ, ઘરનો સામન.
Table, miz	میز	મેઝ, ટેબલ.
Chair, kúrsí	کرسي	કોરસી, ખુરસી.
Bench, ta*kh*tah	تختہ	તખ્તેહ, બાંક.
Box, sandúq	صندوق	સનદુક, પેટી.
Carpet, ghálín	غالين	ઘાલીન, સેત્રંજી, ગલીચો.
Bedstead, palang	پلنگ	પલંગ, ખાટલો, ઢોલીઓ.
Bedding, farsh	فرش	ફર્શ, બિછાનું.
Blanket, gelím	گلیم	ગેલીમ, ધાબળી, ખેસ.
Quilt, súzní	سوزنی	સુઝની, રજાઈ.
Sheet, chádar	چادر	ચાદર, પીછોડી.
Mat, búriyá, hasír	بوریا+حصیر	બુરિયા, હસીર, સાદડી, ચટાઈ.
Pillow, bálín	بالين	બાલીન, તકીઓ.
Cradle, gahwárah	گہوارہ	ગહવારેહ, પાલણું, ઝોળી.
Curtain, screen, pardah, chaq	پردہ+چق	પરદેહ, ચક, પડદો, કુરતની.
Casket, dabah	دبہ	દબેહ, દાબડો.
Mill, ásiyáb	آسیاب	આસિયાબ, ઘંટી.
Vessels, pots, zarrúf	ظروف	ઝરૂફ, વાસણ.
Jar, martbán	مرتبان	મર્તબાન, બરણી.
Copper pot, dígchah	دیگچہ	દીગચેહ, ડેગ, તપીલું.
Waterpot, áb-dán, kúzah	آبدان+کوزہ	આબ-દાન, કુઝેહ, પાણીનું વાસણ.
Kettle, áq-tábah	آبتابہ	આબ-તાબેહ, કીટલી.
Lid, sarpúsh	سرپوش	સરપુશ, ઢાંકણું.
Bucket, dalú	دلو	દલુ, ડોલ, બાલડી, પોહોરો.
Chafing-dish, átash-dán	آتشدان+منجمر	આતશ-દાન, સગડી, અકરગા-ણું.
Frying-pan, karghán	کرغان	કરગાન, કહડાઈ, પેણો.
Ladle, kafgír	کفگیر	કફગીર, કડછો, કડચી.
Earthenware, safál	سفال	સફાલ, માટીનાં વાસણ.
Funnel, kíf	قیف	કીફ, ગળણી.

54385

Candle, shamaa	شمع	શમેઅ, મીણબત્તી.
Wick, fatílah	فتيلہ	ફતીલેહ, બત્તીનો ફાકડો.
Torch, mashál	مشعل	મશાલ, મશાલ.
Match, patíl	پتيل	પતીલ, દીવાસળી.
Lamp, light, chirágh	چراغ+روشني	ચિરાગ, દીવો, દિપક, રોશની.
Scissors, maqráz	مقراض	મકરાઝ, ફાતર.
Tongs, dast-panáh	دست پناہ	દસ્ત-પનાહ, ચીમટો.
Mortar, háwan	هاون	હાવન, ખાંડણી.
Pestle, dastah	دستہ	દસ્તેહ, દસ્તો, બત્તો.
Cistern, húz	حوض	હુઝ, ટાંકી.
Bottom, deep, tah, maqar	تہ+مقعر	તેહ, મકર, તળિયું, ઉંડાણ.
Broom, járúb	جاروب	જારૂબ, સાવરણી.
Looking-glass, áínah	آئينہ	આઈનેહ, આરસી, દર્પણ.
Picture, tasvír	تصوير	તસવીર, છબી, ચિત્ર.
Spectacles, chashmak	چشمک	ચશમક, ચશમો.
Comb, kanghí	کنگهي	કન્ગહી, કાંસકી.
Chamber-pot, tafdán	تف دان	તફદાન, પીગદાન, તશ.
Servant, núkar	نوکر	નુકર, ચાકર.
Recommendation, sifárush	سفارش	સિફારશ, સેફારશ, ભલામણ.
Discharge, bartarf	برطرف	બરતરફ, ફાહાડી મુકવો.
Stable, tawílah, istabal	طويلہ+اصطبل	તવીલેહ, ઈસ્તબલ, તબેલો.
Palanquin, pálkí	پالکي	પાલકી, પાલખી.
Carriage, arábah	عرابہ	અરાબેહ, ગાડી.
Lantern, fánús	فانوس	ફાનુસ, ફાનસ.
Horse, asp	اسپ	અસ્પ, ઘોડો.
Kicking, lakad-kúb	لکد کوب	લકદ-કુબ, લાત મારવી.
Saddle, zin	زين	જીન, »
Reins, lajám, bridle, lagám	لجام+لگام	લજામ, લગામ.
Girth, tang	تنگ	તંગ, પટો.
Stirrup, rakáb	رکاب	રકાબ, પગ મુકવાનો પાવડો.
Spur, mahmíz	مهميز	મહમીઝ, કાંટો, આર.
Comb, qashqú	قشقو	કુશકુ, ખરેરો.
Whip, chábúk	چابک	ચાબુક, ચાબકો.
Scourge, tázyánah	تازيانہ	તાઝયાનેહ, કોરડો.

Coachman, arábchí	ارابچي	અરાબચી, ગાડીવાન.
Groom, sáes	سايس	સાયેસ, ઘોડાવાળો.

Apparel, colours, &c. = પોશાક રંગ અને તહરાં.

Apparel, lebás, poshák	لباس+پوشاک	લેબાસ, પોશાક, »
Cloth, párchah	پارچه	પારચેહ, કપડાં.
Silk, rísham, harír	ريشم+حرير	રીશમ, હરીર, રેશમ.
Woollen, pashmínah	پشمينه	પસમીનેહ, ઊનનું.
Cotton, pambah	پنبه	પમ્બેહ, રૂનું.
Velvet, ma*kh*mal	مخمل	મખમલ, »
Linen, hemp, san, katán, qamb	سن+کتان+قنب	સન, કતાન, કમ્બ, સણ, કતાણ.
Embroidery, zarin, zarebaft	زرين+زربفت	ઝરીન, ઝરે-બફ્ત, કસબી કપડું.
Network, qafus	قفص	કફસ, નેટનું.
Colour, sort, rang, gúnah	رنگ+گونه	રંગ, ગુનેહ, રંગ, તરેહ, નમુનો.
White, súfíd	سفيد	સફીદ, સફેદ.
Black, síyáh	سياه	સિયાહ, કાળો.
Blue, ásmání	آسماني	આસમાની, »
Green, sabzah	سبز	સબઝેહ, લીલો.
Red, sur*kh*, hamr	سرخ+حمر	સૉરખ, હમ્ર, રાતો.
Yellow, zard	زرد	ઝર્દ, પીળો.
Orange, nárangí	نارنگي	નારંગી, »
Brown, gandmí	كندمي	ગન્દમી, ઘહુંલો.
Purple, gúl*kh*ár	گل خار	ગુલખૉર, જાંબુડો.
Turban, dastár	دستار	દસતાર, પાઘડી.
Cap, kuláh	كلاه	કૉલાહ, ટોપી.
Shirt, peráhan	پيراهن	પેરાહન, પેહેરણ, ખમીસ.
Trowsers, pá-jámah	پاجامه	પા-જમેહ, ઈજાર.
Coat, qabá	قبا	કબા, ડગલો.
Sleeve, ástín	آستين	આસ્તીન, બાંહે.
Button, túkmah	تكمه	તુકમેહ, બોરીઉં.
Pocket, jaíb ; bag, kíssah	جيب+كيسه	જીબ, કોથળી, કીસ્સેહ, ખીસ્સું, [ગજવું.
Robe, jámah	جامه	જમેહ, જમો.
Girdle, kamr-band	كمربند	કમર-બન્દ, પટકો, પીછોડી.
Skirt, dáman	دامن	દામન, ચાળ.

Handkerchief, rúmál	رومال	રૂમાલ, રોમાલ.
Glove, dastánah	دستانه	દસ્તાનેહ, હાતનાં મોજાં.
Shoe, slipper, kafsh, pá-posh	کفش+پاپوش	કફ્શ, જોડો, પા-પોશ, સપાટ.
Boot, sole, khúff	خف	ખુફ્ફ, બુટ, પગનું તળિયું.
Stocking, múzah	موزه	મુઝેહ, મોજાં.
Pair, zaúj	زوج	ઝઊજ, જોડી.
Collar, qiládah	قلاده	કિલાદેહ, ગલેબંદ, પટો.
Thread, rastah	رشته	રશતેહ, દોરો.
Needle, súzan	سوزن	સુઝન, સોએ.
A large bundle, boqchah	بقچه	બોકચેહ, ગાંસડો.
Clean, pure (cloth), sáf, pák	صاف+پاک	સાફ, પાક, ધોએલું કપડું, સાફ.
Dirty, ghalíz, palíd	غلیظ+پلید	ગલીઝ, પલીડ, મેલો, મેલું, ખરાબ.
Soap, sábún, qulí	صابون+قلي	સાબુન, કુલી, સાબુ.

Food and dinner = ખોરાક અને ખાણું.

Food, *kh*úrák, khúr	خوراک+خور	ખુરાક, ખુર, ખોરાક.
Hungry, gúrsanah	گرسنه	ગોરસનેહ, ભુખ્યો.
Thirsty, tashnah	تشنه	તશનેહ, તરસ્યો.
To eat, *kh*úrdan	خوردن	ખુરદન, ખાવું.
To drink, noshídan	نوشیدن	નોશીદંન, પીવું.
Meat, flesh, gosht, lahm	گوشت+لحم	ગોશ્ત, લહમ, માંસ, સાખ.
Beef, goshte-gáw	گوشت گاو	ગોશતે-ગાવ, ગાએનું ગોશ્ત.
Ham, goshte-*kh*úk	گوشت خوک	ગોશતે-ખુક, ડુકરનું ગોશ્ત.
Mutton, goshte-gúspand	گوشت گوسپند	ગોશતે-ગુસપંદ, બકરાંનું ગોશ્ત.
Roasted, bariyán, kabáb	بریان+کباب	બરિયાન, કબાબ, ભુંજેલું ગોશ્ત.
Boiled, áb-júsh	آب جوش	આબ-જુશ, ઊકાળેલું.
Raw, unripe, *kh*ám	خام	ખામ, કાચું.
Fried, burshtah	برشته	બરશતેહ, તળેલું.
Minced meat, qimah	قیمه	કીમેહ, ખીમો.
Broth, shúrbá	شوربا	શુરબા, શેરવો.
Greens, sabzí	سبزي	સબઝી, તરકારી.
Rice, biranj	برنج	બિરન્જ, ચાવલ.
Pulse, grain, habbát	حبات	હબ્બાત, દાલ, અનાજ.

Wheat, gandam	گندم	ગનદમ, ઘઉં.
Barley, jaw	جو	જવ, „
Gram, na*kh*úd	نخود	નખુદ, ચણા.
Flour, árd ; fine flour, midah	آرد+میدہ	આર્દ, આટો. મીદિહ, મેદો.
Bran, sabús, nakhála	سبوس+نخالہ	સબુસ, નખાલ, થુલું.
Bread, nán, *kh*ubz	نان+خبز	નાન, ખબ્ઝ, રોટલી.
Leaven, *kh*amír	خمیر	ખમીર, „
Biscuit, nán-tang, kák	نان تنگ+کاک	નાણ-તન્ગ, કાક, બિસ્કોટ.
Breakfast, chásht	چاشت	ચાશ્ત, નાસ્તો.
Sweetmeat, síríní	شیرینی	શીરીની, મીઠાઈ.
Milk, shír	شیر	શીર, દુધ.
Cream, shír-bálái	شیربالای	શીર-બાલાઈ, મલાઈ.
Butter, maskah	مسکہ	મસકેહ, માખણ.
Curds, mást	ماست	માસ્ત, દહીં.
Cheese, panír	پنیر	પનીર, „
Pickle, áchár	اچار	આચાર, અથાણું.
Oil, rúghan	روغن	રૂગન, તેલ.
Vinegar, sirkah	سرکہ	સિરકેહ, સરકો.
Dinner, *kh*úrdní	خوردنی	ખુરદની, ખાનું.
Invitation, dáwat, madú	دعوت+مدعو	દઅવત, મદ્ઉ, એજન, નોતરું.
Supper, taáme-shab	طعام شب	તઆમે-શબ, રાતનું ખાનું.
Feast, mehmání	مہمانی	મેહમાની, મેજબાની, ઊજણી.
Guest, mehmán	مہمان	મેહમાન, પહરોણો.
Tray, dish, *kh*wán	خوان	ખૉન, ખુમચો.
Plate, qáb, raqábí	قاب+رکابی	કાબ, રકાબી, તાસક. [કાંસીઓ.
Cup, jám-piyálah	جام+پیالہ	જમ, પિયાલેહ, પ્યાલું, જમ,
Spoon, qáshq, chamchah	قاشق+چمچہ	કાશ્ક-ચમચેહ, ચમચો. [કાંટો.
Fork, changále-sofrah	چنگالہ سفرہ	ચન્ગાલે-સોફરેહ, ખાનું ખાવાનો
Knife, cháqú, kárd	چاقو+کارد	ચાકુ, કાર્દ, છરી, પાળી.
Salt, namak	نمک	નમક, નીમખ, મીઠું.
Salt-cellar, namak-dán	نمکدان	નમક-દાન, મીઠાનું વાસણ.
Sugar, shakar	شکر	શકર, ખાંડ.
Wine, sharáb, *kh*amar, mai	شراب+خمر+مي	શરાબ, ખમર, મઈ, દારૂ.
Bottle, shíshah	شیشہ	શીશેહ, સરાઈ, બાટલી, દીકાડર.

Cork, sarband, haiqat	سر بند+حیقط+پوشش	સરબન્દ, હયેકત, બુચ, દાટો.
Chess, shataranj	شطرنج	શત્રંજ, શેત્રંજ.
Chessman, múharah, nard	مہرہ نرد	મુહરેહ, નર્દ, મોહોરું.
Checkmate, sháhmát	شاہ مات	શાહમાત, ખ્યાજ, માહત.
Pawn, peyádah	پیادہ	પિયાદેહ, પ્યાદો.
Bishop, fíl	فیل	ફીલ, મોહોરાની રમતનો હાથી.

School and Library = નિશાળ તથા કેતાબખાનું.

School, maktab	مکتب	મકતબ, નિશાળ.
College, madrasah	مدرسہ	મદરસેહ, મદરેસા.
Schoolmaster, mudarris	مدرّس	મદરરિસ, પ્રોફેસર.
Teacher, tutor, ostád, á*kh*ún	اُستاد+آخوند	ઓસ્તાદ, આખુન, શિખવનાર.
Student, shágerd	شاگرد	શાગેર્દ, શિષ્ય, ચેલો.
Education, tarbíyet	تربیت	તરબીયત, કેળવણી.
Duty, wajúb	وجوب	વજુબ, લાઝમ, ફરજ.
Learned, úlmá	علما	ઓલમા, શિખેલો.
Book, kitáb, nos*kh*a	کتاب+نسخہ	કિતાબ, (નોસખ, વૈદની યાદીની ચોપડી.)
Chapter, section, báb, fasal	باب+فصل+قطعہ	બાબ, ફસલ, કતેહ, પ્રકરણ, ભાગ.
Page, safhah	صفحہ	સફેહ, પાનું.
Line, *kh*att, satar	خط+سطر	ખત્ત, સતર, લીટી.
Margin, háshíah	حاشیہ	હાશીહ, પાનાનો છેડો.
Lesson, sabaq	سبق	સબક, ધડો, લેસન.
To learn by heart, azbar	ازبر	અઝબર, લેસન મોહોડે કરવું.
Examination, ibtehás	ابتحان	ઈબતેહાસ, તપાસ.
Mistake, ghalat, zullát	غلط+زلات	ગલત, ઝલ્લાત, ચુક.
To read, *kh*wándan	خواندن	ખાંનદન, વાંચવું.
To write, navishtan	نوشتن	નવિશ્તન, લખવું.
Remembrance, *kh*atar, yád	خطر+یاد	ખતર, યાદ, ફામ, ફોમ.
Table, mez	میز	મેઝ, ટેબલ.
Ink, rúshnáí	روشنائي	રૂશનાઈ, સાહી.
Pen, qalm, khámah	قلم+خامہ	કલમ, ખામેહ, કલમ, લેખણ.
Nib of a pen, núke-*kh*áma	نوک خامہ	નુકે-ખામ, કલમની અણી.
Penknife, qalamtrásh	قلمتراش	કલમતરાશ, ચાકુ.

Blot, dágh	داغ	દાગ, છાંટો, ડાઘ.
Inkstand, siyáhí-dán	سیاہی دان	સિયાહી-દાન, ખડિઓ.
Pencil, qalme-sarbí	قلمِ سربي	કલમે-સરબી, પેનસીલ.
Ruler, *kh*att-kash	خط کش	ખત્ત-કશ, આંકણી, રૂલ.
Sand-box, rígdán	ریگدان	રીગદાન, રેતીનો ખડિઓ.
Paper, qartás, kágaz	قرطاس+کاغذ	કરતાસ, કાગઝ, કાગળ.
Thin, bárík	باریک	બારીક, પાતળું.
Thick, coarse, parkár; gondah	پرکار+گندہ	પરકાર, ગોંદેહ, જાડું.
Cover, jilad, poshish	جلد+پوشش	જલદ, પોશીશ, કવર, ઢાંકણું.
Library, kútúb-*kh*ánah	کتب خانہ	કુતુબ-ખાંનેહ, લાઈબ્રેરી.
Author, musannif	مصنف+تصنیف	મસન્નિફ, કેતાબ બનાવનાર.
Dictionary, farahang, laghát	فرہنگ+لغات	ફરહંગ, લગાત, ડીક્ષનેરી.
Preface, díbáchah	دیباچہ	દીબાચેહ, દીબાચો.
Introduction, tamhsír	تمہسیر	તમ્હસીર, પ્રસ્તાવના.
Index, mahars	مہرس	મહર્સ, સાંકળિયું.
Summary, munt*kh*ab	منتخب	મન્તખબ, સંક્ષેપ, ચુંટી કાહાડેલું.
Commentary, sarh, tafsir	شرح+تفسیر+تفصیل	સર્હ, તફસીર, ટીકા, ખુલાસો.
Interpreter, tarjamán	ترجمان	તરજમાન, ઈન્ટરપીટર.
Translation, tarjúmah, máni	ترجمہ+معني	તરજુમેહ, માની, માએની.
Beginning, ibtidá, ágház	ابتدا+آغاز	ઈબતિદા, આગાઝ, શરૂઆત, શરૂ.
Subject, matter, bábat	بابت+احوال	બાબત, વિષય, બાબદ, હયેવાલ.
Original, aslí	اصلي	અસલી, અસલ.
Rough, masúdah	مسودہ	મસુદેહ, મસુદો.
Selection, intikháb	انتخاب	ઈનતિખાબ, નિવડેલું, સાર.
Copy, naql	نقل	નકલ, ઉતારો, કાપી. [બેયત.
Poetry, nazm, ibárate-nasor	نظم+عبارتِ نثر	નઝમ, એબારતે-નશર, કવિતા,
Poet, sháar, sháhar	شاعر+شاحر	શાઅર, શાહર, શાહેર.
Ode, ghazal	غزل	ગઝલ, ગાયન.
Maxim, latíph	لطیفہ	લતીફ-હ, કેહેવત, નીતિ, ન્યાય.
Fable, hikáyat	حکایت	હિકાયત, કથા, વારતા.
History, tawári*kh*, másur	تواریخ+ماشور	તવારીખ, માશુર, ઈતિહાસ.
Press, shikanjah-khánah	شکنجہ خانہ	શિકનજેહ-ખાંનેહ, છાપખાનું.
Printed, impressed, matbú	مطبوع	મતબુઅ, છાપ્યું.
Science, art, elm, húnar	علم+ہنر	એલ્મ, હોનર, વિદ્યા, હોનર.

Alchemist, kímiyágar		كيميا گر	કીમિયાગર, ,,
Alchemy, kímiyá		كيميا	કીમિયા, કિમિયું.
Anatomy, elme-andám		علم اندام	એલ્મે-અંદામ-શરીરવિદ્યા.
Explanation, biyán		بيان	બિયાન, ખુલાસો.
Easy, plain, salís		سليس	સલીસ, સાદું, સેહેલું.

Arithmetical = અંકગણિતને લગતું.

Cardinal number, adad-záthi			عدد ذاتي	અદદ-ઝાતી, કેવળ-સંખ્યા.
Arithmetic, elme-siyáq			علم سياق	એલ્મે-સિયાક, અંકગણિત.
Account, hesáb			حساب	હેસાબ, હિસાબ.
Figure, raqam			رقم	રકમ, આંકડો.
Number, adad			عدد	અદદ, નંબર.
Cipher, núqtah			نقطه	નુકતેહ-શૂન્ય.
Quarter, ruba, chár-yek			ربع+چاريک	રૉબઅ, ચાર-યેક, પા.
Half, ním			نيم	નીમ, અરધો. [એક.
One, yek, wáhid	واحد	١	يک	યેક, વાહિદ, (ફા. તથા આરબી)
Two, dú, sanin	اثنين	٢	دو	દુ, સનીન, બે.
Three, seḥ, sals	ثلث	٣	سه	સેહ, સલ્સ, ત્રણ.
Four, chahár, arbá	اربع	٤	چهار	ચહાર, અરબઅ, ચાર.
Five, panj, *kh*ams	خمس	٥	پنج	પન્જ, ખમ્સ, પાંચ.
Six, shash, sit	ست	٦	شش	શશ, સિત, છ.
Seven, haft, saba	سبع	٧	هفت	હફ્ત, સબઅ સાત.
Eight, hasht, saman	ثمان	٨	هشت	હસ્ત, સમાન, આઠ.
Nine, núḥ, tisa	تسع	٩	نه	નોહ, તિસઅ, નવ.
Ten, daḥ, ashr	عشر	١٠	ده	દેહ, અશર, દસ.
Eleven, yáz-daḥ	احد عشر	١١	يازده	યાઝ-દેહ, હદઅશર, અગિઆર.
Twelve, dúwáz-daḥ	اثني عشر	١٢	دوازده	દુવાઝ-દેહ, ઇનીઅશર, બાર.
Thirteen, síz-daḥ	ثلث عشر	١٣	سيزده	સીઝ-દેહ, શલ્શઅશર, તેર.
Fourteen, chahár-daḥ	اربع عشر	١٤	چهارده	ચહાર-દેહ, અરબ-અશર, ચૌદ.
Fifteen, pánz-daḥ	خمس عشر	١٥	پانزده	પાન્ઝ-દેહ, પંદર.
Sixteen, sház-daḥ	ست عشر	١٦	شانزده	શાન્ઝ-દેહ, સ્તઅશર, સોળ.
Seventeen, haf-daḥ	سبع عشر	١٧	هفده	હફ્-દેહ, સબ-અશર, સત્તર. [ઢાર.
Eighteen, hash-daḥ	ثمان عشر	١٨	هشده	હશ-દેહ, શમાન અશર, હરાડ, અ-
Nineteen, núz-daḥ	تسع عشر	١٩	نوزده	નુઝ-દેહ, તસ અશર, ઓગણીસ.

Twenty, bíst	۲۰ عشرون	بیست	બીસ્ત, અશરૂન, વીસ.
Thirty, sí	۳۰ ثلثون	سي	સી, શલશુન, ત્રીસ.
Forty, chehel	۴۰ اربعون	چہل	ચેહેલ, અરબુન, ચાળીસ.
Fifty, panjáh	۵۰ خمسون	پنجاہ	પન્જાહ, ખમસુન, પચાસ.
Sixty, shast	۶۰ ستون	شصت	શસ્ત, સતુન, સાઠ.
Seventy, haftád	۷۰ سبعون	ہفتاد	હફ્તાદ, સબુન, સિત્તેર.
Eighty, hashtád	۸۰ ثمانون	ہشتاد	હશતાદ, શમાનુન, હૈંસી.
Ninety, núvd, or núd	۹۰ تسعون	نود	નુવ્દ, તસુન, અથવા નૂદ, નેવું.
Hundred, sad	۱۰۰ مایہ	صد	સદ, માયા, સો.
Thousand, hazár	۱۰۰۰ الف	ہزار	હઝાર, અલફ, હજાર.
Lákh, laq	۱۰۰۰۰۰	لک	લફ, લાખ.

Ordinal number, adad-i-wasfi = عدد وصفي = અદદ-એ-વસફી, ફર્મ સંખ્યા.

First, awwal, na*kh*ustin	اوّل+نخستین	અવ્વલ, નખસ્તીન, પેહેલું, પ્રથમ.
Second, dúyúm, sání	دویم+ثانی	દુયોમ, સાની, બીજું.
Third, seyúm, sális	سیوم+ثالث	સિયુમ, સાલિસ, ત્રીજું.
Fourth, chahárúm	چہارم	ચહારોમ, ચોથું.
Fifth, panjúm	پنجم	પન્જોમ, પાંચમું.
Sixth, shashúm	ششم	શશોમ, છઠ્ઠું.
Seventh, haftúm	ہفتم	હફ્તોમ, સાતમું.
Eighth, hashtúm	ہشتم	હશતોમ, આઠમું.
Ninth, nohúm	نہم	નોહોમ, નવમું.
Tenth, dahúm	دہم	દહોમ, દસમું.
Eleventh, yáz-dahúm	یازدہم	યાઝ-દહોમ, અગિયારમું.
Twelfth, dúwáz-dahúm	دوازدہم	દુવાઝ-દહોમ, બારમું.
Thirteenth, síz-dahúm	سیزدہم	સીઝ-દહોમ, તેરમું.
Fourteenth, chahár-dahúm	چہاردہم	ચહાર-દહોમ, ચૌદમું.
Fifteenth, pánz-dahúm	پنزدہم	પાન્ઝ-દહોમ, પંદરમું.
Sixteenth, shánz-dahúm	شانزدہم	શાન્ઝ-દહોમ, સોળમું.
Seventeenth, haf-dahúm	ہفدہم	હફ્-દહોમ, સત્તરમું.
Eighteenth, haj-dahúm	ہجدہم	હજ્-દહોમ, અઢારમું.
Nineteenth, núz-dahúm	نوزدہم	નૂઝ-દહોમ, ઓગણીસમું.
Twentieth, bístúm	بیستم	બીસ્તોમ, વીસમું.

Thirtieth, sím	سي ام	સીમ, ત્રીસમું.
Fortieth, chihallúm	چہلم	ચિહલ્લોમ, ચાળીસમું
Fiftieth, panjáham	پنجاہم	પન્જાહમ, પચાસમું.
Sixtieth, shastúm	شصتم	શસ્તુમ, સાઠમું.
Seventieth, haftádúm	ہفتادم	હફ્તાદોમ, સિત્તેરમું.
Eightieth, hasttádúm	ہشتادم	હશતાદોમ, હેંસીમું.
Ninetieth, nuwdúm	نودم	નવ્દોમ, નેવુંમું.
Hundredth, sadúm	صدم	સદોમ, સોમું.
Addition, total, júmlah	جملہ	જેમલેહ, સરવાળો.
Subtraction, waza-báqí	وضع باقي	વઝએ-બાકી, બાદબાકી.
Multiply, zarb	ضرب	ઝર્બ, ગુણાકાર.
Division, taqsím	تقسيم	તકસીમ, ભાગાકાર.
Surplus, sarfah, ziyádah	صرفہ+زیادہ	સર્ફેહ, ઝિયાદેહ, વધારો.

Kingdom, Mint, and Revenue = રાજહકુમત, ઠંકસાળ અને મેહેસુલખાતું.

Kingdom, saltanat	سلطنت	સલતનત, રાજ, શાહાનશાઈ.
Emperor, sháhanshá	شاہنشاہ	શાહ-શાહ, સુલતાન.
Empress, saltánateh	سلطانہ	સલતાનતેહ, મહારાણી.
King, malik, bádsháh	ملک+بادشاہ+خلیفہ	મલિક, બાદશાહ, ખલીફ, રાજા.
Queen, begam, malikah	بیگم+ملکہ	બેગમ, મલિકેહ, રાણી. [કન્યા.
Prince, sháh-zádah	شاہزادہ	શાહ-ઝાદેહ, શાહજાદો. [વનાર.
Princess, *kh*átún-sháh	خاتون شاہ	ખાંતુન્-શાહ, શાહેજાદી, રાજ
Dynasty, family, *kh*ándán	خاندان	ખાનદાન, કુટુંબ, કૂળ.
Majesty, hazúr-álí	حضور عالي	હજુર-આલી, રાજહકુમતધરા.
Excellency, janábe-álí	جناب عالي	જનાબે-આલી, માનવંતા સાહેબ.
Government, sarkár	سرکار	સરકાર, રાજઅધિકારી.
Governor, hákem	حاکم	હાકેમ, ગવરનર.
Secretary, múnshí	منشي	મુનશી, સેક્રેટારી.
Throne, takht, arsh	تخت+عرش	તખ્ત, અર્શ, તખત, સીંહાસન.
Crown, táj	تاج	તાજ, મુગટ.
Minister, wajir, rukn	وزیر+رکن	વઝીર, રોકન, મંત્રી, પ્રધાન.
Levée, darbár	دربار	દરબાર, સભા.
Order, farmán, hukm	فرمان+حکم	ફરમાન, હોકમ, હુકમ.

Authority, hakúmat	حكومت	હકુમત, સત્તા.
Titles, alqáb, *kh*etáb	القاب+خطاب	અલકાબ, ખેતાબ, પદવી, ઓધ્ધો.
Council, majluse-amír	مجلس امير	મજલસે-અમીર,કૌન્સલ,દરબાર
Capital, dárá-hakúmat	دارالحكومت	દારા-હકુમત, રાજધાની.
Metropolis, ta*kh*ta-gáh	تخت گاه+دارالامارت	તખ્ત-ગાહ,મુખ્યશેહેર,રાજધાની.
Province, zalaa	ضلع	ઝલઅ, પરગણું, જિલ્લો.
Boundary, sarhud	سرحد	સરહદ, જમીનની હદ.
City, shahar	شهر	શહર, શેહેર.
Inhabitant, báshindah	باشنده	બાશિનદેહ, રેહેવાસી.
Native, malkí	ملكي	મલ્કી, દેશી.
Foreigner, bígánah	بيگانه	બીગાનેહ, પરદેશી.
Nobleman, amír	امير	અમીર, ઊમરાવ.
People, ám, khulq	عام+خلق	આમ, ખલ્ક, લોક,ખલકત.
Gentleman, ábarúdár-ádam	آبرودار آدم	આબરૂદાર-આદમ, ગીરસ્ત.
Madam, lady, bíbí, begam	بي بي+بيگم	બીબી, બેગમ, બાઈ, શેઠાણી.
Sir, lord, sáhib	صاحب	સાહિબ, શેઠ.
Ambassador, yílchí	ايلچي	ઈલચી, યેલચી.
Treaty, paimán	پيمان	પયેમાન, કોલકરાર.
Collector, tahsíldár	تحصيل دار	તહસીલદાર, કલેકટર.
Revenue, *kh*iráje-zamín	خراج زمين	ખિરાજે-ઝમીન,જમીનનું મેહેસુલ.
Tribute, *kh*iráje-malkí	خراج ملكي	ખિરાજે-મલકી, ચોથાઈ.
Freehold, jágír-inaám	جاگير انعام	જગીર-ઈનઆમ,જગીર,ઈનામી.
Pensioner, jágirdár	جاگيردار	જગીરદાર, વતનદાર,પેનસીનર.
Rent-free, lá-*kh*iráj	لاخراج	લા-ખિરાજ, માફીની જમીન.
Deficiency, kamí	كمي	કમી, ઘટાડો.
Commissariat, anbár-*kh*ánah	انبارخانه	અન્બાર-ખાનેહ, મોદીખાનું.
Treasure, *kh*azánah-sháhí	خزانه شاهي	ખઝાનેહ-શાહી,સરકારી ખજનો.
Treasurer, *kh*azánchí	خزانچي	ખઁઝાનચી, તીજોરીમાસ્તર.
Paymaster, ba*kh*shi	بخشي	બખ્શી, પેમાસ્તર.
Mint, sikkhah-*kh*ánah	سكّه خانه	સિક્કેહ-ખાનેહ, ટંકસાળ.
Coin, sikkah	سكّه	સિક્કેહ, સિક્કો.
Persian coin, diram, dínár	درم+دينار	દિરમ, દીનાર, ઈરાની સિક્કા.
Gold coin, ashrafí, mohor	اشرفي+مهر	અશરફી, મોહોર, સુંનાનું ચલણ.

Silver coin, zare-sím	زرِ سیم+روپیہ	ઝરે-સીમ, રૂપાનું ચલણ, રૂપિઆ.
Copper coin, fulús	فلوس	ફલુસ, ત્રાંબાના પૈસા, દોહોડીઆં.
Money, wealth, zar, daúlat	زر+دولت	ઝર, દઉલત, પૈસા, ખઝાનો.

Army, war, and weapons = લશકર લડાઈ અને હથિયારો.

Military, lashkarí	لشكري	લશકરી, „
Camp, lashkargáh	لشكر گاه	લશકરગાહ, છાવણી, કાંપ.
Army, lashkar	لشكر	લશકર, ફોજ, પલટન.
Arsenal, siláh-*khh*ánah	سلاح خانه+قورخانه	સીલાહ-ખાનેહ, કુરખાને, તોપખાનું
Artillery, tafangchah	تفنگچه	તફન્ગચેહ, ટોપચી.
Cavalry, troop, sawár, risáláh	سوار+رسالہ	સવાર, રસાલેહ, ઘોડેસવાર.
Battalion, fúj	فوج	ફુજ, ફોજ.
Infantry, piyádah	پیاده	પિયાદેહ, પાયદળ.
Battery, múrcháll	مورچال	મુરચાલ્લ, મોરચો.
Castle, qílah, ark	قلعه+ارک	કિલ્અહ, અર્ક, કિલ્લો.
Bastion, búrj	برج	બોર્જ, બરૂજ.
Rampart, bárah	باره	બારેહ, કિલ્લાની ભીંત.
Flag, nishán	نشان	નિશાન, ઝુંડો, વાવટો.
Signal, nishání	نشاني	નિશાની, „
Cannon, tafang	تفنگ	તફન્ગ, તોપ.
Musket, bandúq	بندوق	બન્દુક, „
Bullet, galúlah	گلوله	ગલુલેહ, બંદુકની ગોળી.
Gunpowder, bárút	باروت	બારૂત, દારૂગોળો.
Magazine, barút-*khh*ánah	باروتخانه	બારૂત-ખાનેહ, દારૂખાનું.
Sword, shamshír	شمشير	શમશીર, તલવાર.
Shield, sipar	سپر	સિપર, ઢાલ.
Spear, nízah, barchí	نيزه+برچي	નીઝેહ, બર્ચી, ભાલો.
Arrow, tír	تير	તીર, „
Bow, kamán	كمان	કમાન, „
Tent, *khh*ímah	خيمه	ખીમેહ, તંબુ.
Commander-in-chief, sipah-sálár	سپه سالار	સિપેહ-સાલાર, સેનાપતિ.
Soldier, sipáhí	سپاهي	સિપાહી, સિપાઈ, „
Guard, nigahbán	نگهبان	નિગેહબાન, ચોકીદાર.
Sentry, pásbán	پاسبان	પાસબાન, પાહારો, ચોકી.

Recruit, nú-sipáhí	نو سپاهي	નુ-સિપાહી, નવો સિપાઈ.
Substitute, badal	بدل	બદલ, બદલી.
Roll, házarínámah	حاضري نامہ	હાઝરીનામેહ, હાજરીનામું.
Leave, ru*kh*ast	رخصت	રોખ્શત, રજા.
Permission, parwángí	پروانگي	પરવાનગી, હોકમ.
Discharge, bartarf, ru*kh*ast	برطرف+رخصت	બરતરફ, રોખ્શત, રજા આપવી.
Order, farmán	فرمان	ફરમાન, હોકમ.
Esplanade, maídán	ميدان	મઈદાન, મેદાન, „
Education, taálím	تعليم	તઆલીમ, તાલીમ, કવાએદ.
Exercise, warzesh	ورزش	વરઝેશ, આદત, માહાવરો, ટેવ.
Drum, naqárah	طبل+نقاره	નકારેહ, ઢોલ.
Drummer, naqárchí	نقارچي	નકારચી, (ઢોલી.)
Harp, marchung	مورچنگ	મોરચન્ગ, તારનું વાજંતર.
Band, musical instrument, sáz	ساز+نوبت	સાઝ, નઊબત, વાજું.
Bugle, qarnái, búq	قرناي+بوق	કરનાઈ, બુક, રણસીંગડું.
War, battle, jang, razm	جنگ+رزم	જન્ગ, રઝમ, લડાઈ. [મેદાન.
The field of battle, nibardgáh	رزمگاه+نبردگاه	નિબર્દગાહ, રઝમગાહ, લડાઈનું
Warlike weapon, siláh	سلاح	સિલાહ, લડાઈનાં હથિયાર.
Rebellion, sarkshí	سركشي	સર્કસી, હુલરખોર.
To surround, ahsár-kardan	احصار كردن	અહસાર-કરદન, ઘેરો નાખવો.
Right wing, tarfe-rást	طرف راست	તરફે-રાસ્ત, જમણી બોરદુ.
Left wing, baranghár	برنغار	બરન્ગાર, લશકરની ડાબી બોરદુ.
Ditch, khundaq	خندق	ખન્દક, ખાહી, ખાડી.
Assault, húmlah	حمله	હોમલેહ, હુમલો, ધસારો.
Cross, chalípá	چلیپا	ચલીપા, આડું.
Bombarding, átashbází	آتش بازي	આતશબાજી, (તોપનો મારો).
March, kúch	كوچ	કુચ, રવાનગી.
Halt, munzal	منزل	મન્ઝલ, મનજલ.
Forward, nízde-shúdan	نيزد شدن	નીઝદે-શોદન, આગળ વધવું.
To retreat, puspá-shúdan	پس پا شدن	પસપા-શોદન, પાછું હઠવું.
To return, aíz, maráját	ايض+مراجعت	અઈઝ, મરાજાત, પાછું ફરવું.
To escape, gúre*kh*tan, rastan	گريختن+رستن	ગોરેખ્તન, રસ્તન, નાહાસવું.
Wounded, zu*kh*mí	زخمي	ઝખ્મી, ઘાએલ.
Kill, kúshtan	كشتن	કોસ્તન, મારી નાખવું.

Hospital, bímáristán	بیمارستان	બીમારિસ્તાન, હાશપીટાલ.
Prisoner of war, búrdah	برده	બોર્દેહ, લડાઈમાં પકડેલો.
Captivity, qaid-*kh*ánah	قیدخانہ	કયેદ-ખૉનેહ, બન્દીખાનું.
Protection, panáh	پناہ	પનાહ, બચાવ.
Assistance, yárí, madd	یاری+مدد	યારી, મદદ.
Surrender, tába-shúdan	تابع شدن	તાબે-શોદન, તાબેબે થવું.
Courage, daláwarí	دلاوری	દલાવરી, હીંમત.
Cowardice, námardí	نامردی	નામરદી, હીચકારો.
Envy, kínah	کینہ	કીનેહ, કીનો.
Dishonesty, dagalbází	دغلبازی	દગલ્બાઝી, દગલબાજી.
Gratitude, wafádárí	وفاداری	વફાદારી, નીમખહલાલ.
Ingratitude, náfarmání	نافرمانی	નાકરમાની, નીમખહરામ.
Increase, afzúní	افزونی	અફ્ઝુની, વધારો.
Remission, kam-kardan	کم کردن	કમ-કરદન, ઘટાડવું.
Wages, pay, músháharah	مشاہرہ	મુશાહરેહ, પગાર, દરમાયો.
Ration, *kh*úrák, *kh*úrákí	خوراک+خوراکی	ખુરાક, ખુરાકી, ભાતું.
Victory, fataha	فتح	ફતેહ, જીત.
To lose, bá*kh*tan	باختن	બાખ્તન, હારવું.
Booty, mále-ghanímat	مال غنیمت	માલે-ગનીમત, લુટનો માલ.
Plunderer, ráhzan	راهزن	રાહઝન, લુટારો.
Reward, ba*kh*shísh	بخشش	બખ્શીશ, ઈનામ.

Criminal Court = ફૌજદારી અદાલત, પુલીસકોર્ટ.

Criminal court, faújdárí-adálat	فوجداری عدالت	ફૌજદારી-અદાલત, પુલીસકોર્ટ.
Magistrate, hákem	حاکم	હાકેમ, માજીસ્ત્રેટ.
Superintendent, kotwál, faújdár	کتوال+فوجدار	કોટવાલ, ફૌજદાર.
Deputy, náyeb	نایب	નાયેબ, મદદનીસ, પ્રતિનિધી.
Crime, offence, ganáh, taqsír	گناہ+تقصیر	ગોનાહ, તકસીર, ધુના.
Convict, gonáhgár	گناہگار	ગોનાહ-ગાર, ધુનેગાર.
Murder, *kh*ún	خون	ખુન, »
Murderer, *kh*úní	خونی	ખુની, »

Thief, robber, dúzd, mangal	دزد+منگل+راہزن	દોઝ઼દ, મન્ગલ, ચોર, લુટારો.
Theft, dúzdí	دزدي	દોઝ઼દી, ચોરી.
Perjury, qasme-darúgh	قسمِ دروغ	કસમે-દરૂગ,ખોટા સોગંદ. [વો.
Forgery, dast-*kh*atte-darúgh	دستِ خطِ دروغ	દસ્તખત્તે-દરૂગ,ખોટો લેખ બના.
Bribe, ruswat, páraḥ	رشوت+پارہ	રૂશવત, પારેહ, લાંચ.
Bawdy house, qahbaḥ-*kh*ánaḥ	قحبہ خانہ	કહબેહ-ખાંનેહ, રાંડનું ઘર.
Bawd, qábtá	قابتا	કાબતા, કુટણી.
Pimp, páyezan	پايي زن	પાયેઝન, ભડવો.
Whore, prostitute, qaḥbáḥ	قحبا ہ	કહબાહ, છીનાળ, રાંડ.
Adultery, zanákárí	زناکاري	ઝનાકારી, છીનાળું.
Adulterer, badkár	بدکار	બદકાર, છીનાળવો.
Divorce, taláq	طلاق	તલાક, છુટા છેડા.
Maintenance,*kh*úrákí-púshákí	خوراکي پوشاکي	ખુરાકી-પુશાકી, ગુજરાણ.
Gambling-house, qamár-*kh*ánaḥ	قمارخانہ	કમારખાંનેહ, જુગારખાનું.
Gambler, qimárbaz	قمارباز	કિમારબાઝ, જુગારી.
Dice, mung, kimár	منگ + قمار	મંગ, કિમાર, પાસા.
Arrack-shop, mí*kh*ánaḥ	مي خانہ+میکدہ	મી-ખાંનેહ, દારૂની દુકાન.
Intoxicated, badmast	بدمست	બદમસ્ત, છાકટો.
Quarrel, fasád	فساد+منا قشہ	ફસાદ, મનાકશેહ, કજીયો.
Abuse, dushnám	دشنام	દશનામ, ગાળ.
Complaint, shikáyat	شکایت + نالش	શિકાયત, નાલિશ, ફરિયાદ.
Punishment, sazá, siyásat	سزا+سیاست	સજા, સિયાસ્ત, શિક્ષા.
Sentence, order, hukm, suzá	حکم+نصیحت	હોકમ,સઝા,શિક્ષાનો હોકમ, ટેપ.
Imprisonment, sazá	قید	કયેદ, કેદ.
Fine, jarmánaḥ, pádásh	جرمانہ+پاداش	જરમાનેહ, પાદાશ, દંડ.
Prisoner, qaidí, asír	قیدي+اسیر	કયેદી, અસીર, બંદીવાન.
Jail, qaid-*kh*ánaḥ	قید خانہ	કયેદ-ખાંનેહ, જેલ.
Jailor, dárúghaḥ	داروغہ	દારૂઘેહ, જેલર.
Fetter, páyeband	پاي بند	પાયેબન્દ, બેડી.
Chain, zanjír	زنجیر	ઝન્જીર, સાંકળ.
Scourge, tázeyánaḥ	تازیانہ	તાઝેયાનેહ, કોરડો.
Whip, chábúk	چابک	ચાબુક, ચાબક.
To hang, áwe*kh*atan	آویختن	આવેયખતન,ફાંસીદેવી,લટકાવવું.
Hangman, jalád	جلاد	જલાદ, ફાંસી દેનાર.

Civil Court = દીવાની અદાલત, હક દાવાની કોર્ટ.

Civil court, díwání-adálat	دیواني عدالت	દીવાની-અદાલત, દીવાની કોર્ટ.
Judge, munsif, qájí	منصف+قاضي	મોનસિફ,કાજી,ન્યાયાધીશ,જજ.
Attorney, vakíl	وکیل	વકીલ. "
Laws, rule, qáídah, sharáia	قاعدہ+شرایع	કાયદેહ, શરાયેઅ, કાએદો, ધારો.
Client, muwakkil	موکل	મવક્કિલ, વકીલનું ઘરાક.
Advice, ráe, saláh	راي+صلاح+مصلحت	રાયે,સલાહ, મસલેહત, વકીલનું મત.
Clerk, kátib, navesindah	کاتب+نویسندہ	કાતિબ, નવેસીનદેહ, લખનાર.
Register, diary, áwárijah	آوارجہ	આવારિજેહ, રજીસ્ટરબુક.
Reader, *kh*wándah	خواندہ	ખાંનદેહ, સીરેસ્તેદાર.
Board (plank), ta*kh*tah	تختہ	તખ્તેહ, તખ્તી, પાટી, બોર્ડ.
Plaintiff, fariyádí, dádí	دادي+فریادي	દાદી, ફરિયાદી, વાદી.
Defendant, múddaíalíh	مدعی علیہ	મુદ્દઅઈ-અલીહ, પ્રતિવાદી.
Claimant, muddaí, nálishí	مدعي+نالشي	મુદ્દઅઈ, નાલિશી, દાવાદાર.
Suit or claim, daawá	دعوا+منازعت	દઅંવા, મુનાઝઅત, દાંવો.
Matter, subject, muqaddamah	مقدمہ	મકદ્દમેહ,બાબત, મુકરદમો.
Fee, dastúrí; right, haq	دستوري+حق	દસ્તૂરી, ફી, હક.
Justice, dávrí, insáf	داوري+انصاف	દાવરી, ઈનસાફ, જસ્ટીસ.
Trial, dariyáft	دریافت	દરિયાફ્ત, તપાસ.
Turn, núbat	نوبت	નુબત, પાળી, વારી.
Meeting, múláqí	ملاقي	મુલાકી, મીટીંગ.
Summons, talbnámah, mehzar	طلبنامہ+محضر	તલ્બનામેહ, મેહઝર, સમન.
Notice, ialám, news, a*kh*bár	اعلام+خبر+اخبار	ઈઅલામ, સૂચના. અખબાર, ખબર.
Proclamation, ishtihár	اشتہار+منادي	ઈસ્તીહાર, મનાદી, જાહેરનામું.
Public, ashakár	آشکار	આશકાર, જાહેર.
Present, házir	حاضر	હાઝિર, હાજર.
Absent, gher-házir	غیرحاضر	ગેર-હાઝિર, ગેરહાજર.
Pretence, excuse, bahánah	بہانہ	બહાનેહ, બાહાનું, ઢોંગ.
Hearing, isghá, istimá	اصغا+استماع+شنوائي	ઈસગા, ઈસતિમાઅ, સુનાવણી.
Examination, ibtihásh	ابتحاث	ઈબતિહાશ, તપાસ, ચોકસી.
Witness, guwáh	گواہ	ગવાહ, સાહેદી.

Oath, súgand, qasm	سوگند+قسم	સુગન્દ, સોગન, કસમ.
Seal, muhr	مهر	મ-હર, મોહોર, સીલ.
Testimony, gawáhí	گواهي	ગવાહી, સાખ.
Proof, dalíl, soobút	دليل+ثبوت	દલીલ, સાબેતી, પુરાવો.
To deny, ankár-kardan	انكار كردن	અન્કાર-કરદન, નામુકર જવું.
Arbitration, sális-girftan	ثالث گرفتن	શાલિશ-ગિરફતન, લવાદી.
Arbitrator, sális, hakam	ثالث+حكم	શાલિશ, હકમ, લવાદ.
Postponed, tákhírkardan	تاخير كردن+مهلت كردن	તાખીરકરદન, તહકુબ કરવું, મુલતવી રાખવું.
Award, húkam-námah	حكمنامه+تميز	હોકમ-નામેહ, તમીઝ, ચુકાદો.
Decree, faesal-námah	فيصل نامه	ફયેસલ-નામેહ, હોકમનામું.
Exparte, yek-tarfí	ايكطرفي	યેક-તરફી, એકતરફી.
Nonsuit, batalán-daavá	بطلان دعوا	બતલાન-દઅવા, દાવો નામંજુર,
Order, judgment, húkam	حكم+محشر	હુકમ, મહશર, હોકમ, ચુકાદો.
Opinion, decision, pindár	پندار	પિનદાર, મત, ફેસલો.
The record, proceedings, sijal	سجل	સિજલ, દાવાની નોંધના દસ્તાવેજો.
Principal, motluq, asal	مطلب+اصل	મોતલ્ક, અસલ, મુદલ.
To give up, gozáshtan	گذاشتن+ول كردن	ગોઝારતન, મુકીદેવું, છોડીદેવું.
Interest, profit, súd	سود	સુદ, વ્યાજ, નફો.
Instalment, qist, qistbandí	قسط+قسطبندي	કિસ્ત, કિસ્તબન્દી, હપતો.
Attachment, giriftagí	گرفتگي	ગિરિફ્ત-તગી, વારંટ, જપ્તી.
Will, wasíyet-námah	وصيت نامه	વસીયત-નામેહ, વીલ.
Legacy, mírás	ميراث	મીરાશ-વારસો.
Heir, mírásh-*khúr*	ميراث خور	મીરાશ-ખુર, વારસ.
Attestation, gawáhhan	گواهان	ગવાંહહન, સાક્ષી.
Copy, naqal	نقل	નકલ, ઊતારો.
A minor, yatamán, bachah	يتمان+بچه	યતમાન, નાહાની ઊમરનું બાળક.
Guardian, wálí, hafíz	والي+حفيظ	વાલી, હફીઝ, મુરબ્બી, રખેવાળ.
Trustee, amántdár	امانت دار	અમાન્તદાર, તરસ્ટી.
Power of attorney, wakálat-námah	وكالت نامه	વકાલ્તનામેહ, મુખ્તયારપત્ર.

تمام شد

THE SHÁHNÁMEH OF FIRDOSY TÚSY.

چنین گفت کائین تخت و کلاه — گیومرث آورد کو بود شاه
گیومرث شد بر جهان کدخدای — نخستین بکوه اندرون ساخت جای
سیامک بدش نام و فرخنده بود — گیومرث را دل بدو زنده بود
سپه کرد و نزدیک او راه جست — همي تخت و دهیم کي شاه جست
سخن چون بگوش سیامک رسید — زکردار بدخواه دیو پلید
جهاندار هوشنگ باراي و داد — بجاي نیا تاج بر سرنهاد
کمر بر هفت کشور منم پادشاه — بهر جاي پیروز و فرمان روا
بگشت از برش چرخ سالي چهل — پر از هوش مغز و پر از داد دل
پسر بد مراورا یکي هوشمند — گرانمایه طهمورث دیو بند
منم گفت با فرّهٔ ایزدي — همم شهریاري و هم موبدي
همه رازها نیز کرد آشکار — جهان را نیامد چنو خواستار
بفرّ کیاني یکي تخت ساخت — چه مایه بدو گوهر اندر نشاخت
چو خورشید تابان میان هوا — نشست بر او شاه فرمان روا
جهان انجمن شد بر تخت اوي — ازآن بر شده فرّهٔ بخت اوي
بجمشید بر گوهر افشان دند — مرآن روز را روز نو خواندند
سر سال نو هرمز فرودین — برآسوده از رنج تن دل زکین
بنوروز نو شاه گیتي فروز — برآن تخت بنشست فیروز روز
بزرگان بشادي بیاراستند — مي و رود و رامشگران خواستند
چنین جشن فرّخ از آن روزگار — بماند از آن خسروآن یادگار
چنین سال سیصد همیرفت کار — ندیدند مرگ اندران روزگار
سیر گشت رخشنده روز سپید — گسستند پیوند از جمشید
خجسته فریدون زمادر بزاد — جهان رایکي دیگر آمد نهاد
ببالید برسان سرو سهي — همي تافت زو فرّ شاهنشهي
جهانجوي با فرّ جمشید بود — بکردار تابنده خورشید بود
زمین کرد ضحاک پر گفت گوي — بگرد جهان در همین جستجوي
فریدون کمر بودش پدر آتبین — شده تنگ برآتبین بر زمین

گرفتند او بردند بستر چو یوز
بر او بر سر آورد ضحّاک روز

خردمند مام فریدون چو دید
که بر جفت او بر چنان بد رسید

فریدون بشد نام از او ماند باز
بر آمد بر این روزگاري دراز

منوچهر با قارن رزم زن
برون آمد از بیشهٔ نارون

بیامد بر پیش سپه بر گذشت
بیا راست لشکر بدان پهن دشت

بسلم و بتور آگهي تاختند
که کین آوران جنگ بر ساختند

دو خوني همي با سپاه گران
برفتند آکنده از کین سران

کشیدند لشکر بدشت نبرد
سواران جنگي و مردان مرد

بر آورد شاه از کمینگاه سر
نبد تور را از دو رویه گذر

چو تور آنچنان دید سر کشته شد
بدانست کش بخت برگشته شد

یکي لشکر آراست افراسیاب
زدشت سپنجاب تا رود آب

بگایک بایران رسید آگهي
که آمد خریدار تخت مهي

ز تخم فریدون یل کیقباد
که با فرّ برزاست و با رسم و داد

نشست از برتخت با موبدان
ستاره شناسان و هم بخردان

ز آهو همان کش سپید است موي
چنین بود بخش تو اي نامجوي

فرود آمد از تخت سام سوار
بر پرده در آمد سوي نو بهار

یکي کوه بد نامش البرز کوه
بخورشید نزدیک و دور از گروه

بد آنجاي سیمرغ را لانه بود
که آنخانه از خلق بیگانه بود

نهادند بر کوه وگشتند باز
بر آمد بر این روزگاري دراز

ببخشود یزدان نیکي دهش
یکي بود نیي داشت اندر بوش

خداوند مهري بسیمرغ داد
نکرد او بخوردن از آن بچه یاد

بسام نریمان رسید آگهي
از آن نیک پي پور با فرّهي

سپهدار سهراب و آنزور دست
تو گفتي که چرخ بلندش ببست

غمین گشت رستم بیازید چنگ
گرفت آن سر و یال جنگي پلنگ

ز دش بر زمین بر بکردار شیر
بدانست کو هم نماند بزیر

سبک تیغ تیز از میان بر کشید
بر پور پیدار دل بردرید

بد او گفت کاین بر من از من رسید
زمانه بدست تو دادم کلید

نشان داد مادر مرا از پدر
زمهر اندر آمد روانم بسر

دریغا که رنجم بیامد بسر
ندیدم درین هیچ روي پدر

کنون اگر تو در آب ماهي شوي
و یا چون شب اندر سیاهي شوي

از آن نامدار آن گردنکشان
کسي هم برد سوي رستم نشان

چو بشند رُستم سرش خیره گشت
جهانِ پیش چشم اندرش تیره گشت

همي جانش از رفتن من بخست
یکي مهره بر بازوي من ببست

مرا گفت کاین از پدر یادگار
بدار و ببین تا کي آید بکار

کنون کارگر شد که بیکار گشت
پسر پیش چشم پدر خوار گشت

چو بکشاد خفتان و آن مهره دید
همه جامه بر خویشتن بردرید.

همیریخت خون و همي کند موي
سرش پر ز خاک و پر آب روي

چو برق آمدم رفتم اکنون چوباد
بمینو مگر بینمد باز شاد

چو یکچند گاهي بر آمد براین
درختي پدید آمد اندر زمین

زایوان گشتاسپ تا پیش کاخ
درختي کشن بیخ و بسیار شاخ

همه برگ او پند و بارش خرد
کسي کو چنا بر خوردکي مرد

یکي پاک پیدا شد اندر زمان
بدست اندرش منجمر عودیان

یکي منجمر آتش بیاورد باز
بگفت از بهشت آوریدم فراز

خنجسته پي و نام او زردهشت
که اهریمن بد کنش را بکشت

بشاهجهان گفت پیغمبرم
ترا سوي یزدان همي راهبرم

همه سوي شاه زمین آمدند
بر بستند کشتي بدین آمدند

ز پیش اندر آمد کو اسفندیار
بدست اندرون گرزهٔ گاوسار

شه روم و هندوستان. و یمن
همه نامه کردند زي پیل تن

گذارش همیکرد اسفندیار
بفرمان. یزدان. پروردگار

بتان از سرگاه مي سوختند
بجاي بت آتش بر افروختند

همه نامه کردند زي شهریار
که مادین گرفتیم از اسفندیار

بیاید تو هستیم و خوانیم زند
فرستي بما شهریار بلند

بر بستیم کشتي و گشتیم ساز
کنونت نشاید زما خواست باز

که ماراست کشتیم و همدین پرست
کنون زند زردشت زیما فرست

که آنجا کند زند اوستا روا
کند موء بدان را بدان برگوا

شنیدم که در وقت نزع روان
بهرمز چنین گفت نوشیروان

که خاطر نگهدار درویش باش
نه در بند آسایش خویش باش

نیا ساید اندر دیار تو کس
چو آسایش خویش جوئي و بس

فراخي دران مرزوکشور مخواه
که دلتنگ بیني رعیت ز شاه

برو پاس درویش محتاج دار
که شاه از رعیت بود تاجدار

رعیت چو بیخ است و سلطان درخت
درخت اي پسر باشد از بیخ سخت

PUNDNÁMEH OF SHAIKH SADY.

1. کریما ببخشای بر حالِ ما — که هستم اسیرِ کمندِ هوا
2. نداریم غیر از تو فریادرس — توئی عاصیانرا خطاپخش وبس
3. نگهدار مارا زراهِ خطا — خطا درگذار و صوابم نما
4. چهل سال عمرِ عزیزت گذشت — مزاجِ تو از حالِ طفلی نگشت
5. همه با هوا و هوس ساختی — دمی با مصالح نپرداختی
6. مکن تکیه بر عمرِ ناپایدار — مباش ایمن از بازیِ روزگار
7. بنی آدم از علم یابد کمال — نه از حشمت وجاه ومال ومنال
8. چو شمع از پئی علم باید گداخت — که بی علم نتوان خدارا شناخت
9. کسی را که شد در ازل بختیار — طلب کردنِ علم کرد اختیار

---

1. O beneficent (God)! bestow pardon on our condition,
   Who are captives in the toils of vanity:
2. We have none excepting thee (for our) defender,
   Thou art the all-sufficient forgiver of transgressors.
3. Preserve us from the road of sin,
   Pardon our misdeeds, and instruct us in righteousness.
4. Forty years of your precious life have elapsed,
   And (alas!) your disposition has not altered from the state of childhood:
5. You have done all things through thoughtlessness and vanity;
   Not an instant have you acted in conformity with righteousness.
6. Place not reliance upon perishable life;
   Think not yourself secure from the sport of fortune.
7. The children of Adam attain perfection by knowledge—
   Not through pomp or splendour, riches or possessions:
8. To gain knowledge you should consume yourself like a candle,
   Since without it you cannot know God.
9. Whomsoever destiny hath rendered happy
   Maketh it his study to acquire knowledge.

ફીરડોસી તુસીના શાહનામા મધેના બેહતો.

ચનીન ગોફ્ત કાઈને, તખ્તોકેાલાહ ;
ગયોમર્શ શોદ બર જહાન, કડ ખોદાઈ ;
સિયામક બોદશ નામ ઊ, ફરખન્દેહ બુદ ;
સપેકરદ ઓ, નન્દીકે ઊરાજેસ્ત ;
શોખન સુન બગુશે, સિયામક રસીદ ;
જહાનદાર હુસન્ગ, બારાય ઊદાદ ;
કે બર હમકેશવર, મન્મ પાહાદશા ;
પસર બોદ મરઊરા, યેકી હુસમન્દ ;
મન્મ ગોફ્ત બાકરરેહ, ઈજ્જદઈ ;
બકરરે કિયાની, યેકી તખ્ત સાખ્ત;
સુખોરશીદે તાબાન, મિયાને હવા ;
જહાન અન્જુમન, શોદ બર તખ્તે ઊઈ;
બજ્મશીદ બરચુહર, અકશાન દન્દ;
મરે સાલે નું હોરમજ્દે, ફરવરદીન ;
બ નું રજ્ નું, શાહે ગેતી ફિરજ્ ;
બઝ્મ ગાને બશાદી, બિયારાસ્તન્દ;
સુનીન જશને ફિરોખ, અજ્આન રઝગાર;
ખોજસ્તે ફરેદુન જેમાદર બેઝાદ;
બ બોલીદ બર સાને સરૂયે સોહી;
જહાન જુઈ બાકરરે, જમશીદ બુદ;
જમીનકર્દ જહાક, પોર ગોફ્તચુઈ ;
ગિરફ્તન્દ ઓ બોર્દન્દ, બસ્તે સુ યુજ્ ;
ફરેદુન બેશોદ નામે, અજ્ ઊ માન્દ બાઝ ;
મિનુચેહર બાકારને, રજ્મઝન ;
બિયામદ બપિસે, સપેબર ગુઝસ્ત ;
બ, સેલમો, બતુર, આગહી તાખ્તન્દ ;
દોખુની હમીબા, સપાહે ગેરાન ;
કેશીદન્દ લશકર, બદસ્તે નિબર્દ ;
બર આવરદ શાહ, અઝ કમીનગાહ સર ;
સુ, તુર આનચુન, દીદ સરગસ્તે શોદ ;
યેકિ લશકર આરાસ્ત, અકરા સીયાબ ;
યેકાયેક બઈરાન, રસીદ આગહી ;
ઝ તખ્મે ફરેદુન, યેલ કયે કોબાદ ;

ગયોમર્શ આવર્દ, કુબુદ શાહ !
નખોસ્તીન બે કુહ, અનદરૂન સાખ્ત જઈ !
ગયોમર્શરા દેલ, બદુ જન્દેબુદ !
હમીતખ્તો દહીમે, કેઈ શાહ જેસ્ત !
ઝેકરદારે બદખાહે, દીવે પલીદ !
બજયે નિયાતાજ, બરસર ન્હાદ !
બહર જએ પીરોઝ, ઊ કરમાને રવા!
ગેરાન માયે તેહમુરશે દીવબન્દ !
હમ્મ શેહેર યારી, ઊ હમ્મ મુબદી !
યેમાયે બોદ ઊ ગુહર, અન્દર નશાખ્ત !
નિસસ્તે બર ઊ શાહે, કરમાને રવા !
અઝ આન બર શોદેહ, કરરૈયે બખ્તે ઊઈ!
મરાખન રઝ રા રઝ, નું ખાન દન્દ !
બરઆસુદેહ અઝ રન્જ, તન દેલ ઝકીન !
બર આન તખ્તે બનિસસ્ત, ફીરઝ રજ્ !
મી વ રૂદ વ રામશગરાન, ખાસ્તન્દ !
બમાન્દેહ અઝઆન ખોસ, રોઆન યાદગાર !
જહાનરા યેકી દીગર, આમદ ન્હાદ !
હમી તાકત ઝુ, કરરે શાહનશહી !
બકરદારે તાબન્દે, ખોરશીદ બુદ !
બગેરદે જહાન, દરહમીન જેસ્તેજેઈ !
બર ઊ બરસર, આવર્દે જહાક રજ્ !
બર આમદ બરઆઈન, રઝગારે દરાઝ !
બેરૂન આમદ અઝ, બીશયે નારવન !
બિયારાસ્ત લશકર, બદઆ પહાન દસ્ત !
કે કીને આવરાન, જન્ગ, બર સાખતન્દ!
બેરફ્તન્દ આકન્દે, અઝકીને સરાન !
સવારાન ઝગીઓ, મરદાને મર્દ !
નબુદ, તુરં રા, અજ્ દો રાહયે ગુઝર !
બે દાનસ્ત કસ, બખ્ત બરગસ્તે શોદ !
ઝદસ્તે સે પન્ઝ, આબ તા રૂદે આબ !
કેઆમદ ખરીદારે, તખ્તે મહી !
કે બાકરરો બોરઝસ્તો, બા, રસ્મો દાદ !

ઝ આહુ હમાનકસ, સપીદ અસ્ત મુઈ ; ચનીન બુદ બખ્સેતો, અયેનામ જુઈ !
કરૂદ આમદ, અઝ તખ્તે સામે સવાર ; બપરદે દર આમદ, સુયે નઉ બાહર !
યેકિ કુહબુદ નામેસ, આલબોર કુહ ; બખોરશીદ નજદીકઓ, દુરઅઝ ગરૂહ !
બોદ અનજાઈ, સીમોર્ગરા લાનેબુદ ; કે અનખાને અઝ, ખલ્ક બીગાને બુદ !
નેહાદન્દ બરકુ ઊ, ગસ્તન્દ બાજ ; બર આમદ, બરઈન રૂઝગારી દરાઝ !
બે બખ્સુદ યેજદાને, નિકિ દેહશ ; યેકિ બુદની દાસ્ત, અનદર બનેસ્ત !
ખોદાવન્દ મેહરી, બ સીમોર્ગ દાદ ; નકરદ, ઊ, બખોરદન, અઝઆન બચ્ચે યાદ !
બસામે નરીમાન, રસીદ હાગહી ; અઝઆન નીક પઈ, પુર બાકરરાઈ !
સપાદાર સોહોરાબ, આનઝુર દસ્ત ; તુ ગોકતીકે ચરખે, બોલન્દસ બેબસ્ત !
ગમીનગસ્ત રોસ્તમ, બયાજીદ ચન્ગ ; ગરેકતાન સરોયાલે, જન્ગીપલન્ગ !
ઝદશ બરજમીન, બરબે કેરદારસીર ; બે દાનસ્ત કુહમ, તમાન્દ બેજર !
સબક તીગે તીજ, અઝમીયાન બરકસીદ ; બરે પુરે બીદાર દેલ, બરદરીદ !
બાદ ઊ ગોકત કઈન, બરમન અજમન રસીદ ; જમાને બદસ્તે, તુદાદમ કલીદ !
નશાનદાદ માદર, મરા અજપદર ; જે મોહર અનદર આમદ, રવાનમ બસર !
દરીગા કે રજજમ, બિયામદ બસર ; નદીદમ દરઈન, હીચરૂયે પદર !
કનુન અગરતુ દર, આબમાહી શબી ; વયા ચુન શબ, અનદર સિયાહી શબી !
અજઆન નામદારાને, ગરદન કશાન ; કસીહમ બોદે સુયે, રોસ્તમ નશાન !
ચુ, બસનીદ રોસ્તમ, સરશ ખીરહ ગરત ; જહાન પેશ ચશમ, અનદરશ તીરગસ્ત !
હમીજનશ અજ, રકતને મન બખસ્ત ; યેકી મોહરેહ બરબાજુયે, મન બસ્ત !
મરા ગોકત કેઈન, અજપદર યાદગાર ; બદારો બબીન તાકે, આયદ બેકાર !
કનનુ કારગર શોદ, કે બિકાર ગસ્ત ; પસર પિસે ચશમે, પદર ખારગસ્ત !
હમી રીખ્તે ખુન ઊ, હમી કોન્દ મોઈ ; સરશ પોરઝ ખાક, ઊ પોર આબ રોઈ !
ચુ બરક આમદમ, રકતમ અકનુન બાદ ; બમીનો મગર, બિનમદ બાઝસાદ !
ચુ યેક ચન્દ ગાહી, બર આમદ બરઈન ; દરખ્તી પદીદ આમદ, ચુનદર જમીન !
જે ઈવાને ગુસ્તાસપ, તાપીસે કાખ ; દરખ્તી કિસ્ત બીખો, બિસિયાર સાખ !
હમા બર્ગ ઊ પન્દો, બારેશ ખરદ ; કસી કુચનાન, બખોરદે કયેમુર્દ !
યેકિ પાક પિદાશોદ, અનદર જમાન ; બદસ્ત અનદરસ, મજમરે ઉદીયાન !
ખોઝસ્તે પ યો, નામેઊ ઝરદોસ્ત ; કે હારીમને, બદકુનેસરા બેકોસ્ત !
બ શાહે જહાન, ગોકત પેગમબર અમ ; તોરા સુયે યેજદાન, હમી રાહા બર અમ !
યેકિ મઝમરે આતશ, બિયાવર્દ બાઝ ; બે ગોકત અજ બેહસ્ત, આવરીદમ કરાઝ !
હમે સુયે શાહે, જમીન આમદન્દ ; બે બસ્તન કોસ્તી, બદીન આમદન્દ !
જ પીસ અનદર આમદ, ગવ અસપન્દીયાર ; બ દસ્ત, અન્દરૂન, ગોરજયે ગાવસાર !
સહેર રૂમો, હીનદોસ્તાનો, એમુન ; હમે નામે કરદન્દ, જી પીલતન !
ગુઝારશ હમીકરદ, અસકનદીયાર ; બ કરમાને યેજદાન, પરવરદેગાર !
બુતાન અજ સરે ગાહ, મીસુખ્તન્દ ; બજયે બોત આતશ, બર આકે રોખ્તન !
હમે નામે કરદન્દ, જી સ્રેહરીયાર ; કે મા દીન ગેરકતીમ, અજ અસકન્દીયાર !

બિયાયદ, તો હસ્તીમ, મા ખાનીમ ઝ઼ન્દ ;
બે બસ્તીમ કોસ્તી, ઊગરતીમ સાઝ઼ ;
કે મા રાસ્ત કુસ્તીમ, ઓ હમદીન પરસ્ત ;
કે આનજા કુન્દ, ઝ઼ન્દો અવસ્તા રવા ;
શનીદમ કે દરવકતે, નીઝ઼એ રવાન ;
કે ખાતેર નિગેહદારે, દરવીશખાશ ;
નયા સાયદ અન્દર, દિયારે તુ કસ ;
કરાખી દરાન, મરઝુ કિશુર મખાહ ;
બિરૂ પાસે દરવેયશે, મોહતાજદાર ;
રૈયત ચુ બીખઅસ્ત, ઊસોલતાન દિરખ્ત ;

કરેસ્તી બેમા, સેહેરીયાર ઝુલન્દ !
કનુન્ત નશાયદ, જમા ખાસ્ત બાઝ઼ !
કનુન ઝ઼ન્દે જરદોશ્ત, જમા કેરસ્ત !
કોન્દ મુબેદાનરા, બદાન બરગુવા !
બ હોરમઝ઼ ચુનીન ગોફ્ત, નુશીરવાન !
ન દર બન્દે આસાયશે, બેશ બાશ !
ચુ આસાયશે બેશ, બેઈયે ઊબસ !
કે દિલતન્ગ બિઈની, રૈયત જિશાહ !
કે શાહઅઝ઼ રૈયત, ચુવદ તાજદાર !
દિરખ્ત યે પસર, બાશદ અઝ઼બીખે સખ્ત !

શેખ સાદીનું—પન્દનામું.

કરીમા બેબખ્શાયે, બરહાલેમા ;
નદારેમ ગીરઅઝ઼તૂ, ફિરિયાદ રસ ;
નગેહદાર મારા ઝ઼, રાહે ખતા ;
યેહેલસાલે ઓમરે, અજ્જત ગોઝ઼શ્ત ;
હમે બાહવા, ઊ હવસ સાખ્તી ;
મકોન તકીએ બર ઊમરે, ના પાયેદાર.
બની આદમ અઝ઼એલ્મ, યાબદ કમાલ ;
ચુશમે અનપયે એલ્મ, બાયદગદાખ્ત ;
કસીરા કે શોદ, દર અઝ઼લ બખ્તિયાર ;
બિરો દામને એલમ ગીર, ઓસ્તવાર ;
મિયામુઝ઼ જેઝ઼, એલમગર આકેલી ;
તોરા એલમ દરદીનો, દોન્યા તમામ ;
અજ્જન પસ મકોન, તકીયેબર ઝન્ગાર ;
મકોન શાદમાની, બગનઝ઼ે અદમ ;
ઝ઼ જાહેલ ગોરી ઝ઼ન્દેહ, ચુન તીરબાશ ;
અગર ખસુમ જનેતો, આકેલ બોવદ ;
સરન જમે જાહેલ, જેહાનમ બોવદ ;
સતમબર જઈફાનો, મિસકીન મકોન ;
મકોન બરજઈફાનો, બિચારે જુર ;
મકોન મરદોમ, અઝ઼રીયે તોન્દરાયે ;
યેકી નિક કેરદારે, નિક યેતેકાદ ;
યેકી દર અનાઓ, યેકી રાગના ;
યેકીદર ગોલસ્તાને, રાહતમો કીમ ;

કે હસ્તમ અસીરે, કમન્દે હવા !
તૂઈ આસિયાનરા, ખતાબખ્શો બસ !
ખતા દર, ગોઝ઼રો સ્વાબ્મ નોમા !
મિઝ઼ને તૂ અઝહાલે, તિફ્લી નગરત !
દમીબા મિસાલેહ, નયર દાખ્તી !
મબાશ ઈમન, અઝ બાઝ઼યે રૂઝ઼ગાર !
નઅઝ઼ હશમતવજહ, વમાલ વમનાલ !
કેબી એલ્મ નતવાન, ખોદારા શનાખ્ત !
તલ્બ કરદને એલ્મ, કરદ એખ્તિયાર !
કે એલમત રસાન્દ, બેદાર ઓલકરાર !
કે બીએલમ ચુદન, બવદ ગાફેલી !
કે કારે તો અઝ઼એલમ, ગીરદ નેઝ઼મ !
કે નાગેહઝ઼ જનત, બર આરદ દમાર !
કે નાગેહ શવદ, સર બસર કલદમ !
ન આમીખ્તેહ, ચુન શકરો સીરબાશ !
બેહ અઝ઼ દુસ્તદારીકે, જેહેલ બોવદ !
કે જાહેલ નેકુ આ કેબત, કમ ચુવદ !
કજલેમ બદુઝ઼ખ રવદ, બીસોખ્તન !
બીઅન્દીશ આખિરઝ઼, તન્ગીયેગુર !
કે નાગેહ રસદ, બરતુ કેહેર ખોદાયે !
યેકી ગરક દર બેહેર, કેસકો ફિસાદ !
યેકી રાબકાઓ, યેકી રાકના !
યેકી દરગમે રનજો, મેહનત નદીમ !

حکایاتِ لطیف در عبارتِ سلیس

۱ دهقانی خری داشت + از سببِ بی خرچی خررا برائی چریدن به باغی سر میداد + مردمانِ باغ خررا میزدند + و از زراعت بدر میکردند + روزی دهقان پوستِ شیررا بر خر بست + و گفت وقتِ شب برای چریدن تو برائی و آواز مکن + همچنان هر شب با پوستِ شیر آن خر به باغ میرفت + هر که به شب میدید + یقین میدانست که این شیر است + شبی باغبان اورا دید + و از ترس بر بالائی درختی رفت + در اثنائی آن خری دیگر که در آن نزدیکی بود آواز کرد + و خرِ دهقان نیز به آواز درآمد و بانگ زدن مثلِ خران گرفت + باغبان اورا شناخت + و دانست که این کیست + از درخت فرود آمد و آن خررا بسیار لت به زد + از اینجا خردمندان گفته اند که خران را خاموشی به *

Pronunciation and Translation.

Dihkane khare dásht—"A villager had an ass."

Az sababi be khargi, khar-ra brá, e charidan ba-bághe sar midád—"For the sake of economy (expenditure) (he) gave the ass its head, for the purpose of grazing in a certain garden."

Mardumáni bágh kharrá mi-zadan; wa, az zará'at ba dar mi-kardand—"The people of the garden used to beat the ass and drive him out of the cultivated ground."

Roze dikáni posti sherrá bar khar bast; wa guft, wakti shab bará, i charídan tu barai, wa áwáz makun—"One day the villager fastened the skin of a lion upon the ass, and said (to the brute), At night time go forth for the purpose of grazing, and do not make a noise."

Hamchunán har shab bá posti sher án khar ba-bágh mi-rufta—"Thus every night, with the lion's skin, the ass used to go into the garden."

Harki ba shab mídíd yekin midánist ki in sher ast—"Whoever saw (him) by night thought for certain that this is a lion."

Shabe bághbán orá did, wa az tars bar bálá-ê-darakhte raft—"One night the gardener saw him, and from fear he went upon the top of a tree."

Dar asná, e án, khare digar ki dar án nazdiki búd, áwáz kard; wa khari dihkán níz ba áwáz dar ámad; wà báng zadan misli kharán girafte—"In the midst of this, (meanwhile) another ass, which was in that vicinity, made a noise; and the ass of the villager also into braying came; and began to raise a cry in the manner of asses."

Bághbán o-rá shinákht wa dánist ki in kist—"The gardener recognized him, and knew who this was."

Az darakht farod ámad, wa án khar rá bisyár lat bi-zad—"He came down from the tree and beat the ass very much with a stick."

Az injá khiradmandán gufta-and ki "Kharánrá khámoshi bih"—"On this subject the wise have said, 'that for the asses silence is best.'"

---

۲ مردي براي ديدن شخصي بر خانهٔ او بر وقت چاشت دوپهر آمد + آن شخص در خانهٔ خود از راه غرفه ميديد كه اين مرد مي آيد + بر نوكران خود گفت + همانگاه بپرسد كه صاحب خانه كجاست ؟ شما بگوئيد كه همين زمان بخانهٔ كسي مهمان رفته اند + همان گاه او آمده پرسيد صاحب خانه كجاست ؟ گفتند همين ساعت بيرون رفته اند + گفت عجب احمق است كه در اين وقت گرما از خانهٔ خود رفته است + صاحب خانه سر از دريچه برآورده گفت احمق توئي كه اين وقت ميگردي من در خانهٔ خود خوش نشسته ام *

A man went for the purpose of seeing a certain person to his house at the time of the mid-day meal. That person, in his own house, saw this man coming; he said to his servants, "When he asks where the master of the house is, you will say that he is now gone to dine with some one." In the mean while, the man having arrived, asked "Where is the master of the house?" They said, "He is just this moment gone out." The man said, "A rare fool he is, to have gone out of his house at such a sultry hour." The master of the house, putting his head out of the window, said, "*You* are a fool, to wander about at this time. I am comfortably reposing in my own house."

۳ دو زن در طفلي منازعت ميكردند + و گواه نداشتند + هر دو پيش قاضي رفتند و انصاف خواستند + قاضي جلادرا طلبيد و فرمود + كه اين طفل را دو پاره كن و بهر دو زن بده + زني چون اين سخن شنيد خاموش ماند + و زن ديگر شور و فرياد آغاز كرد + كه براي خدا طفل مرا دو نيم مكن + اگر چنين انصاف است طفل را نمي خواهم + قاضي بيقين پنداشت كه مادر طفل همين است + طفل باو سپرد + و زن ديگررا تازيانه زده راند *

۴ شخصي ازافلاطون پرسيد + كه سالهاي بسيار در جهاز بودي + و سفر دريا كردي + در دريا چه عجائب ديدي؟ گفت عجب همين بود كه از دريا بكناره سلامت رسيدم *

۵ گدائي بر دروازهٔ تونگري رفت و سوأل كرد + از اندرون خانه جواب آمد + كه بي بي در خانه نيست + گدا گفت پارهٔ نان سوأل كرده بودم + بي بي را نخواستم كه چنين جواب يافتم *

۶ درويشي بر دوكان بقالي رفت + و در خريدن شتابي كرد + بقال درويش را دشنام داد + درويش درخشم شد + و پاپوشي بر سر بقال

زد + بقّال پیشِ کوتّوال رفت و نالش نمود + کوتوال درویش را طلبید و پرسید + که چرا بقّال را زدی + درویش گفت که بقّال مرا دشنام داد کوتوال گفت + ای درویش تقصیر بزرگ کردی + لیکن فقیر هستی + ازین سبب ترا سیاست نمی کنم + برو هشت آنه بقّال را بده که سزای تقصیرِ تو همین است + درویش یک روپیه از جیبِ خود بر آورد و در دستِ کوتّوال داد + و یک پاپوش بر سرِ کوتّوال زد و گفت + اگر چنین انصاف است + هشت آنه تو بگیر و هشت آنه آنرا بده *

۷ دزدی در مقامِ شخصی برائی دزدیدنِ اسپ رفت + اتّفاقاً گرفتار شد + صاحبِ اسپ دزد را گفت + اگر حکمتِ دزدی اسپ مرا بنمائی ترا آزاد بکنم + دزد قبول کرد و نزدِ اسپ رفت و رسنِ پای او کشاد + بعد از آن لگام داد + پس بر اسپ سوار شد و تیز راند و گفت + ببین این طور دزدی میکنند + مردمان هرچند که تعاقبِ او کردند نیافتند *

۸ شخصی دستارِ درویشی گرفت و گریخت + درویش بگورستان رفت و نشست + مردمان اورا گفتند + که آن شخص دستارِ ترا بطرفِ باغ برد + در گورستان چرا نشستهٔ و چه میکنی؟ گفت او نیز آخر اینجا خواهد آمد + ازین سبب اینجا نشسته ام *

۹ شخصی پیشِ یک نویسنده رفت و گفت + خطی برای من بنویس + گفت پای من درد میکند + آن شخص گفت ترا جائی فرستادن نمیخواهم که چنین عذر میکنی + جواب داد که این سخنِ تو راست است + لیکن هرگاه که برای کسی خط می نویسم طلبیده می شوم + برای خواندنِ آن + زیرا که دیگر شخص خطّ من خواندن نمی تواند *

۱۰ ماهي گيري ماهين دريا گرفتي و در بازار فروختي + روزي يک ماهي زنده گرفت + و آنچنان خوب گاهي نگرفتر بود + در دل خود گفت + که اگر اين ماهي را در بازار بفروشم زياده از دو سر فلوس نخواهم يافت + مصلحت آن است که پيش پادشاه برم + البته بسيار انعام خواهد داد + القصه ماهي را پيش پادشاه برد + پادشاه چون ماهي را ديد + بسيار پسنديد و خوشنود شد و حکم کرد + که ماهي گير را صد روپيه دهند + وزير آن وقت حاضر بود + در گوش پادشاه عرض کرد + که براي يک ماهي اينقدر نقد دادن مصلحت نيست + پادشاه جواب داد + که اگر ندهم جاي شرم است + زيرا که حالا حکم کرده ام + وزير گفت + مصلحت آن است که از ماهي گير بپرسيد که اين ماهي نر است يا ماده + اگر بگويد که نر است ماده را بخواهيد + اگر بگويد ماده است نر بخواهيد + ماهي گير مثل آن آوردن نخواهد توانست + پس انعام هم نخواهد يافت + پادشاه سخن وزير پسنديد و از ماهي گير پرسيد + که اين ماهي نر است يا ماده ماهي گير جواب داد + که اين ماهي خنثي است + پادشاه بسيار خنديد و دو صد روپيه اورا بخشيد *

۱۱ شخصي با بخيلي دوستي داشت + روزي بخيل را گفت که حالا بسفر ميروم + انگشتري خود بمن بده + آنرا با خود خواهم داشت + هرگاه آنرا خواهم ديد ترا ياد خواهم کرد + جواب داد که اگر مرا ياد داشتن ميخواهي + هرگاه انگشت خود خالي بيني مرا ياد کن + که انگشتري از فلان خواستر بودم + نداد *

۱۲ شخصي مال بسيار صرافي را سپرد و بسفر رفت + چون باز آمد تقاضا نمود + صراف انکار کرد و قسم خورد + که مرا نه سپرده + آن شخص پيش قاضي رفت و احوال خود گفت + قاضي تامل کرد و فرمود + کس را

مگو کہ فلان صرّاف مال نمیدہد + تد پیری برای مالِ تو خواہم کرد + روزِ دیگر قاضي آن صرّاف را طلبید و گُفت + کارہای بسیار بمن پیش آمدہ است + تنہا کردن نمیتوانم + تُرا نائبِ خود کردن میخواہم زیرا کہ متدیّن ہستي + صرّاف قبول کرد و بسیار خوش گردید + چون بخانہ رفت قاضي آن شخص را طلبید و گُفت + حالاً مالِ خود از صرّاف بخواہ البتّہ خواہد داد + شخص مذکور پیشِ صرّاف رفت + و صرّاف چون روي او دید گُفت + بیا بیا خوش آمدي + مالِ تو فراموش کردہ بودم + کہ دي شب مرا یاد آمد + القصّہ مالِ با او داد + و از طمع نیابت پیشِ قاضي رفت + قاضي گُفت اِمروز پیشِ پادشاہ رفتہ بودم + شنیدم کہ کاري بزرگ تُرا سپُردن میخواہد + خُدارا شکر کُن مرتبۂ بزرگ خواہي یافت حالاً نائبِ دیگر برای خود تلاش خواہم کرد + القصّہ قاضي اورا بدین حیلہ رُخصت کرد *

۱۳ شخصي نزدِ طبیب رفت و گُفت + شکمِ من دُرد میکُند + دوا کُن + طبیب پُرسید + اِمروز چہ خوردہ؟ گُفت نانِ سوختہ + طبیب دُوا در چشمِ او کردن خواست + آن شخص گُفت اي طبیب دردِ شکم را با چشم چہ نسبت؟ حکیم گُفت اوّل تُرا دُوای چشم مي باید کرد + زیرا کہ اگر چشمت دُرست بُودي + نانِ سوختہ نمیخوردي *

۱۴ اعرابي شُتُر گُم کردہ بُود + سوگُند خورد کہ چون بیابم بیک دِرم بفُروشم + چون شُتُر یافت + از سوگُند خود پشیمان شُد + گُربہ در گردنِ شُتُر آویخت و بانگ زد + کہ شُتُررا بیک دِرم مي فُروشم + و گُربہ بصد دِرم + امّا از یک دیگر جُدا نمي کُنم و نمي فُروشم + شخصي در آنجا رسید و گُفت + چہ ارزان بُود این شُتُررا اگر این قلادہ در گردن نبُودي؟ *

۱۵ شخصي مرتبهٔ بُزرگ يافت + دوستی براي تهنيت پيش او رفت + آن شخص پرسيد کيستي + و چرا آمدهٔ ؟ دوست او شرمنده گرديد و گفت + مرا نمي شناسي ؟ دوست قديم تو ام + براي تعزيت نزد تو آمده ام + شنيده ام که کور شدهٔ *

۱۶ شاعري مسکين پيش تونگري رفت + و چنان نزديک او نشست که ميان شاعر و تونگر از ايک وجب زياده تفاوت نبود + تونگر ازين سبب برهم شد + و روي ترش کرد و پرسيد + که درميان تو و خرچه تفاوت است ؟ گفت بقدر يک وجب + تونگر از ين جواب بسيار خجل شد و عذر نمود *

۱۷ نابينائي در شب تار چراغ در دست و سبو بر دوش گرفته در بازار ميرفت + شخصي ازوي پرسيد + که اي احمق روز و شب در چشم تو يکسان است + از چراغ ترا فائده چيست ؟ نابينا خنديد و گفت + اين چراغ براي من نيست بلکه براي تست تا در شب تار سبوي مرا نشکني *

۱۸ شبي قاضي در کتابي ديد + که برکه سر خورد ميدارد و ريش دراز احمق ميشود + قاضي سر خورد داشت و ريش دراز + با خود گفت که سررا بزرگ کردن نمي توانم + ليکن ريش را کوتاه خواهم کرد مقراض تلاش کرد نيافت + ناچار نيم ريش را در دست گرفت + و نيم نزد چراغ برد + چون موي را آتش گرفت + شعله بر دست او رسيد + ريش را گذاشت + همه ريش او سوخته شد + قاضي بسيار شرمنده گرديد + بر سبب آنکه برچه در کتاب ديد باثبات رسيد *

۱۹ روزي پادشاهي بربام قصر خود نشسته بود + شخصي را زير ديوار ايستاده ديد + که مرغي در دست گرفته مي نمود + پادشاه اورا طلبيد

و پرسید + چرا مرغ بمن مینمائي + گفت ایخداوند با شخصي از طرف حضرت شرط کردم و این مرغ در بازي یافتم+براي خداوند آورده ام + بادشاه خوشنود گردید و مرغ را در مطبخ فرستاد + بعد از دو سه روز باز آن شخص پیش پادشاه آمد و گوسپندي آورد و گفت + این هم از نام آن حضرت در بازي یافته ام + پادشاه آن را نیز قبول کرد+سیوم بار پیش پادشاه رفت + و شخصي دیگر را باخود برد + چون پادشاه اورا تهي دست دید پرسید+براي من چیز نیاورده + عرض کرد که از طرف حضرت باین شخص دو هزار روپیه را شرط نمودم وبازي نیافتم + حالا این شخص براي زر پیش حضرت آمده است + پادشاه تبسم کرد و زر اورا بخشید و فرمود+گاهي از طرف من با کسي قمار مباز+دیگر هیچ از تو نخواهم گرفت+ ونه ترا چیزي خواهم داد*

۲۰ شخصي درخواب با شیطان ملاقات کرد+ یک سیلي برروي او زد و ریش اورا گرفت و گفت+اي ملعون دشمن ماهستي + و براي فریب دادن ما مردمان ریش دراز میداري + چون سیلي دیگر بروي اوزد+بیدار شد + و ریش خودرا در دست خود دید + شرمنده گردید و برخود خندید *

۲۱ شخصي پیش درویشي رفت و سر سوال کرد + اول انکه چرا میگوئي که خدا همه جا حاضر است + هیچ جا نمي بینم بنماي کجاست + دوم آنکه انسان را براي تقصیري چرا سیاست میکنند + هرچه میکند خدا میکند انسان را هیچ قدرت نیست + و بي ارادت خدا هیچ نمي تواند کرد + و اگر انسان را قدرت بودي همه کارها براي خود بهتر کردي + سیوم آنکه خدا شیطان را در آتش دوزخ چگونه عقوبت تواند کرد + زیرا که سرشت او از آتش است و آتش در آتش چه اثر خواهد کرد + درویش

کلوخي بزرگ بر سرِ او زد + آن شخص گریان پیش قاضي رفت و گفت از فلان درویش سر سوأل کردم بر سرِ من چنان کلوخي زد کر سرِ من درد میکند وهیچ جواب نداد + قاضي درویش را طلبید و گفت + چرا کلوخ بر سرِ او زدی و جواب سوأل او ندادي؟ درویش گفت کر آن کلوخ جوابِ سخنِ اوست + میگوید کر درد در سر دارد بنماید کجاست تا من خدارا باو بنمایم + و چرا پیشِ حضرت نالش من نمود؟ هرچر کردم خدا کرد + بي ارادتِ خدا اورا نرزدم + مرا چر قدرت است؟ و سرشتِ او از خاک است از خاکِ چگونر اورا رنج رسید؟ آن شخص شرمنده گردید + قاضي جوابِ درویش بسیار پسندید *

۲۲ سواري در شهري رفت + شنید کر دراینجا دزدان بسیارانه + وقتِ شب سائیس را گفت کر تو بخسپ من بیدار خواهم ماند + زیرا کر مرا بر تو اعتماد نیست + سائیس گفت اي خداوند این چر سخن است نمی پسندم + کر من در خواب باشم و صاحب بیدار + زنهار این چنین نخواهم کرد + القصر صاحبِ او خفت و بعد یکپاس بیدار گردید + سائیس را گفت چر میکني + گفت در فکر هستم کر خدا زمین را بر آب چگونر گسترد + گفت مي ترسم کر دزدان آینه و ترا خبر نشود + گفت اي خداوند خاطر جمع دارید خبردار هستم + سوار باز خفت و نصف شب بیدار شد و پرسید + اي سائیس چر میکني + گفت در فکرم کر خدا آسمان را چگونر بي ستون استاده کرد + گفت در فکر تو میترسم + مبادا کر دزدان اسپ را برند + گفت اي خداوند بیدار هستم چگونر دزدان خواهند آمد سوار گفت اگر خفتن مي خواهي بخسپ من بیدار خواهم ماند + گفت مرا خواب نمي آید + سوار باز خفت و چون ساعتي شب باقي ماند

بیدار شد + سائیس را پرسید چه میکنی + گفت در فکر هستم که اسپ را دزد برده است و فردا زین را من بر سر خواهم برداشت یا صاحب *

۲۳ درویشی نزد بخیلی رفت + و چیزی سوال کرد + بخیل گفت اگر یک سخن من قبول کنی هرچه بگوئی خواهم داد + درویش پرسید آن سخن چیست + گفت گاهی از من چیزی مخواه دیگر هرچه بگوئی بکنم *

۲۴ شخصی گرسنه میرفت + اعرابی را دید که بر کنارهٔ بیر که طعام میخورد + نزد او رفت و گفت + از طرف خانهٔ تو می آیم + اعرابی پرسید که زن و فرزند و شتر من همه بخیریت اند + گفت بلی اعرابی را خاطر جمع شد و باز بر آن شخص نظر نکرد + آن شخص آغاز کرد که ای اعرابی این سگ که حالا بحضور تو نشسته است اگر سگ تو زنده میماند چنین می شد + اعرابی سر بالا کرد و گفت + سگ من از چه سبب مرد + گفت گوشت شتر تو بسیار خورد + پرسید شتر چگونه مرد + گفت زن تو مرد ازین سبب کسی اورا آب و دانه نداد + پرسید زن چگونه مرد + گفت در غم پسر تو بسیار گریست و سنگ برسر و سینه زد + پرسید پسر چگونه مرد گفت خانه برو افتاد + اعرابی چون این احوال خانه خرابی شنید خاک بر سر انداخت و طعام را همان جا گذاشت و طرف خانهٔ خود روانه شد + آن شخص بدین حکمت طعام یافت *

۲۵ در شهری انبار پنبه بدزدی رفت + پنبه فروشان شکایت به پادشاه بردند + پادشاه هرچند که تجسس فرمود دزدی را نیافت + امیری عرض کرد + که اگر فرمان باشد دزدان را بگیرم + پادشاه حکم داد امیر بخانهٔ خود رفت + و خورد و بزرگ شهر را به بهانهٔ ضیافت طلبید + چون همه مردمان جمع شدند و بنشستند + امیر در آن مجلس رفت و

برروي هم مردمان نظر كرد و گفت + چه حرام زاده و بي حيا و احمق مردمان اند كه پنبه دزديده اند و ريزهاي پنبه در ريشهاي ايشان جاكرده است و در مجلس من آمده آند + چند كس همان وقت ريشهاي خود را از دست پاك كردند + و معلوم شد كه آنها دزدان اند + پادشاه بر حكمت امير آفرين و تحسين نمود +

۲۶ دانشمندي هزار روپيه عطاري را سپرد و بسفر رفت + بعد مدت از سفر باز آمد و روپيه از عطار خواست + عطار گفت دروغ ميگوئي مرا نه سپرده + دانشمند با وي درآويخت + مردمان جمع شدند + و دانشمند را تكذيب كردند و گفتند + اين عطار بسيار ديانت دارست + گاهي خيانت نكرده + اگر با اين مناقشه خواهي كرد سزا خواهي يافت + دانشمند ناچار شد و احوال بر كاغذي نوشت و پادشاه را نمود + پادشاه فرمود برو نزد دوكان عطار سه روز بنشين و اورا هيچ مگو + چهارم روز آن طرف خواهم رفت + و ترا سلام خواهم كرد + سواي جواب سلام هيچ با من نگوئي + چون از آنجا بروم نقد خود از عطار بخواه + آنچه او بگويد مرا خبر كن + دانشمند موافق حكم پادشاه بر دوكان عطار نشست + روز چهارم پادشاه با حشمت بسيار آن طرف رفت + چون دانشمند را ديد اسپ را استاده كرد + و بر دانشمند سلام خواند + دانشمند جواب سلام گفت + پادشاده فرمود اي برادر گاهي نزد من نمي آئي و هيچ احوال خود با من نميگوئي + دانشمند اندك سر جنبانيد و ديگر هيچ نه گفت + عطار اين همه ميديد و مي ترسيد + چون پادشاه رفت + عطار دانشمند را گفت + كه هرگاه نقد مرا سپردي كجا بودم و كدام شخص نزد من حاضر بود + باز بگو + شايد فراموش كرده باشم + دانشمند همه احوال باز گفت +

عطّار گفت راست میگوئي + حالاً مرا یاد آمد + القصّه هزار روپیه دانشمند را داد و عذرِ بسیار نمود *

۲۷ پادشاهي در جنگ شکست یافت + شخصي از فوج دشمن اورا گرفت و نشناخت که پادشاه است + اسبابِ خود بر سرِ او نهاد + چون بمنزل رسید قدري برنج اورا داد که بپز و بخور + پادشاه بسیار گرسنه بود + برنج را در سبو کرد و برآتش نهاد و خود از آتش دور نشست + سگي آمد و سبورا گرفت و گریخت + آن شخص بر پادشاه غصّه شد و گفت + اي احمق سگ سبوي ترا برد و خنده کردي بگو سبب چیست + پادشاه خاموش ماند چون تازیانه یافت + گفت روزي چنان بودم که هرگاه براي شکار میرفتم صد شتر اسباب باورچي خانهٔ من همراه مي رفت + امروز چنان هستم که مشتِ برنج هم سگ نگذاشت + آن شخص عذرِ تقصیرات نمود و گذاشت *

۲۸ شخصي یک طوطي پرورد و اورا زبانِ فارسي آموخت + طوطي در جوابِ هر سخن میگفت درین چه شک + روزي آن شخص طوطي را در بازار براي فروختن برد + و صد روپیه قیمت آن ظاهر کرد + مغلي از طوطي پرسید که لایق صد روپیه هستي + گفت دراین چه شک + مغل خوشنود شد و طوطي را خرید و بخانهٔ خود برد + هر سخن که با طوطي میگفت جوابِ آن دراین چه شک مي یافت + در دل خود شرمنده و پشیمان گردید و گفت + حماقت کردم که چنین طوطي خریدم + گفت دراین چه شک + مغل را تبسّم آمد و طوطي را آزاد کرد *

تمام شد

INDEX.

આ કિતાબનું સાંકલિયું.

PART I.

	PAGE
Persian Alphabet and Vowel-marks ...	vii
Persian Ámadan Námeh, with Rules...	1

PART II.

Persian Grammar	15

PART III.

Persian Vocabulary :—	
Divine and Astronomical	23
Religion	25
Time and Days	26
Fire, Water, and Earth	27-28
Metals and Jewels	29
Birds and Fishes	30-31
Beasts or Quadrupeds	32
Reptiles and Insects	33
Mankind and Relationship	33
Parts of the Body	35
Properties, Qualities, Defects and Deformities in men	38
Diseases, Pains, and Remedies	40
Grocery and Drugs	41
Names of Professions and Instruments	42-44
Parts of a Building or House	45
Ships, Merchandize, Dealings	46
Garden, Field, and Fruits	48
House Furniture and Carriage	51
Apparel and Colours	53
Food and Dinner	54
School and Library	56
Arithmetical	58
Kingdom, Mint, and Revenue	60
Army, War, and Warlike Weapons ...	62
Criminal and Civil Courts.....	64-67

PART IV.

Selections from the Sháhnámeh.....	69
Do. Pundnámeh of Shaik Sády ...	72
Hikáyete-latif	77

ભાગ પહેલો.

	પૃષ્ઠ.
ફારસીના મૂળાક્ષરો અને સ્વરચિન્હોની સમજણ	૭
આમદનનામું, તેનાં કાયદાની સમજણ સાથે.....	૧

ભાગ બીજો.

ફારસી ભાષાનું વ્યાકરણ	૧૫

ભાગ ત્રીજો.

ફારસી ભાષાની ફરહંગ:—	
ઈશ્વરી તથા જ્યોતિષવિદ્યા સંબંધી.	૨૩
દીન ધરમની બાબત	૨૫
વખતો, અને દાહાડાઓ વિષે	૨૬
આતશ, પાણી અને જમીનને લગતી બિના	૨૭, ૨૮
ધાતુઓ અને જવેરાત વિષે.....	૨૯
પક્ષીઓ, અને માછલાંઓની બાબત	૩૦, ૩૧
હેવાન અથવા ચોપગાંની બાબત	૩૨
પેટે ચાલનારા જીવડાંઓ અને જીવજંત...	૩૩
આદમજાત, અને સગાઈનો સંબંધ	૩૩
શરીરના ભાગો વિષે.....	૩૫
માણસોની ખોડ ખાપણ અને ગુણ ખાસીયત વિષે	૩૮
દરદ રોગ અને તેના ઈલાજો વિષે	૪૦
કરિયાણું અથવા ગાંધીની દુકાન	૪૧
ધંધાદારીઓનાં નામો, અને હથિયારો વિષે	૪૨, ૪૪
ઈમારત, અથવા ઘરના ભાગો વિષે.....	૪૫
વાહાણ, વેપાર અને વેહેવાર.....	૪૬
બાગ, ખેતર અને ફળ ફુલો વિષે.....	૪૮
ઘરનો સામન, અને ગાડી ઘોડા વિષે.....	૫૧
પોશાક, રંગ અને તહરાં વિષે.....	૫૩
ખોરાક અને જમણ અથવા ખાનું	૫૪
નિશાળ તથા કિતાબખાનું	૫૬
અંકગણિતને લગતું	૫૮
રાજ, ટંકસાળ, અને મેહેશુલ.....	૬૦
લશકર, લડાઈ અને લડાઈના હથિઆરો	૬૨
ફોજદારી, તથા દીવાની કોર્ટ	૬૪

ભાગ ચોથો.

શાહનામા મધ્યેનો તથા પન્દનામા મધ્યેનો ઈનતેખાબ.....	૬૯
હિકાયેતે લતીફ.....	૭૭

00054385

Digitized with financial assistance from the
Government of Maharashtra
on 18 July, 2018